

PO JUGOSLAVIJI

PROGRAM,
NE NAMIŠLJENO DELO

S prenašanjem najpomembnejših pristojnosti in pooblastil na nižje ravni in na združeno delo, se vse bolj krepi uprava, kopičijo pa se tudi pooblastila, ki bi sicer sodila v roke združenega dela, so poudarili v odboru zveznega zbora za družbenopolitične odnose. Kot so dejali v razpravi, bi morali o delu uprave govoriti zlasti tedaj, ko obravnavamo proračun oziroma finančna sredstva nujna za delo uprav. Gre pravzaprav za to, da ne bi smeli financirati nekakšnega namišljenega dela uprave. Denar bi morali dodeljevati za načrte in delo, za katero bi se dogovorili s pristojnimi delegatskimi skupščinami.

ZA PETINO VEČ GRADENJ
NA TUJEM

Vrednost investicijskih del, ki jih bodo naši gradbeniki letos opravili v tujini, bo znašala 2 milijardi in 370 milijonov dolarjev, to je kakih 20 odstotkov več kot lani. Kot so poudarili na seji skupščine splošnega združenja za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala Jugoslavije, si tako prizadevajo ublažiti posledice zmanjšane obsega gradbenih del v Jugoslaviji.

NOV VELEPOSILNIK
V KENIJI

Novoimenovani veleposlanik SFRJ v Keniji Zoran Zagar je bil rojen 20. marca, 1924. leta v Celju. Član ZK je od leta 1943, v NOV pa je aktivno sodeloval od leta 1942. Do sedaj je opravljal že vrsto pomembnih funkcij. Med drugim je bil namestnik izvršilnega direktorja svetovne banke v Washingtonu in izvršilni podpredsednik mednarodne finančne korporacije v Londonu. Od leta 1975 je delegat v zboru republik in pokrajin in od leta 1978 predsednik odbora zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ za kreditno monetarni sistem.

SKRB ZA ŽIVLJENJSKO
RAVEN

Izvršni svet skupščine SR Srbije je obravnaval ukrepe na področju socialne politike v zvezi z ukinitvijo regresa, ki je veljal za nekatere poljščine. Ti ukrepi imajo namen omiliti zvišanje življenjskih stroškov, do česar je prišlo pri občanih z najnižjimi osebnimi dohodki. Izvršni svet skupščine SR Srbije zato predlaga delovnim organizacijam, skupščinam občin, SIS pokojninskega zavarovanja, socialne zaščite in usmerjenega izobraževanja, da pretehtajo možnosti za zagotovitev enkratne pomoči, regresa za letni dopust ali druge pomoči, namenjene delavcem z nižjimi prejemki.

USPEH
DOMAČEGA ZNANJA

Delavci Gradisa, tozda Kovinski obrati Maribor, Nigrada Maribor, Kladivarja Žiri, Prve petoletke Trstenik, Iskre Kranj, TAM, Industrijskega biroja in še nekaterih drugih delovnih organizacij so sodelovali pri izdelavi prototipa finišerja za asfaltna dela. Za to skupno akcijo so se odločili, ker je bilo vedno manj možnosti za uvoz takšnega stroja. Stroj so preizkusili pri razširitvi asfaltnih ploščadi pri Nigradovi asfaltni bazi, pri asfaltiranju industrijske ploščadi za tovarno dušika Ruše in še na nekaterih drugih področjih.

POPRAVEK

V podpisu k sliki na 1. strani Goriva (trenutno) ni, v prejšnji številki, je tiskarski škrat zamenjal črki v besedici od: pravilno je torej — od prejšnjega tedna.

Komunisti bliže problemom

Volilne konference osnovnih organizacij zveze komunistov v trziški občini zaslužijo ugodno oceno — Vsebinske razprave kažejo, da se zveza komunistov vse bolj pogloblja v reševanje žgočih problemov — Slabosti je treba čimprej premagati

Tržič — Ocena izvedbe volilnih konferenc osnovnih organizacij zveze komunistov je bila osrednja točka ponedeljkove seje občinske konference ZKS Tržič. Komunisti so si bili enotni, da so bile decembrske volilne konference neprimerno kvalitetnejše kot poprejnje. Precej zavoljo tega, ker so se priprave nanje začele že aprila lani, ker so potekale usklajeno in ker so za odgovorne funkcije resnično izbirali ljudi, od katerih se po dosedanjih izkušnjah lahko nadejajo plodnega dela.

V sekretariatu osnovnih organizacij so v vsej občini izvolili skupaj 217 komunistov, za posamezna področja dela in za aktiv neposrednih proizvajalcev pa še 105, torej kar 57 več kot 1979. leta. Med 53 sekretarji osnovnih organizacij jih je bilo dvajset ponovno izvoljenih, vsi pa so prešli najmanj eno obliko idejno-političnega usposabljanja, kar je

nedvomno porok za uspešno vodenje.

V primerjavi s prejšnjimi volilnimi konferencami decembrske nikakor niso bile zgolj formalne. Razprava na njih je bila dokaj živahnija in predvsem bolj vsebinska.

Na seji občinske konference so trziški komunisti ocenili, da se zveza komunistov zbljuje s problematiko v delovnem in življenjskem okolju in da je pri njenem reševanju aktivnejša ter uspešnejša kot v preteklosti. Kljub prizadevanjem pa delo zveze komunistov še spremljajo nekatere slabosti. Tako osnovne organizacije pri sprejemanju lastnih programov premalo upoštevajo vsebino programov občinske konference in komiteja. Primer: občinski program je narokoval izpeljavo problemske konference o kulturi in o svobodni menjavi dela, nasprotno pa niti ena osnovna organizacija ni pripravila razprav o tej problematiki.

Druga slabost, na katero so opozorili trziški komunisti in je v nekakšnem smiselnem razkoraku s prvo, je pomanjkanje samoiniciativ v osnovnih organizacijah. Te namreč še vse preveč čakajo le na pobude »z vrha«. Premalo pozornosti posvečajo tudi diferenciaciji članov znotraj zveze komunistov. Dogaja se, da nedelavni člani sami predlagajo izpis, namesto da bi o vsakem posebej razpravljala osnovna organizacija in ga ocenila, ali je primeren član zveze komunistov ali ne. V zvezi s tem je prišla na dan tudi potreba po okrepljeni vlogi in odgovornosti članov občinske konference za delo v osnovnih organizacijah, saj je očitno, da je vez med njimi še prešibka.

Spomladanske volitve so predurmi. Člani občinske konference so poudarili, da morajo vsi komunisti, ki so predlagani za delegatske funkcije, zaupanje sprejeti, razen če za odklonitev ne obstajajo resnično tehtni vzroki. Razen tega so izrekli enotno podporo kandidaturi Štefana Nemca za novega sekretarja medobčinskega sveta zveze komunistov za Gorenjsko.

H. Jelovčan

Ponovni
referendum

TRŽIČ — Lansko neuspelo glasovanje za četrti občinski samoprispevek pomeni veliko škodo za komunalni razvoj krajevnih skupnosti. Očitno je namreč, da občinska komunalna skupnost ne more zbrati toliko denarja, da bi uresničila načrtovane naložbe v ceste, kanalizacije in družbene objekte, niti ga ni moč pričakovati iz drugih virov.

Zato se v nekaterih večjih krajevnih skupnostih že pogovarjajo o možnostih za uvedbo krajevnih samoprispevkov. Razvoj želijo hitreje pognati naprej. Žal pa bodo ob tem manše krajevne skupnosti spet zapostavljene. Skromno število zaposlenih krajanov v njih zlepa ne more priti do vsote, potrebne za naložbe, posebno še, ker bi rastoči gradbeni stroški sproti izničevali njihova prizadevanja.

Trziški komunisti so zato sprejeli pobudo, naj socialistična zveza oceni politične razmere in se nato opredeli za razpis ponovnega referenduma za občinski samoprispevek oziroma za uvedbo krajevnih samoprispevkov.

H. J.

Delegatski vprašaj

Cesta
do odlagališča
odpadkov

Tržič — Delegati iz krajevne skupnosti Kovor so se na eni od lanskih sej zbora krajevnih skupnosti skupščine občine Tržič obregnili ob cesti, ki vodi do odlagališča odpadkov. Menijo, da bi Komunalno podjetje kot upravljalec smetišča moralo poskrbeti za vzdrževanje ceste.

Kot pojasnjuje Komunalno podjetje Tržič, zahteva ni povsem umestna. Cesta do deponije je namreč krajevnega značaja. Sodi med kategorizirane ceste za odcep naselja Brdo, zato za njeno vzdrževanje ni odgovorno le podjetje, temveč širša družbena skupnost.

Za »svojo« priznava Komunalno podjetje le del ceste, ki se odcepi na deponijo odlagališča. Kljub temu občasno vzdržuje in krpa udarne jame vzdolž vse ceste, ki pa je, to priznava, zares slaba.

K odgovoru Komunalnega podjetja je dodal mnenje tudi komite za urejanje prostora in varstvo okolja. Predlaga, da bi bil glede na večji delež Komunalnega podjetja pri vzdrževanju ceste potreben dogovor med njim in krajevno skupnostjo Kovor.

H. J.

Svet v tem tednu

Alžirsko srečanje

Med zunanjepolitičnimi dogodki tega tedna ka opozoriti na prizadevanja za umik Izraela z Golana, na oceno enoletne vladavine Reagana in na še vedno aktualno Poljsko

Gospodarsko sodelovanje ne zaostaja več za političnimi možnostmi sodelovanja med državama pri energetiki, vodnem gospodarstvu, stanovanjski gradnji, industriji in ter na drugih področjih se niso povsem izkoriščene. To zaključek pogovorov, ki jih je imel v prijateljski neuvredni predsednik našega zveznega sveta Veselin Džur obisk je odšel na povabilo predsednika tamkajšnje vlade Abdelganija, sešel pa se je tudi s predsednikom alžirske republike Bendžedidom. Seveda v ustvarjalnih pogovorih ni manj o neuvrščnem gibanju, ki je vedno bližje sedmemu vrhu čanju v Bagdadu. Alžirski predsednik je tudi sprejel vabilo Jugoslavijo.

Vedno očitneje je, da so prizadevanja in najrazličnejši prekiniti izraelsko samovoljno zasedbo Golana, premalo. Resničnost utegne postati napoved, da se v primeru neuvredni varnostnem svetu in ameriškega sveta sestane skupščina Organizacije združenih narodov na posebnem Izraelska odločitev je razburkala svet in povzročila soglasje vseh z izjemo bolj ali manj odkritih zagovornikov izrael.

Tudi Poljska je še vedno v središču pozornosti. Zah zasedal in obravnaval ukrepe zoper poljsko vlado in Sov vendar se je ameriška ostrina razblinila ob različnih stališ evropskih zaveznikov do ameriških ukrepov. Napovedu Madridu utegne sestati zunanji ministri zahodnoevropske vendar opazovalci menijo, da bi takšno srečanje rešev problematike še zaostrojilo. Iz Poljske pa za zdaj še ni resni ukinitvi vojnega stanja. Sporočajo pa, da se pripravljajo zased (parlamenta) in politbiroja poljske Združene delavske partije.

Obilo pa je tudi ugibanj, kaj je naredil ameriški predsednik Reagan, ki je bil tako slovesno ustoličen pred Mnenja so deljena: nekateri pravijo, da je razočaral, drugi obratno. Vendar prevladuje prepričanje, da njegova zunanja bila na takšni ravni, kot jo je napovedoval, saj preveč gradi ževalni tekmi z Vzhodom, notranja politika pa je ostrejša vsem na račun ukinitvija najrazličnejših socialnih ugod sicer inflacijo zmanjšalo, nezaposlenost in z njo tudi nezadosega rekordne povojne meje.

NAŠ SOGOVORNIK

Stojan TROŠT

Pokojninski
naj bolj
odraža
minulo

Kranj — Te dni obravnavamo osnutek novega zveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Osnutek, ki ga razpravo, je bil kratak, nastajal pa je kar sedem let, saj smo čas ni uspelo prav opredeliti minulega dela in na njem pokojnine. Tudi zdaj to še niso docela razjasnjeno, ker še zakon o minulom delu. Osnutek pa vendarle v veliki meri dosedanj pokojninski sistem in ga slednjič usklajuje z združenem delu. O tem je spregovoril Stojan Trošt, predsednik delegatov skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Kranju.

»Osnutek novega zakona ukinja gostoto delovne dobe izpolnitve pokojninske dobe. Dolejš je pri pridobit zavarovanja do starostne pokojnine na podlagi starosti in zavarovane dobe, če je zadnjih pet let delal nepretrgoma 40 mesecev ali v zadnjih desetih letih. Z ukinitvijo tega pogoja se krog in do starostne pokojnine razširi, pa tudi načelom o pokojninski minulega dela je s tem v večji meri zadoščeno. Glede pokojnine je še nekaj sprememb. O predčasnem upokojevanju in izenajlovne dobe moških in žensk so mnenja še deljena, zato velja kaj bo prinesla javna razprava. Glasneje pa se zavzemamo naj bi z zveznim zakonom v pokojninsko dobo šteli tudi čas mesecev, ki so ga moški zlasti po vojni prebili na službenju roka.»

Spremembe so deležna tudi določila o invalidskih pokojninah opredelitel invalidnosti je nova in nič več povezana izključnim delovnim mestom, pač pa z vsemi deli in nalogami, ki jih delavec razporediti glede na njegovo strokovno izobrazbo in delovne zmoglosti.

»Delavec, ki se invalidsko upokoji, naj bi po novem imel pravico do pokojninskega in invalidskega zavarovanja in organizaciji, kjer je postal invalid, in ne več v skupnosti, s koga in invalidskega zavarovanja. Tod naj bi pravice uveljavljali varovanci manjših delovnih organizacij, ki tega bremena nositi same. Potrditev tega predloga pa je seveda odvisna od sprejema novega zakona.»

Tudi družinska pokojnina ima v osnutku poglavje sprememb, katerih je bržkone najvažnejša določba o razširitvi upravičencev do družinske pokojnine naj ne bi uživali le ožji družini, temveč vsi, ki jih je zavarovavec za življenja vzdrževal. Tudi veljajo nekatere novosti, vrsta podrobnih določil o razpravi.

»Sedanji osnutek še ni dokončen, saj bo javna razprava energično oblikovala nove predloge in končno odločila, ali bodo sploh obveljali. Ko pa bo kasneje prišel na dan še republiški zakon, moč izrekaty za nekatere otipljive novosti. Če bo seveda sprejeti republiški regulativi pustil proste roke.»

Vojaki darujejo kri

Škofja Loka — V škofjeloski vojašnici Jože Gregorčič-Gorenje je Zavod za transfuzijo krvi pri vojaški bolnici az Ljubljane organiziral sredi letošnjega januarja krvodajalsko akcijo. Akcije se je tokrat udeležilo 50 vojakov, ki so prostovoljno darovali dragoceno življenjsko tekočino. Na prejšnji akciji ob koncu lanskega leta je sodelovalo 120 krvodajalcev iz vrst vojakov.

Glede na takšno krvodajalske akcije bodoče redne mesečne cev tega zavoda garniziji. Tako bi lahko želijo, prispevali svojo dar tarne namene. Kakor so do konca letošnjega zbiranja krvi sodelovali vojakov, kar se doslej ni lo.

Zamujene priložnosti

lovi odnosi v stanovanjskem gospodarstvu v trziški občini botavljivo prodirajo – O zanemarljivosti tega pomembnega odročja priča tudi podatek, da doslej v nobeni osnovni središnji niso razpravljali o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih

Tržič – Da je preživele odnose na področju stanovanjskega gospodarstva potrebno postaviti na nove temelje, so v trziški občini kljub jasnim smernicam z zadnjega partijskega kongresa in kljub dolgotrajnemu oblikovanju novega zakona o stanovanjskem gospodarstvu, ki je gledal luč še januarja lani, secej pozno spoznali.

Obotavljivo je prodrli misel o nujnosti laadne udeležbe in namenskem načrtovanju, o načrtovanju stanovanjskih vprašanj, o vzajemnem in solidarnem združevanju redstev, o gradnji za trg. Tu se opja še vedno lomijo. Združeno slo, kot kaže, »ne more« pravčasno povedati svojih namenov, ampak ečinoma raje kupuje že zgrajena stanovanja.

Podobno papirnat je dogovor o vsegu usmerjene družbene in zaobne gradnje, ki imata v trziški občini vsaka polovični delež. Kajti v sanici je tako, da se organizacije družnega dela bolj ogrevajo za doeljevanje kreditov za gradnjo stanovanj svojim delavcem, kot pa za akupe stanovanj. Ker je taka stitev cenejša; kreditne vsote so kromnejše in torej lahko zadovolvoje več prosilcev, vrh tega pa se enar, čeprav okrnjen, vrne.

In kako je z veliko mislijo o ekonomskih stanarinah? V Tržiču so

Osnovna šola LUCIJAN SELJAK KRANJ

Komisija za delovna razmerja razpisuje za določen čas prosta dela in naloge

UČITELJA GOSPODINJSKEGA POUKA (od 15. 2. 1982 do 30. 6. 1982 – nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom)

Pogoj: – PRU gospodinjstva.

Razpis velja 15 dni po objavi.

NA DELOVNEM MESTU

Izkušnje dela za volanom

Potniki na javnih prevoznih sredstvih včasih nimajo pravega odnosa do dela voznikov avtobusov – Izkušnje in veselje do poklica, ki ga opravljajo

Radovljica – Med poklici, ki bi zaslužili večjo družbeno pozornost in v posameznih primerih tudi boljše materialno vrednotenje, so prav gotovo tudi avtomehaniki in vozniki tovornih vozil in avtobusov. Pred nedavnim so praznovali svoj zvezni praznik. Združeni so v svojih društvih in združenjih, kjer obravnavajo in rešujejo probleme ter se ob enem pogovorijo o svojem delu.

Tako vozniki tovornjakov, avtobusov in avtomehaniki morajo veliko svojega dela opraviti v težkih delovnih razmerah, vozniki pa so nenehno izpostavljeni tudi vremenskim nevarnostim ter stalno v nevarnosti. Prav nič ni prijetno dan za dnem sedati za volan, skrbeti za vozilo ter se ob enem ukvarjati tudi z bolj ali manj muhastimi potniki. Zato si vozniki že zelo dolgo časa tudi prizadevajo, da bi uveljavili skrajšano delovno dobo. Do tedaj pa naj bi jim omogočili kar najboljše delovne razmere.

sicer dobro začeli – njihove stanarine sodijo celo med najvišje v republiki – vendar prvi zamahi že pojenjujejo. Tudi v davčno politiko, ki naj bi bila sopotnica učinkovitejšemu reševanju stanovanjskih vprašanj, ni bolje. Da o hišni samoupravi, ki ni nič boljša in nič slabša kot druge, vsekakor pa zelo šepava, niti ne govorimo.

Do 21. januarja je v javni razpravi osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih, ki je nekakšna podaljšana roka zakona o stanovanjskem gospodarstvu. Grajen je torej na njegovih določilih, le da je znatno podrobnejši.

O njem so v torek spregovorili člani koordinacijskega odbora o stanovanjskem gospodarstvu pri občinski konferenci SZDL Tržič in na sejo povabili tudi predsednike osnovnih organizacij zveze sindikatov, predsednike štirih krajevnih konferenc

Za tretjino večji prevoz premoga

Železniško gospodarstvo Ljubljana je lani prepeljalo rekordno količino, 2 milijona 757 tisoč ton premoga, kar je za 32 odstotkov več kot leto poprej. Upošteva je nenehno primanjkanje vagonov, velike težave in zastoje v železniških transportnih podjetjih Zagreb, Beograd in Novi Sad ter pomanjkanje prekladalne mehanizacije, je nalog ljubljanskega železniškega gospodarstva dobro opravljena.

Ko so na Železniškem gospodarstvu v Ljubljani konec avgusta lani skupaj z nekaterimi večjimi porabniki ugotavljali, da zaradi nekritja vagonov najbolj šepa dobava premoga iz srbskega rudnika Kolubara, so se domislili rešitve. Rudarski elektroenergetski kombinat Titovo Velenje in Toplarna Ljubljana sta vzela v zakup več štiriosnih vagonov velike nosilnosti. S temi in še dodatnimi 90 vagoni ljubljanske Toplarne in Metalurškega kombinata iz Smedereva so na novo organizirali prevoz premoga, ki je zagotavljal rednejšo dobavo. Uporabniki vagonov in železniška transportna pod-

socialistične zveze in nekatere strokovnjake, ki jim je področje stanovanjskega gospodarstva blizu. Udeležba je bila prav borna, posebno po sindikalni plati.

Kako bi torej mogla razprava postati plodna? Sicer je bilo na osnutek več pripomb, izhajajočih iz prakse in zato zelo umestnih. Žal pa so bile večinoma že v kali zatrte. Kajti, kot že rečeno, besedilo sloni na zakonu o stanovanjskem gospodarstvu, ki še kako drži. Tržičani so pač glavno priložnost zamudili že pred dobrim letom, dvema, ko bi osnovni zakon, tedaj še v povojih, morali temeljiteje pretehtati.

Kljub tej ugotovitvi možnosti za vpliv na osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o stanovanjskih razmerjih seveda obstajajo. Na torkovi seji oblikovane sicer skromne, še skromnejše pa iz razprav v drugih sredinah; v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih. Teh razprav namreč doslej sploh ni bilo. Niti kakršnihkoli drugih pobud. Vlak odhaja, zato bi vsaj v tistih kolektivih, ki so bogatejši z družbenimi stanovanji, kazalo pohiteti.

H. Jelovčan

jetja so v sporazumu določili, da bodo prevoz premoga uskladili s prevozom rude iz Bosne in kokska iz Bakra Metalurškemu kombinatu Smederevo, ki je zato v prevoz vključil tudi svojih 50 vagonov. Tak način kombiniranja prevoza je preprečil prazne vožnje vagonov nazaj v Kolubaro in s tem zmanjšal težave zaradi pomanjkanja lokomotiv. Na ta način so iz Kolubare v Slovenijo prepeljali 450 tisoč ton premoga, kar je še enkrat več kot leta 1980, ko je iz tega premogovnika prišlo v Slovenijo 220 tisoč ton premoga.

Železniško gospodarstvo Ljubljana je za zagotovitev rednega prevoza premoga zdaj ustanovilo tudi poseben štab, ki sproti spremlja prevoz in ob težavah takoj ukrepa. V štab so vključeni večji porabniki premoga iz vse Slovenije in republiška komiteja za energetiko ter promet in zveze. Prizadevanja za varčen prevoz so ugodno vplivala tudi na nemoteno oskrbo Slovenije s premogom, zato velja tako prakso še naprej razvijati.

Najtežje je tedaj, ko zapade sneg ali je na cestah poledica, nič manj naporno pa ni tudi samo nakladanje v mrzli zimi, ko so temperature krepko pod ničlo. Prav zima nam da veliko misliti. K sreči ima Gozdno gospodarstvo Bled dobra vozila, s katerimi je neprimerno lažje upravljati in ne pride tolikokrat do okvar.

Anton Rožič je voznik avtobusa pri Alpetouru, doma iz Kamne gorice: »Voznik avtobusa pri Alpetouru sem že šestnajst let, vozim pa večinoma po cestah Gorenjske tja do Ljubljane. Najpogosteje sem na progah Bled, Kranj, Radovljica in Jesenice. Mislim, da moraš svoje delo opravljati z zadovoljstvom in veseljem, potem lažje prenašaš vse težave, ki se pojavljajo. Tisti, ki svoje delo opravljajo le zato, da zasluži ali da je sploh v službi, se mora počutiti dokaj slabo. Nekateri potniki nimajo pravega odnosa do družbene lastnine in se ne obnašajo tako, kot bi bilo treba. Opažam, da je na avtobusih vedno več ljudi, da se za vožnjo z javnim prevoznim sredstvom veliko več odločajo predvsem pozimi. Ceste so pozimi po mojem mnenju dobro vzdrževane, razumeti pa je treba, da se vseh cest naenkrat ne da splužiti in posipati in da je nekaj treba pač počakati.«

D. Kuralt

Janez Čuden je voznik tovornjaka, doma iz Bohinja: »Največji problemi nastajajo pozimi, ko vozimo les s Pokljuke, saj naložen kamion tehta tudi 40 ton. Vozimo po gozdnih cestah, zato je treba biti nenehno pozoren, pravočasno je treba ukrepati.

Zemlja mora dati več

Jeseni je bilo posejanih 18.199 ha s pšenico, plan setve koruze za zrnje je 65.000 ha in za silažo 19.150 ha – Krompirja naj bi pridelali 70.000 ton – Tudi travnike je potrebno bolj intenzivno obdelati

Povečanje poljedelske proizvodnje na osnovi intenzivnejšega izkoriščanja njiv in travnikov je ključna naloga kmetijstva pred novo sezono. Uresničena pa bo lahko le s sodelovanjem izvršnih svetov občin, ki morajo določiti obseg intenzivnejše obdelave kmetijskih zemljišč in konkretne naloge, ki zadevajo posebne probleme v zvezi s kmetijstvom v vsaki občini, skupno z zadrugami in družbenimi posestvi pa morajo pripraviti dokončni plan intenzivnejše obdelave in predvidene tržne proizvodnje.

Glavni namen akcije je prizadevanje, da bo vsa kmetijska zemlja obdelana in se bo povečal obseg družbeno organizirane tržne proizvodnje. Povečati je treba obseg njiv in travnikov vključenih v intenzivno obdelavo in tako poskrbeti, da se pridelava dovolj krme za prehrano goveje živine in deloma za prašičjereje in se tako zmanjša odkup druge, več je treba pridelati koruze in strniščne prispevke izkoristiti za posevke krmnih rastlin.

Akcija za večji pridelek pšenice se je začela že lani in v organizirano tržno proizvodnjo je bilo v Sloveniji vključenih 18.199 ha pšeničnih posevkov. Družbeni obrati so zasejali 6.307 ha, združeni kmetje in drugi lastniki zemljišč pa 11.892 ha pšenice. Sklenjene so tudi pogodbe za odkup krušnih žit in sicer naj bi prihodnjo jesen odkupili 46.292 ton pšenice in nekaj rži.

Plan setve koruze za zrnje je 65.000 ha, od tega 6.260 ha v družbenem in 58.740 ha v zasebnem sektorju. V akcijo intenzivnega pridelovanja pa je vključenih 32.000 pri združenih kmetih, kjer naj bi pridelek znašal povprečno 60 centov na ha in 6.260 na družbenih obratih, kjer naj bi v poprečju pridelali 70 centov koruze na ha.

Plan setve silažne koruze je 19.150 ha. 4.150 ha na nj bi jo posejali na družbenih njivah in 15.000 pri združenih kmetih. Intenzivnejša proizvodnja naj bi bila na vseh njivah in naj bi pridelek znašal v poprečju 370 centov na ha.

Cilj intenzivnejšega pridelovanja koruze je večja samooskrba z živinorejo in pridelava za trg. Doseči ga bo moč le z doslednim uresničevanjem agrotehničnih ukrepov, s setvijo ranih hibridov, ki omogočajo pravočasno zrelost pridelka, mehanizirano setvijo in spravilom in sodobnimi načini siliranja.

Krompirja naj bi prihodnje leto pridelali 24.000 ton za domači trg, 26.000 ton za predelavo in 20.000 za izvoz. V organizirano tržno proizvodnjo bo vključeno 5.940 ha na družbenih posestvih in pri zasebnih kmetih 5.760 ha. Pridelek naj bi znašal v poprečju 15 ton na ha.

V načrt intenzivnejše proizvodnje je vključenih tudi 115.000 ha travnikov, na katerih je treba pridelati več krme. Predvsem je pri tem pomembno, da se zasejejo s kvalitetno travinjo do sedaj neobdelane travnate površine. Občine in kmetijske organizacije morajo pripraviti tudi plan intenzivne pridelave krmnih strniščnih posevkov, da bi tako povečali samooskrbo z živinsko krmo, kakor tudi vrtnin za prehrano ljudi.

L. Bogataj

Rešuje nas uvožena elektrika

Te dni porabimo v Sloveniji okoli 28 milijonov kilovatih ur električne energije dnevno – Ker jedrska elektrarna spet počiva, moramo vsak dan iz sosednje Avstrije in Italije uvoziti okoli 5 milijonov kilovatih ur, kar pa ne bo obremenilo naše devizne plačilne bilance – Lani smo porabili 3,4 odstotka električne energije več kot leto poprej, kar je za 3,7 odstotka manj kot je napovedala elektroenergetska bilanca

Ker ni dovolj domače električne energije, uvažamo te dni iz Avstrije 2,4 milijona kilovatih ur električne energije dnevno, prav toliko tudi iz Italije. Kaže, da bo tudi v naslednjih tednih tako. Dnevna poraba zdaj v Sloveniji znaša okoli 28 milijonov kilovatih ur, jedrska elektrarna v Krškem pa ne bo delala še tja do 10. februarja, ko bomo morali dnevni primanjkljaj okoli 5 milijonov kilovatih ur pokrivati z dobavami iz drugih republik, pretežno pa z uvozom. Nujni uvoz pa ne bo obremenil naše devizne plačilne bilance, saj bo elektrogospodarstvo tedenske pasove, ki jih v Avstriji in Italiji kupuje zdaj, plačalo spomladi v obliki vrnlive ustreznih količin. Seveda pa bomo morali vrniti več električne energije kot jo dobivamo zdaj, saj ima v toplejših mesecih nižjo ceno kot pozimi.

Štiridesetdnevni počitek jedrske elektrarne v Krškem zahtevajo predvideni pregledi posameznih delov, predvsem cevi za dovod pare in drugih elementov parne turbine. Ko jo bodo predvidoma 10. februarja spet pognali, potrebe po uvozu električne energije ne bo več, seveda če bo v vseh drugih elektrarnah delo normalno teklo.

Decembra je nuklearka poslala v omrežje 76,5 milijona kilovatih ur električne energije. Skupno pa so termoelektrarne proizvedle 174,2 mi-

lijona kilovatih ur, kar je 48 odstotkov več kot decembra leta 1980. Zato pa je bila proizvodnja vodnih elektrarn za 31,1 odstotek manjša v primerjavi z decembrom predlanskega leta in je znašala 174,1 milijona kilovatih ur. Termoelektrarne so torej delale s polno paro in tako bistveno prispevale, da večjih zadržev pri oskrbi z električno energijo ni bilo.

Skupaj pa smo lani porabili v Sloveniji 8.301,2 milijona kilovatih ur električne energije, kar je za 3,4 odstotke več kot leto poprej in istočasno za 3,7 odstotka manj kot je napovedala slovenska elektroenergetska bilanca. Slovenske elektrarne se lahko pohvalijo z lepim proizvodnim dosežkom, saj so proizvedle 7.470,2 milijona kolovatih ur, kar je 6,1 odstotek več kot leto poprej.

Za oskrbo Slovenije smo morali lani uvoziti 46,9 milijona kilovatih ur električne energije, kar pa je manj kot v letu 1980, ko je znašal 135,9 milijona kilovatih ur. Pri tem velja omeniti, da smo predlani kar 118,3 milijone kilovatih ur prejeli iz Albanije, lani pa le 17,8 milijona kilovatih ur. Slovensko elektrogospodarstvo pa je lani iz drugih republik prejelo 992,2 milijona kilovatih ur, kar je za 1,3 odstotke več kot leto poprej, oddaja pa je znašala 189,2 milijona kilovatih ur.

Na Jaršah pri Bledu gradijo nove stanovanjske bloke za delavce, ki so zaposleni na Bledu in v njegovi okolici. Vsi bloki so grajeni v lepem, alpskem stilu, poleti pa znajo stanovalci blokov okolico in balkone tudi lepo urediti. – Foto: D. Kuralt

Vito Lavrič je avtomehanič, zaposlen pri Gozdnem gospo-

RAZVOJ GORENJSKEGA OSNOVNEGA ŠOLSTVA

Naložba v šolo je naložba v mlade in prihodnost

Gorenjski osnovnošolski prostor se je, nasprotno od srednješolskega, v zadnjem desetletju dokaj naglo in kvalitetno bogatil. Rasle so nove šole, tudi celodnevne, učilnice s sodobnim kabinetnim poukom, zaživele so pestre interesne dejavnosti in še bi lahko naštevali. Kako pa bo v tem srednjeročnem obdobju, za katerega je značilna zelo umirjena gospodarska rast, ki družbenim dejavnostim odmerja ozke okvire razvoja in najpogosteje pozablja, kako pomembna je za naš nadaljnji družbeni razcvet naložba za mladega človeka.

O potrebah in možnostih prostorske izgradnje osnovnega šolstva, zlasti celodnevnega, je v ponedeljek tekkel pogovor v uredništvu Glasa, na katerega so se odzvali: **Lojze Malovrh**, predstojnik enote republiškega zavoda za šolstvo iz Kranja, **Zora Čuden**, **Breda Konjar** in **Vladimir Tehovnik**, pedagoški svetovalci v zavodu, **Branko Mikulič**, predsednik izvršnega odbora izobraževalne skupnosti Tržič, **Bernarda Kastelic**, tajnica izobraževalne skupnosti Radovljica, **Erna Vavhnik**, tajnica izobraževalne skupnosti Jesenice, **Stefan Žargi**, v. d. vodje planiranja v službah samoupravnih interesnih skupnosti Škofja Loka in **Janez Grašič**, predstavnik izobraževalne skupnosti Kranj.

GLAS: Kakšni so v občinah uspehi pri ustvarjanju prostorskih pogojev za kvalitetnejši vzgojnoizobraževalni proces?

ERNA VAVHNIK: Jeseničani se brez števila ponosa lahko pohvalimo, da smo na tem področju naredili velik korak. V celodnevno osnovno šolo je vključenih kar 63 odstotkov vseh učencev, razen tega imamo še pet oddelkov podaljšanega bivanja in vanje skušamo vnašati čim več elementov celodnevne šole.

BERNARDA KASTELIC: V naši občini obiskuje celodnevni pouk okrog 15 odstotkov otrok, enajst odstotkov pa jih je zajetih v oddelkih podaljšanega bivanja. Vemo, da je številka precej skromna. Še huje je, ker bo zaradi nadaljnje stanovanjske gradnje radovljiška šola, v kateri so oddelki že zdaj do številni, še bolj obremenjena. Rešitev vidimo samo v čimprejšnji gradnji nove šole med Radovljico in Lescami, saj tudi leska in blejska ne bosta mogli »poskrbiti« vseh otrok.

ZORA ČUDEN: Pohvalno je, kako so Radovljičani, namesto da bi jih ukinjali, obdržali osem podružničnih šol, jih obnovili in vklopili v matične. Pametna odločitev, ki se večkratno obrestuje, omenila bom le tri pozitivne razloge; otroci ostajajo v domačem kraju, šola je ostala središče življenja, razen tega pa so občutno razbremenjene popolne šole.

BRANKO MIKULIČ: Od skupaj 66 oddelkov, kolikor jih imajo tri osrednje tržiške šole skupaj s podružnicami, je celodnevni pouk le v šestih, kar pomeni, da je zajel 12,7 odstotka vseh osnovnošolcev. Prav toliko je oddelkov podaljšanega bivanja. Dosedanje izkušnje potrjujejo, da se starši bolj ogrevajo za to obliko kot za celodnevni pouk, čeprav so otroci v podaljšanem bivanju neprimerno bolj obremenjeni.

BREDA KONJAR: Mislim, da preveč istovetimo oddelke podaljšanega bivanja z varstvom. Oddelke podaljšanega bivanja moramo pojmovati kot korak k celodnevni šoli in vanje vnašati čim več elementov celodnevne šole.

STEFAN ŽARGI: V škofjeloški občini imamo verjetno najtežje prostorsko-materialne pogoje v osnovnem šolstvu. V preteklem obdobju smo vsa sredstva namenjali za ureditev prostorov za usmerjeno izobraževanje. Ko smo analizirali potrebe za novo srednjeročno obdobje, smo ugotovili, da vse družbene dejavnosti močno zaostajajo za gospodarskim razvojem in da smo na tem področju na Gorenjskem v spodnji polovici. V vseh matičnih šolah je pouk dvoizmenski, v žirovski celo troizmenski.

Zanemarili smo, žal, tudi podružnične šole, razen v Sovodnju in Dražgošah. S komaj 1,5-odstotnim zajetjem otrok v celodnevno šolo, če ne štejemo šestih oddelkov v šoli s prilagojenim programom, smo tudi na dnu slovenske lestvice. Več imamo oddelkov podaljšanega bivanja, v katerih je 14 odstotkov vseh otrok, največ iz Škofje Loke, medtem ko zanimanja za to obliko na podeželju ni toliko.

BREDA KONJAR: V osnovnošolski prostor smo v kranjski občini prejšnja leta veliko vlagali, vendar pa je hitra rast prebivalstva, predvsem zaradi priseljevanja, na prvi pogled izničevala prizadevanja. Vsako leto je število učencev naraslo za približno dva odstotka, to pa pomeni pet do šest novih oddelkov. Napredek je kljub temu očitno. V primerjavi z lanskimi 13,8 odstotka je letos v celodnevni šoli dobrih 15 odstotkov učencev, v oddelkih podaljšanega bivanja jih je nekaj več kot 14, lani niti 13, dobrih 27 odstotkov pa jih še obiskuje pouk v dveh izmenah.

GLAS: Kateri so problemi, ki ovirajo normalno delo osnovnih šol?

ERNA VAVHNIK: Pri nas je najhuje na Jesenicah, ker sto novih stanovanj pomeni toliko in toliko učencev več. Ker je šola Tone Čufar grajena za celodnevno obliko, smo jih prisiljeni preusmeriti v šolo Prežihov Voranc, kjer pa je celodnevni pouk samo do četrtega razreda. Letos ga nameravamo uvesti tudi na višji stopnji, zaradi omejitve negospodarskih naložb pa je gradnja dodatnih učilnic in telovadnic obstala. Torej se spopadamo z dvema težavama. Poraja se vprašanje, ali naj celodnevni pouk sploh opustimo, vendar menimo, da od cilja ne smemo odstopiti. Vprašanje je le, kje bomo dobili potrebne prostore.

BRANKO MIKULIČ: Najslabši pogoji so v Grajzerjevi šoli, kjer kuhinja ni več uporabna in pripravljajo hrano za učence v Križah. Zato smo se lotili temeljite obnove šole, ki bo potekala etapno in se sklenila 1985. leta. Razen nove kuhinje bomo dozdali še nekaj učilnic, tako da bo mogoč enoizmenski pouk.

STEFAN ŽARGI: Potrebe po novih prostorih so najbolj očitne v Škofji Loki, kjer je bilo priseljevanje v minulih letih, podobno kot v Železnikih, najmočnejše. Upali smo, da se bodo razmere z izpraznitvijo gimnazije in centra za avtomehansko stroko izboljšale, vendar slaba gradnja terja rušenje stavbe.

BREDA KONJAR: Problemi so skoraj povsod, najhuje pa je v mestu, določneje, na Planini. Nova celodnevna šola ne bo mogla sprejeti vseh na novo priseljenih učencev. Če lani je odprla pet oddelkov prvega razreda, približno toliko pa naj bi jih tudi naslednje šolsko leto. Težave bomo reševali, kot že doslej, s preusmerjanjem učencev v druge mestne šole, čeprav taka rešitev staršem ni preveč všeč. Osebnostne težje bo treba premagati, drugačne hitre rešitve trenutno ne vidimo.

Zora Čuden

Lojze Malovrh

Breda Konjar

GLAS: Načrti za to srednjeročno obdobje, čeprav jih narekujejo potrebe, se žal ne skladajo več s trenutnim gospodarskim položajem. Katere od njih pa vendarle na Gorenjskem ne bi smeli opustiti? In kako je zlasti z nadaljnjim razvojem celodnevne šole?

ERNA VAVHNIK: Srednjeročni plan se nam je v precejšnji meri sesul. Sprva smo načrtovali, da bo razvoj celodnevne šole rasel povprečno s šestodstotno stopnjo, po zadnjem usklajevanju smo obstali na dveh odstotkih. Prej sem omenila, da je prostorska stiska najhujša na Jesenicah. Res je, čeprav se vleče od Kranjske gore do Koroške Bele. K sreči smo se lani odločili za samoprispevek, s katerim bomo omogočili pogoje za celodnevni pouk v Mojstrani, potem pa, etapno, še na Koroški Beli. Upamo, da bosta obe naložbi sklenjeni l. 1985. S sredstvi združene amortizacije pa bomo v Kranjski gori pridobili še eno učilnico.

Nas, Jeseničane, zelo pesti visok delež solidarnosti, ki ga odvajamo v republiko in se suče med 13 do 15 milijoni dinarjev. S tem denarjem bi lahko usposobili naše podružnične šole, ki smo jih v prejšnjih letih tako zagnano ukinjali.

BERNARDA KASTELIC: Pri pripravah temeljev plana za to obdobje smo napravili pregled vseh osnovnošolskih zgradb in se odločili za prednostno reševanje. Kljub pomanjkanju denarja, nastrgali smo ga iz združene amortizacije in nekaj iz občinskega proračuna, smo lani obnovili kuhinjo v Lescah in Radovljici, se lotili gradnje prizidka v Gorjah, zdaj pa se pripravljamo na obnovo kuhinje in dozidavo učilnic na Bledu. Vse gradimo z mislijo na celodnevni pouk. Nova šola bi namreč rešila večji del težav. Razbremenila bi radovljiško, lesko in blejsko, ki bi ob manjših prilagoditvah lahko prerasle v celodnevne, dobre pogoje za to obliko pa imajo tudi šole v Lipnici, Mošnjah in Ljubnem.

BRANKO MIKULIČ: Srednjeročnih ciljev ne bomo povsem uresničili. Načrtovali smo, da bomo imeli 1985. leta v celodnevni šoli že 30 odstotkov otrok. Prihodnje leto bomo res preusmerili oba oddelka v Lomu, medtem ko bo šola v Križah, ki že izpolnjuje večino pogojev, predvidoma prišla na vrsto v šolskem letu 1984/85. Za Grajzerjevo šolo, ki jo bomo postopno dograjevali, trenutno razmišljamo le o enoizmenskem pouku, medtem ko v Bistrici

zidava ne pride v poštev. Prostore bomo lahko razbremenili samo z novo šolo, ki jo v naslednjem srednjeročnem obdobju načrtujemo na območju Zvirč in Kovorja.

STEFAN ŽARGI: Naši veliki načrti, ki predvidevajo kar dvajset naložb v osnovnošolski prostor, izhajajo iz velikega zaostanka ter razkoraka med gospodarskim in družbenim razvojem. Pa iz potreb, seveda. Zato smo se tudi odločili za samoprispevek, s katerim bomo do konca 1985. leta lahko uresničili približno 60 odstotkov referendumskega programa, preostanek pa v naslednjem obdobju. Tako bomo v celodnevno šolo zajeli 17 odstotkov vseh otrok. Če hočemo ustvariti pogoje za pouk v eni izmeni, od tega cilja tudi ne nameravamo odstopiti, moramo misliti razen na nove učilnice tudi na večje kuhinje, telovadnice in igrišča.

BREDA KONJAR: V tem petletnem obdobju načrtujemo, da bo v celodnevni šoli 17,5 odstotka in v podaljšanem bivanju 16,5 odstotka otrok. Številčkama smo se že tesno približali, zato ni bojzani, da cilja ne bi dosegli. Posebno, ker bo šola v Senčurju po izselitvi vrtca dobila vse pogoje za prehod na celodnevni pouk.

JANEZ GRAŠIČ: Ne glede na to, da ima zdaj prednost usmerjeno izobraževanje, so razvojne možnosti za osnovne šole precej skromne. Gradnja še ni dokončno opredeljena. Zadnja analiza kaže, da je najbolj žgoče na Planini, kjer se končuje gradnja Planina II in začenja Planina III, povsem upravičene pa so tudi zahteve po novi šoli na Kokrici in Visokem. Posebno, če upoštevamo, naj bi bila sodobna šola kulturno, vzgojno, izobraževalno, športno in sploh življenjsko središče kraja, se tehtnica nagiba k drugi rešitvi. Vendarle pa je problem Planine bolj pereč, saj tudi z delno prerazporeditvijo učencev v druge mestne šole stiske ne bo mogoče rešiti. Kjerkoli se že bomo odločili za gradnjo, bo šola celodnevna.

LOJZE MALOVHRH: Rezultati iz celodnevne šole, ki jih zasledujemo od 1975. leta, niso merljivi samo z učnimi uspehi, ki so v povprečju dosegli že 99,25 odstotka in so boljše kot v poldnevni šoli. Celodnevna šola daje izjemne uspehe tudi na vzgojnem področju. Trenutno je vanjo zajetih blizu 19 odstotkov vseh gorenjskih otrok. S tem smo že blizu predlogu za to srednjeročno obdobje, ki predvideva 20-odstotno vključitev. Res pa

je, da bi tak odločitev dosegli v vseh občinah kot v jeseniški občini nove poti, kot so ločani odločili za spevek, tako bomo kje iskali možnosti za nadaljnji razvoj dnevne šole.

GLAS: Kako bi se lotili potrebe po prostoru, ko pa imamo gradnjo v tem obdobju ne moremo? Je mogoča pretelev v okviru ukupne v prid izobraževalne se morda odpravi drugi viri? Je vzgoji in izobrazbi mladih stiskamo?

BERNARDA KASTELIC: Otok mora šolo, to je dejstvo, mo pa, da se je v najbližjih poročnih letih in zaradi hitre gradnje stanovanjskih precej družin odločijo tje ali celo četka. Večje število vzroča težave. V občini smo se zato meli, da damo prvojo vzgojo in nja, posebno ker polovica žena zapker vemo, kaj priba za mladega človeka bi bilo, da bi bila deležni celodnevne

STEFAN ŽARGI: Nas je predvsem nevek, saj možnosti skupne porabe nize zumevanja za delo organizacijami pa pili. Če tako jim manj čistega doboda, ker so bančni ukijena, iz sklada pa odslaj pomoč le nerazvita Tako moramo čaka nateče dovolj demesto da bi ga posojili in čim hitre

BRANKO MIKULIČ: Tržiču delovne ozbirajo denar in družbenih dejavnosti izobraževanja, po sporazumu. Iz tega mo obnovili šola Grajzerja in ustvarja za prehod lomak dnevno, medtem kstva združene am preskromna za ve nja.

JANEZ GRAŠIČ: kranjski občini ni s sredstvi združene zacije, tako kot Gorenjskem. Upamo mo z njimi lahko nekatere podružni za celodnevni pouk pa je treba najpre strokovno pretehtat celodnevna oblika stopnji, ki se konča razredu, umestna ali H. Je

Branko Mikulič

Vladimir Tehovnik

Bernarda Kastelic

Erna Vavhnik

Stefan Žargi

Janez Grašič

Kulturni koledar

KRANJ - V Prešernovi hiši si lahko ogledate dela slikarja **Marijana Belca** z naslovom *Letni časi*. V kletnih prostorih pa se s figuralnimi objekti iz gume predstavlja **Gustav Januš**. V vseh galerijskih prostorih Kranjske Mešne hiše je na ogled razstava **Razvojne poti slovenske fotografije 1945 do 1981**, ki jo je pripravil ob desetletnici ustanovitve Kabineta slovenske fotografije pri Gorenjskem muzeju. Razstave so tako kot stalne zbirke Gorenjskega muzeja odprte vsak dan od 10 do 12 in od 16 do 18 ure, ob sobotah in nedeljah od 10 do 12 ure, ob ponedeljkih so zaprte.

BREZJE - V nedeljo, 24. januarja, ob 16. uri bo v kulturnem domu na Brezjah gostovala gledališka skupina **DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinjske Bistrice** s komedijo Fadila Hadžića: **Žensko vprašanje**.

KOKRICA - V soboto, 23. januarja, ob 19. uri bo v kulturnem domu na Kokrici gostovala gledališka skupina **kulturno umetniškega društva Brezje**, ki se bo predstavila s **Kastelko V. Levstika**.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji na loškem gradu je na ogled razstava likovnih del članov **Združenja umetnikov Škofja Loka**. Razstava je tako kot stalne muzejske zbirke odprta ob petkih od 14. do 17. ure, ob sobotah in nedeljah pa od 9. do 12 in od 14. do 17. ure.

TRZIC - V paviļjonu NOB razstavlja oljna platna domačin, samorastnik **Vinko Hlebč**. Razstavo si lahko ogledate vsak dan razen ponedeljka od 16. do 18. ure.

JESENICE - Amatersko gledališče **Tone Čufar** bo danes ob 11. uri nastopilo na Javornikih z Levstikovim Martinom Krpanom. Predstava je namenjena otrokom Osnovne šole Koroška Bela. Ob 13. uri bodo Martina Krpana uprizorili na Breznici za Osnovno šolo Žirovnice. Ob 17. uri pa bodo s Čehovim Medvedom in Snubačem gostovali v Radovljici; predstava je namenjena učencem Centra srednjih šol. V soboto, 23. januarja, ob 19.30 bodo domači hiši uprizorili Medveda in Snubača A.P. Čehova - predstava je za abonma in za zaven. V nedeljo, 24. januarja, ob 19.30 pa bodo s Čehovima spodejankama gostovali v Škofji Loki.

Razstava v galeriji loškega gradu

Dela loških umetnikov

Združenje umetnikov Škofja Loka je priredilo že tretjič razstavo del svojih članov. Predstavlja se deset slikarjev, trije kiparji in likovnica s tapiserijami. Poleg štirinajstih domačih likovnikov razstavljata tudi dva gosta, katerih zibelka je tekla na loškem ozemlju. To sta lanskoletni Groharjev nagajenec France Miheč in dobitnik letošnje Groharjeve nagrade Gabrijel Stupica. Upajmo, da bomo njuna dela lahko občudovali tudi na prihodnjih razstavah.

Običajno ob društvenih ali nasploh ob kolektivnih razstavah z žalostjo ugotavljajo odsotnost marsikateriga člana. Zato smo še tolikanj bolj veseli, da se na tej razstavi kaj takega ni zgodilo. Razstavlja vsi člani združenja umetnikov in ugotavljajo, da se je število kiparjev povečalo. Doslej osamljenemu kiparju Tonetu Logondru sta se pridružila Aljoša in Gorazd Sotler. Razstavo je popestrila tudi Silva Bernik, ki se v svojih moderno zasnovanih tapiserijah spretno izogiba zgolj dekorativnim učinkom s prefinjenim snovanjem kompozicijskega ravnotežja in z ritmično razporeditvijo aplikacij. Starosta loških slikarjev Ivo Šubic je zvest partizanski motiviki, ki pa ne obsega več celotne slikarske površine, am-

pak se umika v intimo, tako da pred nami obstane zastor gozda kot nosilec slikarske problematike in izslikava vse možnosti, ki jih ponuja tonsko niansiranje. Berka Berčiča zanimajo refleksi svetlobe na steklenih površinah kot mejah med realnim in naslikanim, odsevnim svetom. Franc Novinc prevrednoti motivni svet v svet ponavljajoče se igre rdečih barv aluzij na neko resničnost v naravi. Nemir barvnih lis, ki so abstrahirane oblike znanih predmetov v naravi, je še vedno značilnost slikarstva Janeza Hafnerja. Herman Gvardjančič tudi v akvarelnih razpoloženskih zapisih pokrajine nakazuje vso problematiko izpovedovanja v črno-sivi tonaliteti, tako značilni v njegovem slikarskem raziskovanju odsevanja iluzije krajine. Tomaž Kržišnik je pokazal zvestobo svojemu ilustratorskemu kontekstu in risarskemu snovanju. Iz bogate zakladnice svojih dokumentarno uglašenih akvarelov je Pavle Florjančič pokazal precizno izrisano koroško hišo. Simona Mlakarja v zadnjem času privlači živalska motivika. Mirno Pavlovec krajina. Jože Peternej ostaja zvest najvsemu izročilu; ta semorastnik iz Žirov obogati inventar izginjajoče stare kmečke arhitekture s folklorno motiviko. A. Pavlovec

Tržiški ljubiteljski utrip

Tržič - Pred vrati so zimske počitnice in z njimi večer problem, kako našim mladim občanom zagotoviti čim pestrejšo počitnico. Letos bo za to poskrbela tudi Zveza kulturnih organizacij Tržič, ki je v svoj januarjski in februarjski načrt uvrstila prireditve, ki bodo namenjene tako mladim kot tudi nekoliko starejšim.

Ze konec januarja se obetata dve premierski predstavi. V petek, 22. januarja, bodo premierno uprizorili delo **Garcie Lorce Lepa čevljarka**; predstava bo v Kinu Tržič. V petek, 29. januarja, bo osnovna organizacija ZSMS Križe uprizorila Grimovo Trnuljčico. Predstava bo namenjena predvsem predšolskim otrokom in otrokom do desetega leta starosti. 6. februarja se bodo na prvi pevski reviji v Tržiču predstavili vsi pevski zbori v občini in tako počastili slovenski kulturni praznik. Zvečer bo Zveza kulturnih organizacij organizirala v domu družbenih dejavnosti

prvi plesni večer, namenjen predvsem ljubiteljem standardnih plesov. Pri organizaciji prireditve bosta sodelovali občinska konferenca ZSMS in osnovna organizacija ZSMS Tržič-mesto. 13. februar bo spet namenjen najmlajšim, saj jih bodo risanke prav gotovo spravile v dobro voljo. Po zimskih počitnicah Amatersko gledališče Tržič pripravlja ponovitev igre **Lepa čevljarka** za učence višjih razredov tržiških osnovnih šol.

Do konca februarja ima Zveza kulturnih organizacij v načrtu izvedbo monodrame **DEBELE ZGODBE PETRA FULEŽA**; gost večera bo priznani dramski igralec Polde Bibič. Tako se bo zaključil kulturni mesec tržiških ljubiteljev. S svojimi predstavami in prireditvami bodo zapolnili vrzel v kulturnem utripu tržiške občine. Boris Kuburič

Delo turistične zveze v jeseniški občini

Oblikovan izvršni odbor

Kranjska gora - 12. decembra se je sestala na konstitutivni seji izvršni odbor novoustanovljene Občinske turistične zveze Jesenice. Poleg že na skupščini izvoljene predsednice Lojzke Pikon so za podpredsednika izbrali Franca Makšeta, za tajnika Martina Gregorija, za blagajničarko pa Metko Kotnik. Osnovni so tudi komisiji za varstvo okolja, v kateri bodo delali Ciril Čop, Minka Bešter, Mio Dasovič in Jože Mertelj, v Mojstrani pa bodo člana komisije še izbrali. Za delo tu-

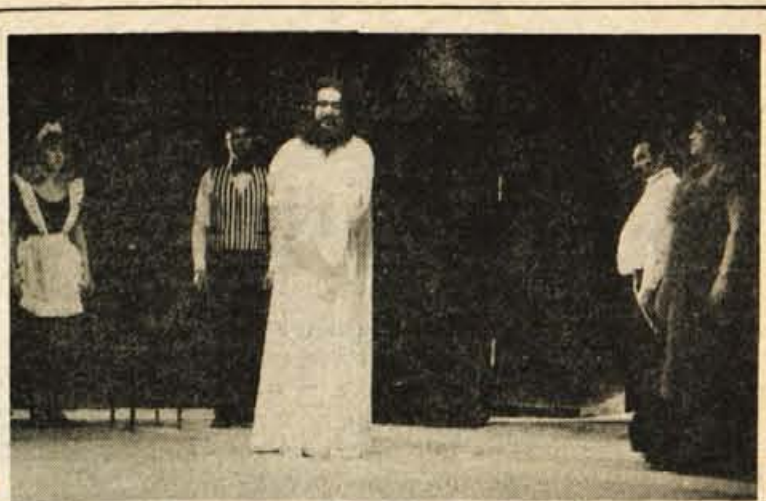
rističnih podmladkov pa bodo zadolženi Ema Vesek, Spela Telalović, Slavko Gregorij in Branka Kejžar, turistično društvo iz Žirovnice pa bo svojega člana še izbralo.

Obravnavali so na skupščini sprejeti program dela, ki ga bodo na novo oblikovali po letnih skupščinah v turističnih društvih, ki bodo sredi aprila. Sedanji program dela vsebuje prizadevanja za povečevanje prenočitvenih zmogljivosti, uveljavljanje kmečkega turizma, poenotenje višine turistične takse, spodbudnejše davčne politike, poenotenje cen v zasebnih turističnih sobah, turistično vzgojo prebivalstva, izdajo skupnega prospekta, ponovno ustanovitev turističnega društva v Planini pod Golico, poenotenje in ureditev pravil delovanja društev in podobno. Veliko so govorili o razvoju turističnih, komunalnih in infrastrukturnih objektov za pospeševanje turizma v jeseniški občini. Omenili so ureditev novega gostinskega objekta v Jasni, kjer naj bi razširili jezero, ureditev jezera v Podkorenu, nadaljno graditev smučišč v Trebežu in pod Kurjim vrhom, oživitve projekta Vršič, prenovitev in dokončno ureditev odlagalšč za smeti, graditev hotelskih zmogljivosti v Kranjski gori, Mojstrani in na Jesenicah, ureditev informacijske pisarne na Jesenicah, prirejanje turističnih prireditev.

Udeležba na sestanku je bila polnoštevilna, razprava živahna in konstruktivna, kar vse zagotavlja da bo turistična zveza v jeseniški občini dobro delala. Branko Blenkus

Uspela Kastelka

Brezje - Kulturnoumetniško društvo na Brezjah je uprizorilo kot prvo premiero v letošnji gledališki sezoni dramo Vladimira Levstika **KASTELKA** v režiji Dolfeta Anderleta. Pred navdušenim domačim občinstvom so zaigrali: Marica Kocjančičeva (v naslovni vlogi), Brane Šmitek, Franc Baloh, Dušan Kocjančič mlajši, Lado Marinčič, Stanča Jalnova, Darja Branilovičeva, Fani Blatnikova, Alenka Zorova, Franc Ferjanik, Dušan Kocjančič in Lovro Lukan.

Prizor iz mariborske uprizoritve E. Filipčiča **KEGLER 6**

Teden slovenske drame 82 - Prešernovo gledališče Kranj

Emil Filipčič: Kegler 6
Rudi Šeligo: Svatba

SNG Drama Maribor bo sodelovala kar z dvema uprizoritvama - Mariborsko gledališče že vrsto let intenzivno uprizarja slovenska dramska dela

Med rednimi gosti Tedna slovenske drame je mariborska Drama. Njeni gledališčniki bodo na letošnjem TSD nastopili z dvema uprizoritvama. TSD v svojih še ne do kraja formuliranih propozicijah omogoča posameznemu gledališču, da se predstavi z več različnimi uprizoritvami. To možnost seveda lahko izkoristi samo tisto gledališče, ki se v svojem osnovnem repertoarju odloča prvenstveno za slovensko dramatiko. V tem mariborski gledališčniki že vrsto let prednjačijo, saj ne mine leto, da ne bi uprizorili slovenske novitete ter ob tem še kopice naših odrskih besedil. V preteklem letu so Mariborčani večkrat segli v zakladnico klasičnih in novih slovenskih dramskih besedil, med najpomembnejšimi pa sta brez dvoma **KEGLER 6** in **SVATBA**.

KEGLER 6 je prvo uprizorjeno gledališko delo mladega slovenskega pisatelja Emila Filipčiča, šesta varienta besedila, ki ga je avtor na osnovi dramaturških pripomb uprizoriteljev dopolnjeval in popravil. Delo izhaja iz dovolj znanih osnov dramatične absurda in groteske, svojo pronicljivost pa išče tudi znotraj črnega humorja. Ob Partljičevi komediji Na svidenje nad zvezdami se je tudi Filipčič odločil za pokopališče, za »nerazumljive« reakcije živčnih in mrtvih. Pred gledalcem svoje figure razigrava že do meje nerazpoznavnosti, vseskozi pa seveda ostaja na meji komedijskega in grotesknega. Novo slovensko delo izpričuje talent mladega ustvarjalca, uprizoriteljem njegove igre je uspelo »razburiti« občinstvo, tako da je predstavo sprejelo s skrajno deljenimi mnenji.

Mariborska Drama je v preteklem letu uprizorila tudi zadnje dramsko besedilo Rudija Šelige **SVATBA**. Kot je dobro znano, je krstno izvedbo **SVATBE** pripravilo kranjsko Prešernovo gledališče in zaradi kvalitete besedila se je za novo uprizoritev takoj odločila tudi mariborska Drama.

Redko se zgodi, da novo napisano delo v enem letu doživi dve različni uprizoritvi. Mariborski ansambel se je odločil za povsem svojo uprizoritev, povsem različno od kranjske. Odločili so se za drzen postavitveni koncept, ki pa v celi predstavi ni »vzdržal«.

Kranjskemu občinstvu se na TSD torej ponuja odlična možnost, da spozna Šeligovo **SVATBO** v luči drugega koncepta. To je seveda možnost primerjave in ne gre za tekmovanje, uprizoritev omogoča informacijo, kakšni so lahko različni postavitveni koncepti ob sodobnem tekstu, ki zgodovinsko še ni obremenjen.

Z obema predstavama bodo mariborski komedijanti gotovo ponovno dokazali svoje kvalitete, svojo gledališko misel, željo, da uprizore čim več domače dramske bere. M. L.

Pionirska fotografska razstava

Jesenice - Zveza organizacij za tehnično kulturo, Foto klub »Andrej Prešeren« Jesenice ter foto krožek osnovne šole Tone Čufar z Jesenic organizirajo občinsko pionirsko fotografsko razstavo, ki bo posvečena 8. marcu - dnevu žena. Udeležijo se je lahko krožki osnovnih šol in posamezniki, ki niso starejši od 15 let. Tema razstave je svobodna, vsak krožek lahko pošlje do 50 fotografij ali fotografomov, posamezniki pa po 6

fotografij ali fotografomov. Določena je velikost fotografij oziroma fotografomov in sicer format 18 x 24 cm. Fotografski izdelki ne smejo biti nalepljeni na karton. Na hrbtni strani naj bodo naslednji podatki: naslov šole, priimek in ime avtorja ter naslov fotografije oziroma fotografoma.

Poslane prispevke bo ocenila žirija, razvrstila fotografske krožke in posameznike ter podelila priznanja za kolekcije ter posamezne fotografije in fotograme. Čeprav je do razstave na Jesenicah še daleč, organizator že sedaj opozarja vse krožke in posameznike v jeseniški občini na zadnji rok za pošiljanje izdelkov. Fotografije in fotograme je treba poslati na naslov: Fotografski krožek osnovne šole Tone Čufar Jesenice do 26. februarja 1982. A. Kerštan

Novo razstavišče v Goričanah - V dneh pred novim letom so v muzeju Goričane slovesno odprli novo razstavišče v poslopju poleg muzeja. V njem so pripravili razstavo **Umetnost Afrike**, ki s številnimi maskami in kipi iz lesa predstavlja obsežno zbirko Antona Petkovička. V gradu pa so odprli razstavo **Kultura Nepala**, ki nam odkriva povsem drug svet; Nepal, natin življenja njegovih prebivalcev in njihovo bogato kulturo. - fr

Premiera na tržiškem odru

Tržič - Drevi bo tržiško občinstvo deležno prve letošnje premiere domačih kulturnih ljubiteljev. Amatersko gledališče Tržič bo ob 17. in ob 19.30 predstavilo delo Federica Garcia Lorce Lepa čevljarka. Režiser predstave je Dolfo Andrie, nastopila bo številna domača igralska skupina. Kot zanimivost naj pomenimo, da bo igra potekala ob spremiljavni glasbenega orkestra pod vodstvom Staneta Bitežnika, plesne skupine v koreografiji Alenke Dolencve, pela bo Jelka Potočnik, kot vedno bo poskrbel za razsvetljavo Jože Pogačar. To igro v dveh dejanjih so tržiški gledališki ljubitelji pripravljali že lep čas, zato pričakujemo uspešno premiero. V glavnih vlogah bosta nastopila priznana tržiška gledališčnika Marina Bohinčeva in Slavko Primožič. Boris Kuburič

Jezikovno razsodišče (50)

Ni vsak trud zaman

Objave Jezikovnega razsodišča spremljajo prizadeti različno. Nekateri se zanje ne zmenijo, čeprav so bili imensko navedeni. Drugi napak priznajo in pokažejo voljo, da jo popravijo. Tretji sicer molčijo, vendar z dejanji pokažejo, da so si vzeli nauk k srcu.

Vsako je vesel, če njegovo prizadevanje rodi uspeh. In tako tudi nas veseli, da lahko javnosti sporočimo več primerov, ko naš trud ni bil pražen:

V 16. sporočilu smo grajali jezikovno pomanjkljive čke, ki jih je med drugimi uporabljala podružnica Ljubljanske banke v Novem mestu. Kakor smo slišali, je centralna v Ljubljani obrazce že nadomestila z jezikovno ustrežnejšimi.

V 28. sporočilu smo grajali slovenščino v jutranjih poročilih ljubljanskega radia. Radio se je odzval s tem, da je odprl posebno službeno mesto za lektorja, ki pregleduje ta poročila.

Tudi tozdr Elektro Ljubljana mesto, grajan v 42. sporočilu, se je naglo oglasil. Njegov zastopnik nas je osebno obiskal in nam zatrdil, da bo podjetje ob bližnji reorganizaciji poskrbelo za nove, jezikovno brezgrajne tiskovine.

Posebno razveseljiv in posnemanja vreden se nam zdi soglasni sklep uredniškega kolegija dnevnika Delo, da bo jezikovna kritika (poslej del splošne - redakcijske kritike prispevkov, tako da bo vplivala tudi na osebni dohodek. S tem je bilo pri našem največjem dnevniku uveljavljeno spoznanje, da je dober jezik ena izmed nepogrešljivih lastnosti časnikarskih besedil.

Gledanje naše javnosti na vlogo in pomen materinsčine se vendarle spreminja; to kaže tudi droben podatek iz zadnjega časa. Centromerkur v Ljubljani je za novo prodajalno otroških čevljev iskal ime z natečajem in v njem takole navedel pogoje: »Novo ime prodajalne mora biti slovensko, zvočno in lahko izgovorljivo. Ustrezati mora osnovnim zahtevam jezika v javni uporabi.« Upamo, da bo takih natečajev še več, ali da bodo delovne organizacije same znale najti slovenska imena zase in za svoje izdelke.

Razsodišče vabi vse, ki jim ni vseeno, kako Slovenci govorimo in pišemo, naj predloge in pobude za boljše jezikovno izražanje pošiljajo na naslov: Sekcija za slovenščino v javnosti, Jezikovno razsodišče, RK SZDL Slovenije, 61000 Ljubljana, Komenška 7.

Dober slovenski jezik naj bo naša skupna skrb!

BOJI NA JADRANU

8

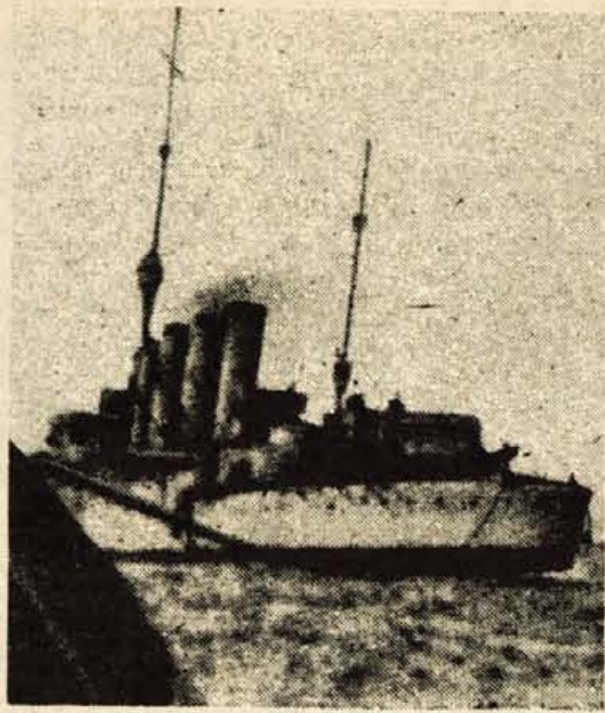
Britanska admiraliteta je sklenila, da bo zaradi morebitnih napadov avstro-ogrskih lahkkih enot premaknila baražo z drifterji še bolj proti jugu. Poleg tega so morali v Brindisiju okrepiti enote še z dvema križarkama in večjim številom rušilcev. Zaradi premika drifterjev so v naslednjih tednih nemške in avstro-ogrške podmornice lahko plule skozi Otrantsko ožino tudi nad vodo, ker je bilo območje zavarovano samo z občasnimi patruljami.

Zavezniki so zgubili rušilca Borea in Boutefeu. 14 drifterjev in eno vodno letalo. Križarki Dartmouth in Aquila ter trije drifterji so bili dalj časa neuporabni. Medtem so avstro-ogrsko križarko Novara popravili že po osmih dneh, na drugih dveh križarkah pa so bile poškodbe nepomembne.

Izgube zaveznikov: 42 mrtvih in 45 ranjenih na rušilih, 50 mrtvih veliko število ranjenih in 72 ujetnikov na drifterjih. Na avstro-ogrskih križarkah je bilo 15 mrtvih in 3a ranjenih.

O hudem boju govori tudi tole: Novara in Saida sta porabili okoli 750 granat kalibra 100 mm. Helgoland pa celo 1.052!

Morala avstro-ogrskih posadk je bila odlična. Prvi strojnik križarke Helgoland je po bitki izjavil: »Ker smo pluli z veliko hitrostjo že 14 ur, smo morali nenehno in sistematično čistiti kotle. Zato sem poslal v kotlovnice prosto izmeno kurjačev, ki naj bi pomagala svojim že močno izčrpanim kurjačem. Toda ti so jih med bojem poslali nazaj na bojna mesta. Dolgo časa smo pluli z večjo hitrostjo, kot smo jo dosegli po poskusni vožnji po zadnjem generalnem popravilu. To je dokaz ne samo kakovosti materiala, marveč tudi izurjenosti strojnega osebja.«

Težko poškodovano križarko Dartmouth vlečejo s krmo naprej proti Brindisiju.

Akcija avstro-ogrskih ladij je bila izredno temeljito in spretno pripravljena; uporabili so najhitrejše ladje, ki so po hitrosti prekašale vse sovražnikove na tem delu bojišča. Vse tri križarke so bile istega tipa in zato je bilo kapitanu bojne ladje Horthyju močno olajšano poveljevanje. Podobno velja tudi za oba rušilca. Akcijo so zavarovali s polaganjem min, zasedami podmornic in z enoto za podporo (oklepna križarka Sankt Georg z rušilci in torpedovkami). Tudi delovanje mornariškega letalstva je bilo zelo dobro organizirano. Pri izvajanju akcije so bili poveljniki avstro-ogrskih ladij zelo energični, samoiniciativni in pogumni.

Omeniti je treba še delovanje avstro-ogrskih ladij in letal, ki so zavarovale akcije križark in rušilcev. Podmornica U-4 je 14. in 15. maja čakala pod vodo pred Valono; opazila je več raznih ladij, a so bile predalec za napad.

Podmornica U-27 je zgodaj zjutraj 15. maja čakala pred Brindisijem. Opazila je odhod zavezniških ladij, dvignila se je na površino in poslala o tem radijsko sporočilo poveljstvu v Boki Kotorski. Nato sta jo napadli italijanski vodni letali in je morala spet pod vodo. Pri vrnitvi zavezniških ladij v Brindisi jih je poskušala napasti, vendar ji ni uspelo.

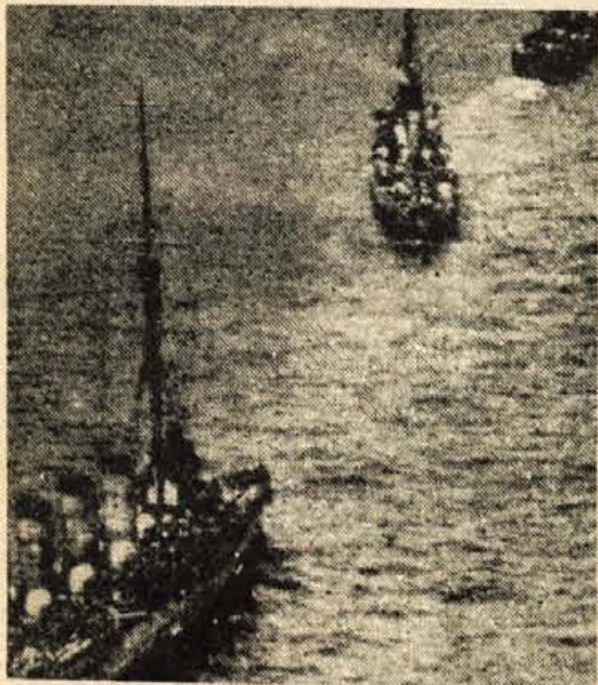
Podmornica U-89 je po načrtu položila mine pred Brindisijem, nato pa čakala na odprtem morju in tam torpedirala britansko križarko Dartmouth.

Pomembne so bile tudi akcije mornariškega letalstva.

Vodni letali K-177 in K-179 sta leteli do Brindisija in opazili odhod sovražnikovih ladij iz pristanišča. Nekaj časa sta spremljala rušilca Csepel in Balaton ob albanski obali, potem pa obstreljevala križarko Dartmouth z mitraljezi. Odkrila sta tudi skupino Carlo Mirabello s tremi francoskimi rušilci in o tem obvestila kapitanu bojne ladje Horthyja na križarki Novara. Sledilo je ponovno obstreljevanje križarke Dartmouth. Ob 9.40 sta prileteli dve italijanski vodni letali in se z avstrijskima zapletla v boj v zraku. Hidroplan K-179 je pri tem sestrelil eno sovražnikovo letalo, drugo pa je odletelo.

Akcija skupin vodnih letal K-153 in K-154, K-205 in K-206 ter K-152 in K-195 smo že opisali. Zanimivo je, da je K-153 opazoval topovski ogenj rušilcev Csepel in Balaton na izvidniško križarko Aquila in dajal po radiu navodila za streljanje. To je bilo prvič, da so v pomorski bitki tako uporabili letalo.

KONEC

Križarka Saida vleče poškodovano križarko Novara v oporišče v Boki Kotorski.

RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR RADAR

IVAN JAN

4

Pojav domobranstva in njegove prve postojanke na Gorenjskem

Vendar temu ni bilo tako. Brodar je še vedno vzdrževal zveze z voditelji SLS v Ljubljani in bil njihov predstavnik za Gorenjsko, hkrati pa skrivaj krepil stike z organizatorji domobranstva: z Albinom Smajdom, z Matijem Škrbcem, z Janezom Ovsnikom iz Predoselj, s Francem Šenkom-Kukovco, iz Suhe, z Alojzom Pernetom-Baknkovim s Povelj, z Jankom Marinškom s Kokrice in z drugimi.

S pomočjo domobranksko-četniških organizatorjev iz Ljubljane in pod vodstvom gestapovskih oficirjev so začele na Gorenjskem rasti domobrankske postojanke. Slavko Krek je prvič prišel na Gorenjsko aprila 1944, ko so bile osnove domobranstva že postavljene. V Kranju je navezal stike s kranjsko postojanko in z Janezom Ovsnikom, med drugim pa tudi z gestapovskim sodelavcem Rudolfom Humrom iz Škofje Loke.

Domobranstvo na Gorenjskem je pomenilo nov okupatorjev element v boju proti partizanom. Dotlej je namreč gestapo na Gorenjskem kot svojo pomožno policijo uporabljalo le raztrgance («Gegenbande»). Ti so bili sicer zelo nevarni in udarni, vendar pa številčno šibki, poleg tega pa popolni okupatorjevi plačanci.

Bili so slepo orodje Nemcev, medtem ko so bili domobranci bolj politično usmerjeni in so širili propagando, da se bore za Slovence, čeprav v okviru Hitlerjeve Nemčije. Raztrganci se torej niso mogli razrasti kot kakšna slovenska oborožena formacija. Z njimi, tako razvpitimi plačanci, nemški okupatorji na Gorenjskem niso uspeli zanetiti bratovornega klanja. Zato so bili za Nemce bolj primerni

domobranci, ki so bili vse številnejši in zato uspešnejši razdiralci narodne enotnosti in dušilci boja proti okupatorju.

Toda raztrganci so bili ponekod vendarle začetno jedro nastajajočih domobrankskih posadk, tako npr. v Kranju ali v Lescah. Domobranstvo, ki ga je ljudstvo poznalo pod imenom belogardizem, je bilo torej samo novo ime za številnejše protipartizanske oddelke, ki so postopoma pritegnili v svoje vrste ne le raztrgance, temveč tudi razne druge gestapovske agente in četnike-plavogardiste. Naloge dotedanjih «Gegenbande» so v celoti prevzemali domobranski oddelki, ki so nadaljevali s službo pri nemški policiji in pri ekspoziaturi gestapa.

Pri nastajanju domobranstva na Gorenjskem je treba razlikovati dve smeri. Ena je potekala iz Dolomitov in Ljubljane predvsem na desni breg Save, v drugi pa so bili organizatorji, ki so delovali na levem bregu Save, v predelu med Kranjem, Kamnikom in vse do Jesenic.

Prva domobrankska postojanka, če izvzamemo one ob meji z Dolomiti, je bila na Gorenjskem ustanovljena v Škofji Loki, čeravno so vse niti iz Ljubljane in od gestapa vodile prek Kranja. V Škofji Loki, kjer so protipartizansko gibanje podpirali finančno močni posamezniki, je bil poveljni organizator domobranstva bivši oficir in nemškutar Rudolf Humer. Ta je takoj dobil čin SS Oberscharführerja.

Za povod, da ustanovijo postojanko, so organizatorji izkoristili 15. marec 1944, ko so partizani v Škofji Loki in njeni okolici

Gorenjski gestapovski hlapci - raztrganci. Skupina kranjskih raztrgancev pod Stortičem. Vodil jo je Miha Perko (označen s križcem)

justificirali več izdajalcev. Ze naslednji dan je v Škofji Loki sredi trga v bivšem Prosvetnem domu začela delovati domobrankska posadka, ki je v začetku štela le sedem članov. Vendar je to število naglo narasčalo in v nekaj mesecih preseglo število 100. Čeravno ta postojanka ni delovala na območju Kokriškega odreda, je bila tudi zanj zelo važna. Ustanovitev te postojanke je pozneje «Zlatorog», glasilo gorenjskih domobrancev, na moč pompozno razglašal.

Drugo domobranksko postojanko so ustanovili v Kranju, in sicer 12. aprila 1944. V tem

14 SMILJAN ROZMAN TA GLAVNA URŠA

Prava koza. Sploh ne veste, kako sem se nanjo razjezila. Z njene nemožnega obnašanja. V srcu pa me je tudi zaskrbelo, bilo očitno, da je to njeno obnašanje Jaku všeč. Obstala sta pri mostu naslonila na ograjo, se zagledala v reko in Barbara še vedno ni premaknila. Bila je pa tudi prav smešno oblečena. Dobro, hlače so hlače, jopico je imela nemožne barve. Vijoličaste. Pomislite! V lasih pa moder trak. Priznati morate, da je le malo pretiravala.

Vsa sem gorela od želje, da bi slišala njen pogovor. Pomislila da bi se spustila pod most in tam poslušala. Nekaj takega sem videla v vojnem filmu. Pomislila sem tudi, da bi se obrnila in jo mahnila do Barbara mi je že zdaj šla na jetra in vedela sem, da bo kasneje na višcu še huje.

Potem je prišla Tatjana. Ko so se pozdravili, so se začeli ozirati v Jaz pa sem bila tako nespretna, da se nisem skrila za vodnjak in so takoj opazili ter mi začeli mahati kot neumni. Nič drugega mi ni preostalo, kot da sem jo mahnila proti njim.

»Kaj si pa počenjala pri vodnjaku?« me je vprašal Jaka nam pozdrava.

»Umila sem si roke.« sem se zlagala.

»Kaj doma nimate vode?«

»Ne, sploh je nimamo, gospod Jaka,« sem se sprenevedala.

Jaka se ni hotel prerekati. Rekel je spravljivo: »No, že dobro. Na te hotel jeziti. Ste pripravljene? Gremo!«

In mahnilo smo jo proti Tivoliju. Jaka z Barbaro spredej, s Tatjano pa za njima.

Barbara je vso pot čebljala.

Ne morete si misliti, kako mi je šla na živce. Obrnila sem se k Tatjani.

»Kaj pa imata?«

»Kdo?« je vprašala začudeno Tatjana.

»Onadva,« pokazala sem z glavo predse.

Tatjana je skomignila. »Nič. Kaj naj bi imela?«

»Zakaj pa Barbara danes toliko blebeče?«

»Vprašaj jo. Po mojem blebeče prav toliko kot ponavadi.«

Vedela sem, da ne smem iti predaleč, ker se bom drugače

Tudi Glas me je opomnil. Rekel je: »Poslušaj, ne nori. Barbara je klepetulja in pusti ji veselje.«

Priznala sem, da ima prav. Na živce mi je pa vseeno šlo.

Komaj sem čakala, da pridemo na zabavišče, ker sem upala, bomo tam postali strnjena skupina in da se bo Jaka ukvarjal z vsemi enako.

Pa sem se krepko zmotila.

Zdaj od daleč smo zaslišali zvočnike, ki so stresali po okolici razglase. Človek je le težka spoznal, da so to Beati. Ko smo zaslišali glas, smo pospešili korak, kot da bi naš gonal nevidna sila.

Zabavišče je bilo res gala. Seveda se ni moglo primerjati z današnjim Pratom. Toda tako velikega še nisem videla v Ljubljani.

Obstali smo na robu Luna parka. Jaka nas je važno pogledal, kot bi bil mnogo višji od nas, čeprav je segel le nekaj piškavih centimetrov nad našo mero. Vprašal je: »No, punce, zdaj pa odločimo, kam naprej!«

»Na letala!« sem skoraj zavpila.

»Na vrtljak,« je vzkliknila Tatjana.

»Na električne avtomobilčke,« je zapela Barbara.

»Potem pa na električne avtomobilčke!« je odločil Jaka in se je proti ploščadi z električnimi avtomobilčki.

Pomislite, moj in Tatjanin predlog je kar preslišal. Tako sem presenečena, da se sploh nisem mogla znajti. Ko sem hotela pobiti sesti k Jaki, mi je mesto zavzela že Barbara. Bila sem kot omotična, da me je morala Tatjana poklicati v svoj avtomobilček: »Pridi, kaj čakaš?«

V zadnjem hipu sem sedla. Potem pa nas je že potegnilo v Tatjana je kar dobro upravljala avtomobilček in vožnja bi bila prava, če bi mi pogled ne uhajal k Jaki in Barbari. Jaka je bil pravi med avtomobilčki, Barbara se je režala za prazen nič in majala z globoko nagnjeno na tilnik.

»Prava koza je!« mi je ušlo.

»Kdo?«

»Barbara. Sploh ne vem, zakaj se tako neumno reži.«

»Všeč ji je,« se je zasmejala Tatjana. »Kaj tebi ni?«

»Je, všeč mi je,« sem priznala.

»Počakaj, v drugo boš vozila ti, velja?«

»Velja.«

Ko je zavonilo in so avtomobilčki obstali, sem se res presenečeno krmilo. Potem se je začelo. Kar dobro sva jo rinili med drugimi avtomobilčki.

prihodnjem središču gorenjskega domobranstva so zbirali najbolj zagrizene sovražnike partizanstva, ki so se »izkazali« tudi v raztrganci. Taki so bili predvsem znani Milan Amon, Franc Erpič, Miha Anton Žakelj iz Zirov, za Perkom najbližji član posadke, Jože Dobnikar-Kokrič in drugi. V tej postojanki so sestavili tudi »Udarno četo«, ki so jo sestavljali posebno posredovanje tam, kjer so bili najbolj potrebni.

Brž za prvima dvema so take postojanke ustanovili tudi v Domžalah, v Cerkljah, v Voklem, v Predosljah in v drugih krajih. V Voklem, v Predosljah in v drugih krajih so ležale večje vasi in trgi s kmetijami in drobnoburžoazijo. V Cerkljah je bila osnovana 17. maja 1944 in do začetka štela 40 mož. Do jeseni je namreč imela 100 domobrancev.

Pri ustanavljanju domobrankske postojanke v Cerkljah ki je bila za Kokrič zelo pomembna, je vneto sodeloval kaplan Jože Cvelbar, v okolici Trzin organizatorjem domobranstva pomenil Ljubljane nekdanji tržiški kaplan Valter, doma v Šentvidu, ki se je po vojni umaknil na avstrijsko Koroško.

O tem, da se je vodstvo NOB na Gorenjskem že v začetku zavedalo nevarnosti postojank, govori tudi povelje štatskega odreda z dne 18. maja 1944, ki je komandantu 2. bataljona Velimirju Šušterju naročilo, naj zbere ves bataljon in snuje postojanko v Cerkljah takoj napade in uniči.

Do tega napada pa sploh ni prišlo, saj je štaba 2. bataljona nanj niso dobro pripravili. Tako so se postojanke v glavnem tudi razvijale naprej. Seveda je treba tudi opozoriti, da so bile odredne enote predvsem uspešne napade na utrjene postojanke.

Dializa tudi v jeseniški bolnišnici

V jeseniški bolnišnici gredo h koncu priprave za nov oddelek za dializo s štirimi posteljami - Na Gorenjskem je 28 bolnikov, ki potrebujejo hemodializo, šest več kot pred dvema letoma, zdaj pa se vozijo vsak drugi dan v prenapolnjeni oddelku Kliničnega centra

Jesenice - Čeprav so svetlo rumeno - barva optimizma - obarvani prostori novega oddelka jeseniške bolnišnice za dializo že nared, tudi večina opreme je že montirana, ne bi mogli še reči, da je že mogoča otvoritev. Delavci še niso odnesli vsakega orodja, vendar pa to ni največja ovira, da bi oddelek, na kate-

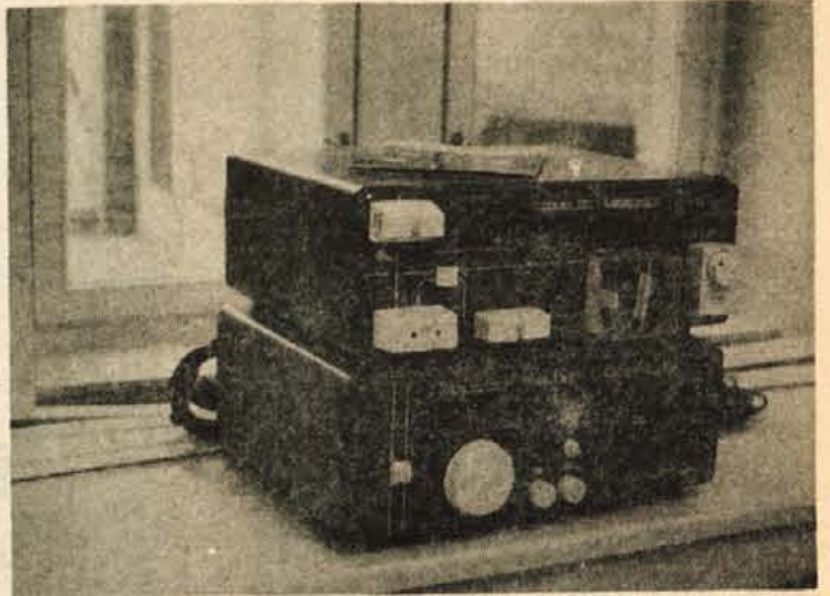
rega so v jeseniški bolnišnici čakali že od leta 1976, začel delovati. »Prostori so praktično že nared, tudi oprema je v njih skupaj z modernimi švedskimi aparati za hemodializo, vendar to še ni dovolj, da bi oddelek že lahko sprejel bolnike,« je povedal dr. Franc Andoljšek, direktor jeseniške bolnišnice. Od-

delek bo imel štiri postelje in torej tudi štiri aparate za hemodializo, tako da bo lahko v dveh izmenah prečistilo kri 8 bolnikov, ki jim ledvice ne delujejo več tako, kot bi morale. Trenutno je za to delo usposobljenih pet medicinskih sester, ki so se za to odgovorno delo usposabljevale v Kliničnem centru, vendar bi potrebovali vsaj še tri medicinske sestre in seveda še zdravnika in nekaj tehničnega osebja. Dokler ne bodo rešeni kadrovski in še nekateri drugi problemi, je težko napovedati točen začetek delovanja oddelka. Vendar ne dvomim, da bo to še v prvem četrtletju letosa.

Bolniki z Gorenjske, ki so jim zaradi najrazličnejših vzrokov odpovedale ledvice v toliki meri, da se ohranjajo pri življenju ali delovni sposobnosti izključno s hemodializo, se že vrsto let vozijo v Klinični center. Medtem ko so v nekaterih drugih zdravstvenih regijah že pred časom v bolnišnicah odprli oddelke za dializo, Gorenjska pravzaprav ostaja zadnja. Čeprav bodo še naprej nujni prevozi do bolnišnice 26 bolnikov, kolikor jih je na Gorenjskem potrebnih redne hemodialize, bo vendarle vsaj za nekatere lažje. Oddelku na Kliničnem centru je namreč že preobremenjen, saj se toliko bolnikov, kolikor jih potrebuje hemodializo, ni moglo več zvrstiti v dveh izmenah in nekateri so že imeli tudi »nočno izmenos«. Aparati se niti niso mogli ohladiti, treba pa je vedeti, da potrebujejo redno čiščenje in vzdrževanje. Kljub tolikšnemu številu bolnikov na Gorenjskem, šest jih je več kot pred dvema letoma, se posledje ne bodo prav vsi vozili na dializo v jeseniško bolnišnico, saj bo nekaj bolnikov po dogovoru s Kliničnim centrom ostalo v njihovi oskrbi.

»Nasploh je bilo sodelovanje s Kliničnim centrom pri pripravi novega oddelka v naši bolnišnici izredno dobro, pa tudi v bodoče verjetno ne bo drugače,« pravi dr. Andoljšek. »Klinični center nam bo verjetno na začetku tudi posodil material za dializo, ki se na žalost dobi le iz uvoza. V tem srednjeročnem obdobju je sicer kar pet jugoslovanskih tovarn sanitetnega materiala načrtovalo proizvodnjo materiala za delovanje dializnih aparatov, vendar kaže, da na domačem trgu tega še ne bo mogoče kupovati tako kmalu, naj povem, da je to material le za enkratno uporabo.«

Prostore novega oddelka za dializo so v jeseniški bolnišnici uredili v bližini starega vhoda, v pritličju, vhod pa bo posledje le za bolnike - obiskovalce tega oddelka. Adaptacija prostora je veljala 1,18 milijona din, skupaj z aparati in ostalo potrebno opremo, pa bo novi oddelek za dializo veljal 4,56 milijona din. Del sredstev bo prispevala tudi regionalna zdravstvena skupnost.

V novem oddelku za dializo jeseniške bolnišnice, ki bo kmalu lahko sprejel bolnike, so najsodobnejši aparati za hemodializo švedske izdelave. - Foto: I. M.

Nikjer brez taborniške organizacije

Minulo soboto je imela republiška konferenca Zveze tabornikov Slovenije programsko volilno sejo - Temeljit dogovor o bodočem delu - Novi predsednik slovenskih tabornikov Robert Bobanec

Ljubljana - Taborniška organizacija deluje v 56 slovenskih občinah od skupno šestdesetih. Organizirana je v 179 odredov, 30 občinskih zvez, po 1 mestno in obalno zvezo ter 11 medobčinskih zvez tabornikov. V treh desetletjih delovanja se je povečala kar za tridesetkrat, vendar bo osnovna naloga tako taborniške organizacije kot širše družbene skupnosti tudi v sedanjem srednjeročnem obdobju skrb za njen nadaljnji razvoj. Taborniške organizacije bodo morale ustanoviti v vseh slovenskih občinah, vsaka krajevna skupnost pa naj bi imela svojo enoto tabornikov. Ker je ta organizacija namenjena predvsem vzgoji in oblikovanju vsestranskega človeka, bo treba še posebej opozoriti na njeno mesto in vlogo v vzgojno-izobraževalnem procesu, je med drugim naglasil dosedanji predsednik komisije za program, organiziranost, razvoj in kadrovska vprašanja pri ZTS Ivo Štajdohar na nedavni programsko-volilni seji republiške konference Zveze tabornikov Slovenije.

Ko so razpravljali o zvezi tabornikov Slovenije v sedanjem srednjeročnem obdobju, so tudi opozorili na nekatere dosedanje slabosti. Tako bo treba v bodoče odpraviti proračunski način financiranja in nasploh namenjati več pozornosti raznim oblikam sofinanciranja taborniške dejavnosti; gre za različne delovne akcije, zbiranje sekundarnih surovin, lastni delež pri organizira-

nju dejavnosti in drugo. Več skrbi bo treba posvetiti gospodarnemu nakupu, uporabi in hranjenju skupne opreme, izdaji strokovne literature in informativno-propagandni dejavnosti. Čeprav je bilo za vzgojo kadrov že veliko storjenega, si bodo morali taborniki še bolj kot doslej prizadevati za dosledno uresničevanje skupnega programa dela. Eno od delovnih področij, kjer taborniki ne bodo smeli izostati, je obramba in zaščita, prav tako pa bodo morali s skupnimi akcijami v domovini utrjevati bratstvo in enotnost med našimi narodi in narodnostmi, spremljati dejavnost zamejskih tabornikov in svoje taborne centre odpreti za otroke naših delavcev v tujini.

Na seji so poleg drugega sprejeli koledar akcij in vzgoje kadrov ter finančni plan republiške konference za letošnje leto, potrdili poročilo o lanskoletnem delu zveze in uresničitvi finančnega plana za 1981. leto ter sprejeli spremembe in dopolnitve statuta taborniške organizacije v naši republiki. Izvolili so tudi nove organe republiške konference; za predsednika so imenovali Roberta Bobanca, za sekretarja pa Iva Štajdoharja.

Srečanje so sklenili s podelitvijo priznanj najprizadenejšim tabornikom v republiki. Kipec ilegalca je kot najvišje priznanje za delo med dvema volilnima konferencama prejel Zmajev odred iz Ljubljane.

S. Saje

Resnično, ne papirnato združevanje

Bled - Pred nedavnim so se delavci Hotela-turističnega podjetja Bled in delavci Zavoda za razvoj turizma na Bledu odločili o združevanju. Referendum ni uspel, zato so analizirali vzroke in pripravili program za naslednjega.

»Združevanje z Zavodom za razvoj turizma ima več pomembnih prednosti, ki bi se jih morali vsi zavedati,« pravi direktor HTP Bled Anton Atman. »Vedno smo si prizadevali, da bi bilo združevanje turizma na Bledu čimmanj papirnato, da bi prikazali resnične prednosti povezave. Našo pobudo za združevanje je potrdil radoviški izvršni svet in ustanovili smo skupino, ki je pripravila ustrezno gradivo. Referendum, ki smo ga imeli 28. decembra lani, je uspel v vseh temeljnih organizacijah HTP, za združevanje niso glasovali samo v eni temeljni organizaciji Zavoda. Ugotovili smo, da je bil vzrok premajhna informiranost nekaterih delavcev o družbenoekonomski učinkovitosti takšne združitve. V temeljni organizaciji združenega dela rekreacija, kjer referendum ni uspel, se bodo 26. januarja spet odločili.

Prednosti združevanja so predvsem v zagotovitvi normalnih pogojev za boljše delo v naslednjem dolgoročnem obdobju. Narejeni so že konkretni investicijski programi, ki jih Zavod za turizem sam ne more realizirati, skupaj pa bi lahko vložili izdatnejša sredstva v razvoj infrastrukture. Predvidevamo razširitev smučišča na Zatrniku, ureditvev Zake, usposobitev žičnice na Stražu in adaptacijo grajskega kopališča. Razen tega bi bila turistična ponudba lahko kvalitetnejša, nudili bi lahko paket uslug, bili bi bolj konkurenčni v času zimске sezone in konec koncev naj bi dosegli boljše strukturo tujih gostov v glavni, poletni sezoni. Ne nazad-

nje naj bi delavcem zagotovili tudi boljše osebne dohodke.

Vse to so prvi koraki, na Bledu pa bo treba še marsikaj storiti, da bi bila turistična ponudba boljša. Tu je vprašanje združevanja s Podvinom, Grajskim dvorom v Radovljici in tako dalje, vse skupaj pa bi morala povezovali ena delovna organizacija. Bled bi moral imeti »nosilca«, potem enotno ponudbo za vso Gorenjsko, tudi Bohinjski in Kranjsko goru. Dolgoročni cilji se bodo morali uresničevati v okviru turistične poslovne skupnosti in predvidevati je treba čim trdnjše in čim bolj učinkovito povezavo s kmetijstvom, trgovino in vsemi tistimi, ki so na področju turizma še pomembni in potrebni. Nalog je na Bledu veliko, saj ne smemo zanemariti tudi sodelovanja turističnih delavcev in gostinstva pri snovanju programskih osnov, pri novelaciji urbanističnega načrta in tako dalje.

Na Bledu in v Hotela-turističnem podjetju se zavedamo, da so notranje povezave na Bledu le prvi korak in da se ne moremo povezati le sami med seboj, temveč si moramo prizadevati za širše povezave na Gorenjskem.

D. Kuralt

MI PA NISMO SE UKLONILI

V ledenem objemu Lipance

Sivolasa žena je Kati. Upočasile so se mi, besede. Ko jo sprašujem o dogodkih izpred štirideset let, ko so vstale Gorje, ji pogled zatava skozi okno v sneg v bregu za hišo, k nekaj mladim drevesom, ki jih je posadil mladi gospodar te nove hiše v Spodnjih Gorjah, kjer bo starost preživljala tudi Kati. V črni je. Ni dolgo tega kar ji je umrl mož, prvoborec Franc Ambrožič-Beton.

Takrat, pred štiridesetimi leti, je bila Kati vasa druga. Mlada žena je bila. 1938. sta se v zela s Francetom. Pri njej doma, pri Cesarjevih v Mekuš nad Zgornjimi Gorjami, sta živela. Venelo je bilo. Na njihovem dvorišču so se zbirali sami napredni mladi fantje in moške: Kumarjev Stefan, Bassaneze iz Spodnjih Gorj, Porova Janez in Lojček, Andrej in drugi. Ze vse poletje 1941 so držali zvezo s fanti na Pokljuki. Tudi možev brat Božo

Ambrožič je bil gori. Ko se je v dolini žito želo, so Nemci prišli po njenega moža. Devet tednov so ga držali v Begunjah. Potem je tudi on šel na Pokljuko. V decembrski vstaji je Beton med Gorjuškimi uporniki.

Ko vstaja v Bohinju in nad Gorjami ni uspela in so se ljudje vračali na domove, je Kati pohitela proti Zatrniku. Brhka je bila v toplih hlačah in kratki jakni, kot se je tedaj pozimi nosilo. Na hitro je vzela s sabo nekaj malega hrane: soseda ji je v kanglico dala golaža, pa klobaso je vzela doma. Morda takrat še ni nameravala ostati na Pokljuki, toda stvari so se zasukale...

Moža je dobila v Fěkovem hotelu na Zatrniku, kjer danes stoji restavracija. Sedankovali so celo noč. Ko so odšli v dolino tisti, ki so verjeli, da se jim ob vrnitvi na domove ne bo nič zgodilo, jih je ostalo le štirindvajset. Tisto jutro, navsezgodaj, so jih napadli Nemci. Po visokem snegu so se borci umaknili proti Brjanci in se nastanili v Švegljevi koči. Kati je ostala z njimi. Edina ženska. Tu je z ostalimi borci vred zaprisegla pod rdečo zastavo z zvezdo...

24. decembra so Nemci odgovorili na vstajo. Obkolili so Gorje in v Begunje odpeljali 36 mož in fantov. Dva so ustrelili med talci, ostale so poslali v taborišče.

Peščice borcev, ki so ostali v hribih, niso pustili pri miru. Izsledili so jih tudi v Brjanci. 3. januarja 1942 jih je napadla močna nemška enota, ki je štela več kot sto mož. Pričakali so jih pripravljene, kajti pravočasno so izvedeli za nemške namere. Potem so se premaknili na Lipanco. Vsi izmučeni so prišli v Lovčovo kočjo na Lipanci. Sneg je bil visok. Nekateri so imeli smuč, drugi so si pomagali s krpljami; brez njih se je udiralo globoko.

Na Lipanci je bilo potem mirno. Ni bilo dovolj hrane, toda odpočili so si in na toplem so bili. Tu gori, v tem divjem svetu v sneg in led okovanih gora, jih zagotovo ne bodo več iskali. Kurirja sta prišla s poročili, da se jim bo kmalu priključila skupina, ki prihaja iz Dražgoš. Z nestrpnostjo so jih pričakovali,

kajti ko bodo skupaj, bodo močnejši, bolje oboroženi...

Nekega dne pa je nad njimi zlovesče zaropotala »storklja«. Nekajkrat je zakrožila nad Lipanco. Zagotovo so iz aviona videli dim, ki se je valil iz koč. Izdani? Morda. Premaknili se niso. Priprani so bili, da jih bodo, če pridejo, odbili prav tako uspešno, kot so jih v Brjanci. Toda naslednji dan se je zgodilo nekaj nenavadnega: na Lipanco so prišli trije Gorjanci, ki so jih Nemci po vstaji pobrali z domov, zaprli v Begunje, zdaj pa poslali na Lipanco z nalogo, naj partizane, kar jih je še ostalo, prepričajo, da se vdajo, ali pa jih bodo unicili...

Zagotovo bi bilo bolj prav, da bi se umaknili, kajti zdaj je jasno, da Nemci točno vedo zanje. Tako neverjetno se je zdelo, da bi jih Nemci lahko premagali v takšnih divjini. Dobre položaje si lahko izberó, pričakajo v zasedi. Niso pa računali na izurnene nemške smučarje, ki so tisti dan preplavili Lipanco...

19. januar je bil zelo lep zimski dan, piše v svojih spominih Vinko Repe-Triglavski. Vse-povsod je vladal mir in svet je bil tako lep, kot si ga človek lahko le želi. Zgodaj so poslali dve patrulji na ogled. Kmalu je prva naletela na Nemce v belih haljah. Prodor Nemcev je bil hiter. Tolikšni premoči bodo težko kos. Zavzeli so položaje. Ker pa Nemcev ni bilo od nikoder, se je sedem borcev z Bokalom na čelu oddvojilo in šlo naprej proti grebenu za Razor, vsi ostali so pa ostali pod grebenom, kajti bele halje so borce dobesedno prerezale. Ko so udarili in je ogenj postal vse hujši, so se umaknili v melišče proti Debeli peči. Snega je bilo kakšne tri metre. Moka, pršič. Udiralo se je. Umakniti se ni bilo več kam, kajti na vsak njihov najmanjši poskus premika so Nemci udarili s strašnim ognjem. Beton je Kati kar v sneg zakopal, njemu se je pa uspelo umakniti v neko plitvo votlino. Tu sta se s Humrom skupaj tiščala. Iz snega je Kati pogledovala proti skali, kjer je ležal mož. Čim je Humer, ki je ležal na robu, skušal malce pomoliti ven glavo, se je usul nanj plaz rafalov. Kaj je z onimi, ki so šli na greben, niso vedeli. Premakniti se niso mogli ves dan. Do mraka. Ob mraku je streljanje poenajlo. Le še rakete so švigale v nebo. Mraz je postajal vse hujši.

Menda je bilo tedaj na Lipanci 35 stopinj mraza. Počasi so se umikali čez Klek proti Pokljuki. Kati in mož sta s sabo vlekla tudi Zrnovca - Edvarda, ki si je z bajonetom hotel vzeti življenje, ker je bil prepričan, da jih bodo Nemci dobili žive. Kati je ozebla v noge. Ko so se potem na Pokljuki ustavili, so zakurili majhen ogenj, toliko da so ji čevlje in nogavice potegnili z nog. Čevlje so na njej dobesedno razrezali. Premajhne čevlje je imela. Pravijo, da so lahko čevlji še slabši, da so le dovolj veliki, da lahko migaš s prsti, pa je dobro. Katine noge so bile črne. Ribali so jih s snegom, toda drugega ni kazalo, kot da se vrne v dolino in da se pozdravi. Nekdo je obvestil očeta in prišel je s sanmi do Figovca. Najprej so na saneh odpeljali Edvarda, potem je s sanmi odšla še Kati. Pri križu v Krnici, tam, kjer gre pot za Pokljuko, se je poslovlila od moža. Z nogami, zavitimi v cunjé šotorskega krila se je s sanmi in peš spustila proti Gorjam. Tik pred policijsko uro je prišla domov. Ze naslednje jutro, okrog osmih zjutraj so prišli ponjo. Bila je izdana.

S takimi nogami ni mogla nikamor. V Radovljico so jo peljali. Najprej so jo seveda zališevali. Vse so hoteli vedeti: koliko jih je, kako so oboroženi. Kazali so ji strojnico, če jo pozna. Hoteli so vedeti, koliko jih imajo partizani. Zaka je šla z banditi? Pa je dejala, da je šla le za možem in da se je bala Begunj.

Po treh tednih so jo odpeljali v Begunje. Tu so z njo šest mesecev čakali, da bi dobili še moža, da bi ju skupaj ubili in pokazali Gorenjski, kako bodo naredili z vsemi takimi možmi in ženami, ki ba se odločili, da bi skupaj odšli v partizane. Toda Betona niso dobili. Potem so jo junija 1942 odpeljali v Rawensbrück.

Dve leti ji je teklo iz nog. Mozeg je tekel ven, tako globoke so bile ozeblin. Ze v Radovljici in potem v Begunjah jo je zdravil dr. Šarc. Le njemu se ima zahvaliti, da ni bila ob noge. Preživela je vse strahote Rawensbrucka. Pri znamenju v Spodnjih Gorjah, tam, kjer je združba, sta se po dolgih letih trpljenja z možem spet srečala. Toplo, svobodno poletje je bilo tedaj.

D. Dolenc

Kati Ambrožič

Pri izredno lepih letošnjih modelih blejskih Vezenin ti zastaneta korak in dih. Toliko ljubkosti, elegance in popolnosti je v teh zlato izvezenih belih in rdečih oblekah za večer. Tanek, tanek bombaž jim preskrbi Pamučni kombinat Vranje. Upamo, da ga bo kaj več, kot le za modne revije in da bodo naša dekleta in žene, ki bi bile res rade lepe, mikavne, sploh pa elegantne za posebne večere, take modele lahko tudi kupile. Naj povemo še to, da je bila modni kreator teh izredno privlačnih modelov Mija Bizjak.

UTOK iz Kamnika je žel pozornost s svojimi ekskluzivnimi modeli iz krzna. Tokrat iz domačih kož: volka, lisice, dihurja, kune. Izreden je bil volk, sešit v nekakšno ribjo kost. Posebno prefinjenost in eleganco pa so kazali modeli v kombinaciji nape in krzna: zunaj napa, znotraj krzno, tako da se krzno pokaže le v zapetjih, po vsej dolžini plašča in na ovratniku. Kaže, da bo prav ta kombinacija hit prihodnje zime. Obljubljajo pa, da bo njihove modele dobiti v vseh njihovih prodajalnah, na Bledu, v Ljubljani in v Kamniku.

IBI Kranj je na sejmu predstavil svojo novo kolekcijo dekorativnih zaves. Se vedno prevladujejo cvetlični motivi, travne bilke in podobno. Pravzaprav bi njihove letošnje vzorce lahko razdelili v tri skupine: cvetlični vzorci na gladki beige osnovi, grobe zaves z vozlčasto prejo in večbarvne kombinacije osnove. Materiali so največ stanično vlakno in poliacril. V njihovih barvah in vzorcih, ugotavljajo, je ujet modni trend, ki ga naglašajo tudi ostali evropski modni sejmi.

ALMIRA Radovljica je pritegnila pozornost posebej s svojimi ročno pletenimi izdelki iz domače volne. Sodelovanje s Suknom, ki jim izdeluje volno za pletenje, je rodilo dober sad. In seveda še domiselnost modnih kreatorjev, pa so tu puloverji, jope, tunike, brezrokavniki in še kaj, ki nas bodo navdušili na prvi pogled. Usnje je tak naraven material, ki gre odlično k volni in Almira ji ga dodaja že več let. Tokrat so ga pletile celo upletle v droban vzorec med volnene niti. V poletnih modelih prevladuje tokrat bombaž in sintetika. Čim več bodo seveda skušali uplesti bombaža, da bodo modeli še bolj zdravo dihali. Tudi letos so v svojih krojih obdržali ležernost, mehko linijo in možnost svobodnega oblačenja. V številnih kosih, ki sestavljajo celotno oblačilo, bomo zagotovo kaj našli zase, in lahko bomo poljubno kombinirali s klasičnimi kosi oblačil. Obljubljajo, da bo vse, kar so prikazali na sejmu, dobiti tudi v njihovih prodajalnah. In takšne so njihove letošnje barve? Močna tirkizna zelena, ki ponazarja barvo vode, barve ognja in bela.

SUKNO Zapuže je tokrat požel vse priznanje. Vsa ta čudovita mehka topla blaga za plašče, kostime, vse odje in preginjala so stkali iz domače volne. Nič obarvanega, le naravna surova bela in siva barva, kot so bele in temne ovce, ki se pasejo pod Stolom in tam okrog. Iz njihovih odličnih blag so pohiteli sešiti modele v Kroju, v Novosti in jih tudi že pokazali na sejmu. Ko bi videli tisti Krojev karirasti plašč s kapuco! Zagotovo bo navdušil ves ženski svet. Pa ne samo karo, stkali so blaga tudi v vezavi ribje kosti, v diagonalnih vzorcih in še vrsto drugih. ALMIRA je iz njihove volne za ročno pletenje spletla prelepe puloverje. Volno za ročno pletenje so pri Suknu prodajali že vsa leta, izdelkov pa res ni bilo. Zdaj, ko je uvoz zavrt, se je izkazalo, da se bo odlično dalo delati tudi iz domače volne. Da bi je bilo le dovolj! Spodbuditi bo treba kmete po Gorenjskem, pa tudi drugod, da se bodo spet lotili ovčereje. Njihova prizadevanja niso ostala brez odziva: skupščina občin mesta Ljubljane je Suknu podelila posebno priznanje za izredne dosežke pri spodbujanju proizvodnje domače volne, njeni industrijski predelavi in za izvirne izdelke.

Morda smo ta sejem mode pričakovali malce manj neučakano kot druga leta. Skrbi in težave, ki so se nan zgrnile na glavo, potiskajo v stran želje po ekstravaganci, p visoki modi. Da bi bili pri vseh teh stabilizacijskih trenutkih vsaj lepo, solidno oblečeni. Na uvoz dragih materialov tak ali tako ne moremo več računati. Le iz tistega, kar pridelamo doma, pa ne bomo mogli izdelati nekaj izrednega in se bomo pač zadovoljili s tistim, kar bo v mejah naših možnosti. Pa vendar je bil obiskovalec 27. sejma konfekcije, modni tkanin, pletenin, usnja, izdelkov usnjarske predelovalne in dustrije in raznih modnih artiklov presenečen nad bogatim izborom blaga, nad njihovo kvaliteto. Nehote podvomim: bi mogoče vse to resnično dobiti v naših konfekcijskih hišah, bi izdelano tudi za domači trg ali pa bo šlo vse najboljšje le izvoz? Se bo res dalo dobiti kot dih lahke bombaže-cvetličnimi bordurami, sanjsko lepe poletne modele v beleni in rdečem, ki so jih sešili in z zlato nitjo izvezli pri blejskih Vezeninah? Ali pa tista mehka topla blaga za zimske plašče, ki so jih začeli delati iz domače volne v zapuškem Suknu. Lepo bi bilo, res.

MODA 82

Pri vsaki izlozbi proizvajalci posebej zagotavljajo, da vse surovine domače ali pa skoraj vse in da se bodo potrudili, da bodo s svojo kvaliteto prodrli tudi v izvoz. Tudi krznarji Kamniški Utok dela svoje krznene izdelke iz domačih volk, lisic, kun, dihurjev in podobno, tržiški TRIO pa je posebej precej tudi po umetnem krznu. Tudi prestrukturiranje proizvodnje je delno čutili med posameznimi proizvajalci predvsem seveda zaradi manjšega uvoza, obenem pa skušajo biti kvalitetni, vsečni in seveda, modni. Dokazali so, da znajo dobro in hitro dogovarjati med sabo: iz novih Suknov vrst blaga so že sešili čudoviti plašči šivilj iz Kroja in Novosti iz njihove volne so spleteni najbolj modni Almirini puloveri brezrokavniki, tunike.

Svojo prizadevnost, domiselnost v kroju so pokazali tudi trikotažerji, posebno Beti Metlika, prav tako usnje konfekcija. Vsak se je potrudil po svoje, kakor se je najboljši mogel. Kajti prav od ljubljanskega sejma bo zavise, dobro ali slabše poslovanje marsikaterega od 497 proizvajalcev, ki so svoje izdelke te dni razstavili v enem od paviljonov gospodarskega razstavišča. Zmajev bo tokrat malo: le eden za vsako zvrst. Torej bo borba zanje huda, vredni bodo zato veliko več.

TRIO Tržič pa je za ta sejem mode pripravil usnjene modele za vsak žep: cenejši so zaradi dodatkov iz umetnega krzna, zaradi toplih podlog iz koflina in štepeksa. Dobilo se bo pa pri njih seveda tudi dražje modele iz ovčjega velurja in pravega krzna.

GORENJSKA OBLAČILA so se predstavila s kolekcijo oblačil. Bela, rdeča in črna kombinacija prevladuje, pa so čisti bombaži in mešanjski bombaž in podobno. Pajo jajo pa, da bodo v bodoče pretežno le iz domačega blaga.

TRIGLAV KONFEKCIJA Kranj je predstavila modele iz tankega rebraščega žameta in simpatične kariraste flanele. Domači materiali so in vse kaže tako, da bodo njihovi obeti tudi uresničljivi: dobiti jih bo tudi v njihovi industrijski prodajalni v Kranju, pa seveda pri vseh njihovih stalnih odjemalcih.

BOMBAŽNA PREDILNICA TKALNICA Tržič je na ljubljanskem sejmu mode pokazala večje vzorce posteljnih pretek.

Žival vendarle čuti!

»Med nami živijo duševni pohabljeni – bodi pozoren nanje, nauči se jih prepoznavati. Takega človeka boš spoznal po tem, da se znaša nad sibijskim, največkrat nad živalmi. In vedeti moraš: če se mu ponudi priložnost, bo človek, ki je do neza-vesti pretepel konja, pretepel tudi tebe. Tisti, ki je sposoben oči istakniti ptici, jih bo sposoben istakniti tudi tebi. – Tisti, ki z užitkom počasi utaplja mladega psa, bi to prav lahko počel z otrokom, če bi to lahko počel nekakšnovanje.« Tako je svojim mladim prijateljem zapisala Svetlana Makarovič na lepaku, ki ga je izdalo Društvo proti mučenju živali v Ljubljani in Kranju.

Mučenje živali pa ni le tako barbarsko početje, kot ga navaja Makarovičeva. Žival mučimo že s tem, da jo puščamo na mrazu priklenjeno, brez tople hrane ali poleti, v hudi vročini, brez vode. Psa kupiš, da ga imaš, da ti bo čuval dom, toda zanj si dolžan skrbeti.

Pred dnevi smo se oglasili pri tajnici kranjskega društva proti mučenju živali v Kranju Benedikti Švajger-Mihevc. Društvo je imelo ustanovni občni zbor konec leta 1980, redno pa deluje od aprila 1981. Svoje prostore imajo v Kranju na Cesti 1. maja 5 (tel. 22-363), uradne ure pa so vsak torek od 17. do 19. ure. Benedikta pravi, da se ljudje še vse premalo obračajo nanje, ko vidijo, kako lastniki živali trpinčijo. In če se že oglašijo, se anonimno, ker se boje maščevanja. Pa vendar bi bilo društvu v veliko pomoč, če bi poslali svoj naslov, da bi vsaj vedeli, na koga lahko računajo in bi se tudi kdaj drugič lahko obrnili nanj. Odzovejo se na vse prijave, tudi ano-

nimne, toda že večkrat so naleteli na lažne prijave, ki so jih ljudje poslali zaradi nevoščljivosti, maščevanja. Tako so na primer v Podbrezjah obiskali kmetijo, za katero so dobili obvestilo, da živina nima hrane, da leži na golih tleh, žejna... Našli pa so jo v čisto novem hlevu, moderno urejenem, z dovolj hrane, z vodo v najmodernejših napajalnikih, lepo rejeno...

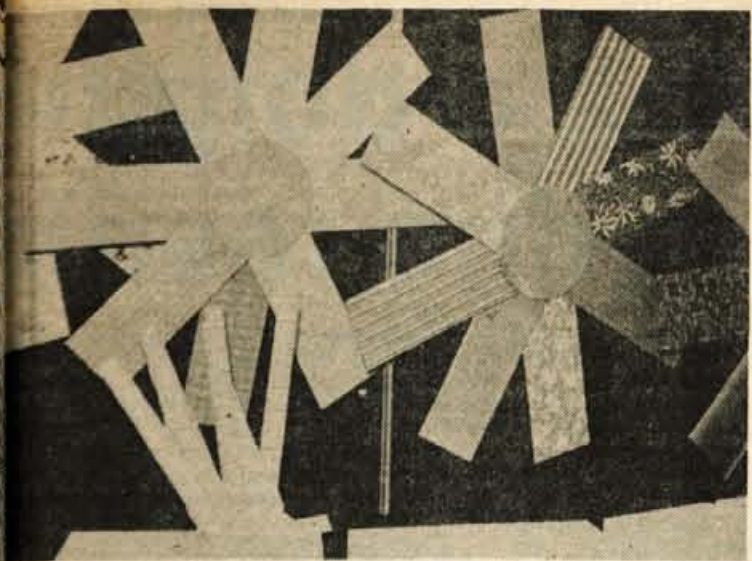
Večina prijav pa je seveda resničnih. Vse člani kranjskega društva obiščejo, čeprav to delo opravljajo v svojem prostem času, z namenom, da bi v naši družbi ne bila mučena nobena žival. Samo 22 članov ima trenutno mlado kranjsko društvo, toda prizadevajo si, da bi delali kar najbolje. To je edino društvo na Gorenjskem, zato se nanj obračajo tudi iz drugih občin. Veseli so, da najdejo somišljenike tudi drugod, vendar bi bilo prav, da bi vsaka občina imela tako društvo. Kranjsko društvo je pripravljeno pomagati pri prvih začetkih, jim dati nasvete, material.

Ni hvaležno to njihovo poslanstvo, toda je človeško, vzgojno. Vsak

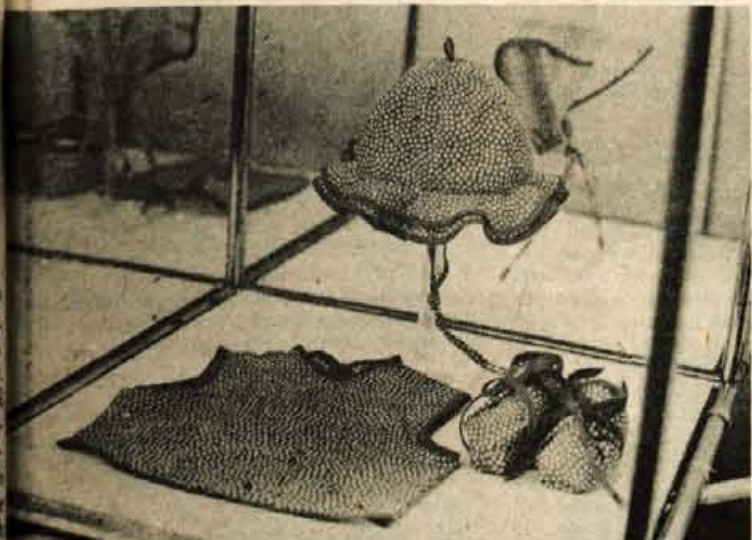
primer, ki ga rešijo jim je v zadoščanje. Ko s svojim posredovanjem rešijo trpljenje psa, mačko, konja, goloba, ki mu je zaradi niti, s katero so ga lovili, dobesedno odmrta noga, upajo, da bo tega vendarle vse manj, da bo ljudi sram tega človeka ne vrednega početja. Zaveda naj se, da tudi žival čuti. In če jo je že treba spraviti h kraju, naj to ne bo boleče. Srh te spreleti, ko si ogledaš samo nekaj slik, ki jih hrani društvo o raznih primerih mučenja živali: svinja z železnim oklepom za vratom, da se ne premika in se zato bolj redi, pes, prestradan do samih kosti, pa spet drugi, ki je zaradi tega, ker je bil vedno na mrazu, revmatičen, da mu je ohromel ves zadnji del in se je lahko le še vlekel po dvorišču...

Zato je prav, da prisluhnemo pozivu Makarovičeve in vseh, ki imajo srce za žival. Vsak primer mučenja živali prijavi! In naj nas ne bo strah pripisati tudi svoje ime. S tem članom društva olajšamo delo in bodite prepričani, ne bodo vas izdali. Vsaka prijava ostane tajnost.

D. Dolenc

Kranjski TEKSTILINDUS je na svojem razstavnem prostoru predstavljal celotno paleto vzorcev za letošnje poletje. Živih, močnih barv bo, če slepamo po njihovih vzorcih in barvah, materiali bodo pa batisti, mehki seersuckerji na tisku in enobarvni blagu, bombažni krepi podobno. Predstavili so pa tudi novost, dvojno tkanino z imitacijo svet.

ri SESIRJU je bilo videti le še malo pokrival iz prave klobučevine, redraga je postala. Vse več modelov je iz blaga, iz žameta, tweeda. vodli so pa tudi nov program, izdelavo otroških pokrival za poletje.

DEJA Skofja Loka je predstavila svoj širok izbor preštih odev vseh vrst. Kljub temu, da so bili s prostorom utesnjeni, jim je uspelo njihovo slozbo urediti resnično simpatično in prjetno. Za kompletno razstavljeno kolekcijo so dobili diplomu ljubljanski zmaj.

ljublanski zmaj za Eksperimentalno tkalnico v Kamniku – dobili so ga za kolekcijo večnamenskih tkanin za notranjo opremo. vzorce menja ta kamniška tkalnica vsake pol leta, pravijo, zato je tudi edno aktualna tako v vzorcih kot v materialih. Simpatična je bila njena predstavitev na sejmu: zavese so kar s štipalkami obesili na vrvi size pa pogrnili res s polno mero okusa.

Podeljeni so ljubljanski zmaji in diplome

Le pet zmajev so letos hoteli podeliti, pa se je izkazalo, da je bilo teh preveč. Podelili so le tri in sicer Jutrantski Sevnica za otroško poletno športno kolekcijo, Rašici za kolekcijo moških pletenih izdelkov in Tim TOZD Eksperimentalna tkalnica Kamnik za kolekcijo večnamenskih tkanin za notranjo opremo. Diplome ljubljanski zmaj pa so dobili: Beti Metlika za celotno razstavljeno kolekcijo za prosti čas, Tekstilna tovarna Prebold za bombažne tkanine, Almira Radovičica za ženske in moške pletene modele, Industrija usnja Vrhnika za ženska občila iz svinjskega velurja, Odeja Skofja Loka za kompletno razstavljeno kolekcijo in Galant Ljubljana za torbice za mlade.

ZANIKRNO STRANIŠČE

Takole se oglašja bralec iz Ribnega:

»Najdaljšo noč smo prebili v hotelu Jelovica na Bledu, v čudoviti restavraciji, saj je vsa prenovljena in tudi dekorativno bogata. Bilo je tudi dosti jedate in pijače, veselja in nasploh vsega.

Bodlo pa me je v oči, da imajo v hotelu Jelovica izredno slabo vzdrževano stranišče, kjer je bilo očitno tudi pomanjkanje papirja. Tovarišica v garderobi se je tudi nekam čudno zadirala »hej vi in vi, hej vi in vi in to tako naglas, da se človek kar strese, saj nismo bili vajeni takega odnosa v tej garderobi. Vse to mi ni bilo všeč in rad bi, da bi bilo drugače.«

Če je res tako, bi se v Jelovici že morali pobrigati, da bi imeli lepša stranišča in če se je tovarišica res zadirala, bi jo bilo dobro opozoriti, naj bo prijaznejša. Glavno pa je, da ste dobro jedli in pili in da je bilo drugače vse še kar v redu.

HORUK V NOVO LETO – S STARIMI SMETMI!

Z Bleda prihaja naslednji glas:

»Objavljene so bile nove tarife komunalnih storitev za območje radovljiške občine, žal pa je precej lanskim smeti ostalo v kantah in v koših za odpadke. Na polovici Savske ceste na Bledu, na Prežihovi cesti in še marsikje ter v naselju Selo pri Bledu so smeti stare že več kot mesec dni; točneje: 6. januarja letos je minilo že štiri tedne, odkar so pobirali smeti. Tudi koši za odpadke pri avtobusni postaji Jelovica in Mlino so največkrat polni smeti še iz lanskega leta. Posamezniki so na Bledu morali poiskati celo lasten prevoz za odvoz, čeprav so točni plačniki komunalnih storitev.

Zanimivo je, da komunalnih delavcev ne najdete tedaj, ko bi jih potrebovali in na tistem mestu, kjer so potrebni. Mehanizacija, s katero odvažajo smeti, je baje pokvarjena in iztrošena. Zato bi bilo silno neumestno, ko bi podražili komunalne storitve. Tako naprej ne more več! Če vabimo goste na Bled, potem naj bo kraj vsaj čist!«

VAŠA PISMA

ZAKAJ PROSJAČITI?

K nastanku tega pisma me je spodbudil članek »Zakaj prosjačiti«, postavlja invalidska društva v luč beračenja. Komaj nekaj dni po prelomnici leta invalidov 1981 se najde nekdo, ki obtožuje tisto, za kar je družba res morda nekoliko preveč potrošila. Toda potrošila zato, ker je toliko potrebovala. Kdor je skozi leto zasledoval vse članke, ki so pisali o letu invalidov, je lahko prebral, kaj vse je bilo storjeno za invalide in koliko truda so le-ti sami vložili v delo za uredništvo svojih pravic. Če so hoteli ponekod doseči vse tisto, kar so si zastavili, so potrebovali morda nekoliko dodatne pomoči. Zato res ni umestno, da se ob to spotikamo.

Stari rek pravi: grdo je, če prosil mlad, zdrav človek, ki je sposoben delati! Vsakdo naj dobro premisli, da mnogokrat dajemo tudi tja, kamor je najmanj potrebno, zato ravnanje invalidov, ki prosijo za dodatna sredstva, ne more biti vredno obsodbe.

Francka Tavčar, Bled

ZAKAJ ME NI HOTEL VZETI?

V sredo, 13. januarja, sem čakala v Naklem avtobus, ki pelje na relaciji Kranj-Kovor Tržič. Ta avtobus odpelje iz Kranja ob 9.40 in pride v Naklo ob 9.45. Sofer je dejal, da pelje naprej proti avtocesti; toda če pelje po avtocesti in čez Kovor, je primoran, da pelje čez Podbrezje, ker je na Klancu (del Podbrezji) postaja za Podbrezje. Tako sem morala zmrzovati v Naklem na postajališču še 45 minut, da je pripeljal lokalni avtobus za Bled. Stanujem tako, da je vseeno, če izstopim na avtobusni postaji v Podbrezjah sredi vasi ali pa na Klancu. Stara sem že nad 60 let in še invalid, zato me tako

ravnanje šoferja še bolj prizadene, prav gotovo pa nihče ne bi hotel zmrzovati na avtobusni postaji, kjer vedno piha. Razen tega pa je bil avtobus skoraj prazen.

Saša Pretnar Podbrezje

NIČ VEČ POŠTE OB SOBOTAH

Od začetka januarja je pošta v Dupljah zaprta ob sobotah in nedeljah. Zaradi tega smo vaščani Zadrage, Dupelj, Bistrice in Podbrezji zelo prizadeti. Posebno naročniki Dela, saj dobimo časopis šele v ponedeljek. Telefonski naročniki nismo vsi, prikrajšani smo za sobotna časopisna obvestila, med drugim tudi za osmrtnice. S pismonoži in upravnico pošte smo zelo zadovoljni. Res pošta v Dupljah ob koncu tedna nima veliko prometa, saj je posebno za prebivalce Podbrezji težko dosegljiva, ker je treba z avtobusom do Naklega, če hočemo v Duplje. Zdaj bo verjetno še manj prometa. Tudi reševalci križank, za katere je rok kratek, se bomo morali potruditi kam drugam, tja, kjer je ob sobotah pošta odprta.

Saša Pretnar Podbrezje

KDO ZBIRA KRVODAJALCE?

Vsako leto RK v Podbrezjah organizira krvodajalsko akcijo. Letos so zbirali krvodajalce otroci, ki verjetno še ne vedo docela, kakšnega pomena je krvodajalstvo. Mnogi se jezijo, da niso bili obveščeni, čeprav so bili pripravljene na krvodajalsko akcijo, obvestila pa so dobili nekateri, ki se akcije zaradi zdravja ne morejo udeleževati. Kdo ustvarja zmešnjavo? Otroci so otroci, ne gre jim zameriti, pač pa tistim, ki so jih izbrali.

Saša Pretnar Podbrezje

Cerklje – Pred leti je v tej stavbi že bila trgovina. Kasneje so se v opušenih prostorih naselila Živila, ki so tu shladila blago. Zdaj so se lotili obnove in če se ne bo zataknilo, bodo novi prodajni prostori do pomladi vsejšji. Dve prodajalni, ki sta doslej oskrbovali Cerklje in okolico, že nekaj časa ne zadoščata več, zato bo nova samopostrežna trgovina pomembna pridobitev. – Foto: D. Ž.

Zgodbe o dolgih niso vedno resne

Po vseh gorenjskih smučiščih je danes, ko imajo šolarji po Sloveniji že počitnice, dokaj živahno. Na gorenjska smučišča, kjer je snega povsod dovolj, z dokaj trdno in zamrznjeno podlago, vozijo avtobusi in osebna vozila, številni šolarji so si našli prenočišča v hotelih in počitniških domovih blizu smučišč.

Zanimivo je, da so si posamezne šole ali organizatorji tečajev izbrali tisto smučarsko središče, v katerega se vozijo že več let. Kraj se ti priljubi in nanj se navadiš, zato ga obiskuješ po več let, četudi tamkaj ni vse prav. Tako bi tudi naši smučarski centri, večji ali manjši, lahko rekli, da imajo »stalne goste«, iste smučarje vsako leto.

Če bežno pregledamo gorenjska smučišča, lahko rečemo, da je le malo bistvenih sprememb. Z nekaj izjemami, predvsem Kranjske gore, letos vozijo še vse stare vlečnice in žičnice in le malo je novih smučarskih prog ali žičničarskih naprav. Žičničarji nimajo denarja, da bi smučišča razširili, četudi so letos podražili smučarske vozovnice. Obenem pa opozarjajo, da cena dnevne karte še vedno ni ekonomska in da s prevozi komaj pokrijejo vse stroške. Kot ni novosti pri žičnicah, jih ni tudi v smučarskih središčih, kjer so na voljo gostinske usluge: enolončnice, čaj, kava, sokovi so dosegljivi povsod. Če smo se že pred leti pritoževali, da gostinci nečesto dobro prodajati, so se zadnja leta potrudili in ponujajo pijačo in hrano, le s to razliko, da je danes veliko več tistih smučarjev, ki vzamejo malico kar s seboj. Smučanje postaja drag šport, to opažajo tudi žičničarji in ne morejo reči, da je smučarjev vedno več: repi pred žičnicami in vlečnicami postajajo iz leta v leto krajši in ne držijo več izjave tistih, ki trdijo, da hodijo v inozemstvo zato, ker na tujih smučiščih ni dolgih vrst. Obiskali smo naša gorenjska smučarska središča, se pogovarjali s smučarji in žičničarji Kranjske gore, Podkorena, Španovega vrha nad Jesenicami, Mojstrane, Gozd Martuljka, Zatrnika, Krvavca, Soriške planine, Starega vrha nad Škofjo Loko, Vogla in Koble.

SORIŠKA PLANINA

Smuka idealna

Soriška planina je te dni pravi raj za smučarje. V dolini nam vsakdan grenita megla in mraz, Soriška planina pa se kopa v soncu in živo srebro se čez dan povzpne na nekaj stopinj nad ničlo.

Smuka je idealna. Snega je meter in pol. Rezek je, trd in zbit, vendar ni leden, pokriva ga šest centimetrov pršiča. Skratka smuka, ki zadovolji najbolj zahtevne, istočasno pa tudi manj večim smučarjem ne dela težav, saj je največji sovražnik začetnikov na smučeh prav led.

Ob obeh vlečnicah je obilo terenov, kjer radi smučajo otroci in začetniki. Prednost Soriške planine so prav rekreacijski tereni, če jim lahko tako rečemo. Vendar tudi izurjeni smučarji ob izteku vlečnic najdejo pravišnje strmine. Potegnjene so tudi proge za smučarske tekače.

Skratka, Soriška planina je kot nalašč za družinsko smučanje; tudi zato, ker je smučišče dostopno naravnost s parkirišča in ni treba otrokom lesti na vlečnice. Igrajo in smučajo se lahko ob smrekah blizu Lito-strojske kočice.

Te dni jih na Soriški planini vsak dan smuča okrog štiristo. Pripeljejo se s svojimi avtomobili, saj rednih avtobusnih zvez ni, vozijo le »agencijski« avtobusi.

Do planine pa je daleč, zato večji obisk pričakujejo v času šolskih počitnic, ki so na Gorenjskem pred vrati. Smučajo se največ domačini, iz Selške doline in iz Škofje Loke prihajajo, nekaj tudi s primorske strani. Ljubljancem je manj in tudi minuli tork s mo med avtomobili na parkirišču videli le nekaj ljubljanskih registracij.

Soriška planina bo postala pravi smučarski center, so se pred letom odločili v škofjeloški občini. Zdej na to kaže graditev nove Lito-strojske kočice, ki bo od sedanje potegnjena do parkirišča. Koča že zdavnaj ne zadošča več, posebej ob sobotah in nedeljah je pretisna. Vendar je čaj in enolončnica moč dobiti.

Žičničarji so nam povedali, da že načrtujejo postavitev nove vlečnice, ki bo potegnjena med sedanjima dvema in bo popeljala smučarje pod vrh smučišča.

STARI VRH

Smučina vendarle dobra

Mnogi mislijo, da na Starem vrhu te dni ni moč smučati. Vendar ni tako in minuli tork so se smučarji veselo podili po resda skromni snežni odeji.

Ze na Luči se je megla razblinila in na Starem vrhu je bilo na soncu prav prijetno toplo. Žičničarji so nam povedali, da so opoldne namerili štiri stopinje nad ničlo. Sneg je odjuga na prisojnih bregih povsem pobrala. Na smučišču, na osonem bregu Starega vrha, ga je ostalo od deset do trideset centimetrov. Zmrznil je, trd in zbit je, zato je smuka kar dobra in pripeljati se je moč prav do dna. Res pa Starega vrha te dni, razen ob novi vlečnici Kopa, ne priporočamo začetnikom, saj je pobočje sem in tja vendarle pokazalo rebra.

Sedežnica in tri vlečnice se vrte na smučišču. Sedežnica vas pripelje do nove kočice, lahko pa izstopite na srednji postaji in od tu krenete do vlečnice Stari vrh, ki je postavljena ob največjih starovrških strminah. Na položnem terenu ob srednji postaji sedežnice, nedaleč od turističnih kmetij, je zdaj postavljena otroška vlečnica in mladež navdušeno vijuga ob njej. Z novo vlečnico Kopa pa so na Starem vrhu odprli nove terene tudi

za manj vešče smučarje. Te dni je prav ta najbolj oblegana. Do nje se je moč pripeljati tudi z avtom s poljanske strani.

Ob sobotah in nedeljah se na Starem vrhu nabere od 350 do 400 smučarjev, med tednom okrog 250. Okrog sto je hotelskih gostov, okrog 60 jih biva na turističnih kmetijah.

Stari vrh ima redno avtobusno zvezo s Škofjo Loko. Avtobus odpelje iz Škofje Loke ob 8.15 in se vrača ob 12.45, nato spet odpelje ob 13.15 in se vrača ob 17. uri. Cena vozovnice je 20 dinarjev, žičničarji pa nosijo riziko, če je avtobus prazen.

Smučarske naprave na Starem vrhu so te dni izkoriščene le 20 do 30-odstotno. Večji obisk pričakujejo v naslednjih dneh, ko se bodo zaprla šolska vrata. Vendar žičničarji pravijo, da je letos manj smučarjev kot pretekla leta in da vzrok le ni skromna snežna odeja. Za marsikoga je smučanje postalo drago.

Vendar so smučarske vozovnice na Starem vrhu, veljajo pa tudi za Soriško planino, cenejše kot drugod. Dnevna vozovnica stane 190 dinarjev, dopoldanska, popoldanska in mladinska 130 dinarjev. Skupine otrok imajo dodatni popust in vozovnica jih stane 100 dinarjev. Kot pretekla leta imajo občani škofjeloške občine 40-odstotni popust, vozovnice pa kupijo vnaprej.

Prijetna novost na Starem vrhu je letos nova koča, ki jo je zgradil Alpetour. Žal ima premalo prostora v gostinskem delu in do prihodnje zime jo bodo razširili. Koča ima izdajno okno in smučarji lahko dobe hrano in pijačo. Enolončnica z mesom stane 62 dinarjev, brez mesa 35 dinarjev, čaj 14 dinarjev, kosilo pa skuhamo za 100 dinarjev. Cene torej niso pretirano visoke.

ZELENICA

Brez vrst

Ljubelj - Na znanem smučišču pod severnim pobočjem Begunjske se prava sezona smučanja še ni prav začela. To je moč opaziti po številu smučarjev, ki jih med tednom ni toliko, da bi za vožnjo z žičnico morali čakati v vrsti. Tudi vse žičniške naprave še ne obratujejo.

»Za novo krožno vlečnico Ciciban, dolgo 165 metrov, pa 450 metrov dolgo vlečnico Triangel nad domom na Zelenici predvidevamo, da bosta do konca januarja tehnično pregledani in dani v promet,« nas je seznanil direktor temeljne organizacije Turistično gostinski obrati Kompas na Ljubelju Franci Nemec, in med drugim povedal: »Obe sedežnici obratujeta ob delavnikih med 9. in 16. uro, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa začneta voziti uro prej. Od 1. februarja dalje bodo naprave obratovale do 17. ure. Ob vznožju smučišča imamo še 120-metrsko vlečnico, ki je namenjena predvsem hotelskim gostom, kadar sedežnici ne vozita.«

Razen nove vlečnice na Zelenici in pravitve stare v dolino so pred to zimo opravili

na Ljubelju več del. Razširili so spodnji del smučišča in uredili na njem prehod prek hudournika, izsekali del grmičja ob prvi sedežnici, uredili prehod prek vršne skale v dolino Zelenice in zamenjali nosilno vrvo na prvi sedežnici. V celoti so tudi prenovili kuhinjo in delno restavracijo na Ljubelju.

Nekaj novosti je pri cenah smučarskih kart, ker so za okrog 23 odstotkov višje od lanskih. Letna karta stane 2500 dinarjev, kar je glede na dolgo sezono smučanja na Zelenici ugodno. Za dnevno karto plačajo odrasli 180, otroci 150 in hotelski gostje 100 dinarjev, za poldnevno pa odrasli 120 in otroci 100 dinarjev. Ena točka - ta zadošča za eno vožnjo z vlečnico Ciciban - velja 5 dinarjev. Kdor kupi karte v vrednosti od 2500 do 5000 dinarjev, ima 5 odstotkov popusta, za prodane karte v vrednosti od 5 do 10 tisoč dinarjev dajo 10 odstotkov popusta, v vrednosti nad 10 tisoč pa 20 odstotkov. Poprečna, cena penziona v hotelu, ki je do konca februarja v zakupu dveh turističnih agencij, je 460 dinarjev.

Snežna odeja je na ljubeljskem smučišču relativno tanka; spodaj je 40, zgoraj pa 110 centimetrov snega. Smučarske proge so dobro utrjene in varne. Rediteljsko službo na njih opravljajo smučarski učitelji in vaditelji iz Trziča ter po potrebi organizirajo tudi smučarsko šolo. Smučarji se lahko s hrano in pijačo okrepečajo v domu na Zelenici, ki je med 16. in 24. januarjem stalno odprt, sicer pa le ob sobotah, nedeljah in praznikih, ali v restavraciji na Ljubelju. Od 23. januarja dalje bo na Ljubelju vozil smučarski avtobus iz Trziča, po končanih počitnicah pa bo prevažal smučarje po potrebi le ob koncu tedna.

Na začetku tega tedna je bil obisk smučišča umirjen. Med smučarji so bili povečini hotelski gostje in prebivalci iz bližnjih gorenjskih krajev. V glavnem so pohvalili urejenost smučišča. Franc Kljun iz Ljubljane je povedal: »Na Ljubelju pridem z družino večkrat poleti. Tokrat sem tod prvič pozimi. Zaradi ugodne cene smo se odločili, da bomo pet dni gostje v hotelu. Z gostinskimi uslugami smo zadovoljni, prav tako ne morem reči nič slabega o smučišču. Za otroke je na plazu res nekoliko strmo in zahtevno zaradi ledu v spodnjem delu, vendar ni neprijetne gneče. Na Zelenici je verjetno lepše spomladi, ko je več sonca; zdaj je dokaj hladno, a vseeno nam kar ugaja.«

»Na Zatrniku je lepo, še posebej, če je lepo vreme. Smučamo po ves dan in se v gostišču tudi hranimo, popoldne pa se odpeljemo nazaj na Bled, kjer prenočujemo v hotelu Krim.« je dejal Bojan Obratovič iz Beograda.

ZATRNIK

Zatrniško mravljišče

Če se v dolini vlačijo megle in se sonce ne more in ne more prebiti skozi oblake, pa večkrat kot ne smučarji na Zatrniku uživajo v sončnem zimskem dnevu. In zatrniška smučišča, ki jih upravlja Zavod za turizem Bled, so danes obiskana kot le kaj.

Tereni so kljub temu, da ležijo dokaj nizko, izredno privlačni, ker niso preveč zahtevni. Na Zatrniku so danes številni nadaljevalni in začetni tečaji, ki jih organizirajo klubi, šole, delovne organizacije, izredno veliko gostov pa se vsak dan pripelje z Bleda, kjer po hotelih in pri zasebnikih preživljajo svoj dopust. Naši šolarji še nimajo počitnic, medtem ko je na Zatrniku veliko smučarjev iz vseh sosednjih republik.

Čeprav je tukaj pravo mravljišče, pa vrst pred žičnico in vlečnicami ni veliko, saj je vlečnic očitno dovolj. Gostinski delavci, Park hotel, so odprli gostišče, kjer smučarji lahko dobijo tople pijače in enolončnice ter seveda kosila, na smučarske terene pa so postavili tri okrepečevalnice, tako da se gostje ne morejo pritoževati. Zazeleno bi bilo le, ko bi prav na vrhu, kamor pripelje sedežnica, ob lepem vremenu, ko je prekrasen razgled na okoliške hribe, postavili vsaj nekaj sedežev ali ležalnih stolov. Zdej smučarji nimajo kam sedeti, zato se čimprej odpeljejo v dolino.

Letos na Zatrniku tudi ne pobirajo več parkirnine, parkirnih prostorov pa je dovolj.

Dnevna karta velja 200 dinarjev, karta pa 120 dinarjev, medtem tedensko karto, za sedem dni, 900 dinarjev. Tako kot v vseh stičnih zimskih središčih tudi Zatrniku dajejo smučarskim klubom, lokalnim organizacijam in članom zveze popust na ceno dnevne karte.

»Jeseničani in okoličani najraje na najbližjem Španovem vrhu nad Jesenicami smučajo. Smučišče je dobro vzdrževano, za odrasle in otroke. Prav pa bi postavili še krajšo vlečnico.« Majda Komac z Jesenic.

ŠPANOV VRH

NAD JESENICAMI

Vlečnico na smučišče

Delovna organizacija Gorenjskega vrha in Španov vrh nad Jesenicami smučišče sodi v okvir temeljne žičnice Kranjske gore. Kakor so poskrbeli tudi za to smučišče, zadnjih letih niso bile mogoče več in tereni Španovega in Črnega vrha takni kot pred desetimi leti.

V Planino pod Golico vozijo smučarjem, ki se pripeljejo z željeznice ali okoličanom ni težko priti. Cesta v Planino pod Golico je dobro vzdrževana, urejeni so poleg trgovine v Planini, sedežnica je vsak dan.

Za smučišča na Španovem vrhu so sicer dobro vzdrževana, da pa bi boljše, ko bi poskrbeli še za vlečnico, postavili poleg sedežnice. Tereni so htevali dovolj znanja, tako da so skoraj neprimerni. Vlečnica bi na Planino pod Golico pritegnila tudi čarje, ki so šele prvič na smučarski organizaciji žičnice Gorenjskega vrha, saj bi z večjim obiskom na razbremenili ostale smučarske »špicah« komajda sprejmejo vse.

Smučišča na Španovem vrhu bila lahko boljše obiskana tudi zaradi odmaknjen in je v koči na prijetno preživljati dopust. Prav več življenja na vasi, odprt je dom v jeseniških rovtih pa se neka ukvarjajo s kmečkim turizmom, je ob sončnem vremenu prelepa točka; skratka, obilo možnosti smučarski oddih ponuja prav Planico in pozimi bi bila lahko tako je bila nekoč.

VELIKA PLANINA

Smuka le na kamniško strani

Velika planina, smučarjem ime, zadnja leta na svoje planjale toliko rekreativcev kot drug. Njene proge so poleg domačinih bližnji Ljubljancem, letos pa zanje zanimati sosedni Italijani in drugih jugoslovanskih republik.

Žičničar Marko Koder

Pred enajstimi leti so začeli delati podkorenško žičnico in tedaj je pri prvih delih sodeloval Marko Koder iz Podkorena. Delal je pri gradnji žičnice in vseh ostalih vlečnicah in žičnicah v Kranjski gori in vse odtlej pri žičnicah tudi ostal. Danes je strojnik žičnice Podkoren.

»Delo žičničarja je takšno kot vsako drugo delo, s to razliko, da smo najbolj zaposleni pozimi, ko je sneg in smučarska sezona, in manj poleti, ko pa tudi delamo pri urejanju prog in pri popravilu žičničarskih naprav. Prav gotovo delo pri nizkih temperaturah, zunaj ni niti najmanj prijetno, a treba je potrpeti in vzdržati. Poleti pa sekamo les, vse remonte sami opravimo, tako, da so žičnice pripravljene na zimsko sezono.

S svojim delom sem zadovoljen, saj delo z veseljem opravljam. Začel sem na vrh Vitranca in po ves dan

delal zunaj in odhajal v dolino skupaj z ostalimi ves premražen. Tedaj smo vzdržali, danes pa ne vem, če bi še šlo.

Dejal bi, da še vedno prihaja veliko smučarjev v Kranjsko goro, vendar pa je v zadnjih letih opazno rahlo upadanje obiska, na kar prav gotovo vplivajo višje cene prevoznov. A žičničarji spet ne moremo ostajati za ostalimi in naša temeljna organizacija komajda pokrije vse stroške. Cena prevoznov še ni ekonomska, zato so tudi naši osebni dohodki dokaj niski. Če primerjam svoj osebni dohodek s kvalificiranim delavcem nekje v tovarni, potem sam zaslužim bistveno manj. To vsekakor ni prav, a kaj, ko smo žičničarji kot tudi gostinski delavci še vedno na repu slovenskega povprečja osebnih dohodkov. Mislim, da bi prav ta vprašanja morali čimprej razrešiti, saj bi le tako dobili tudi več kvalificiranega kadra. Danes je po smučiščih veliko honorarnih delavcev, saj se za redno zaposlitev komajda kdo še hoče odločiti.

V Podkorenu smo dobili tri nove vlečnice, postavljajo tudi sedežnico, tako, da bo znatno več zmogljivosti. Odpadle bodo dolge vrste in upajmo, da bo med smučarji več zadovoljstva in manj kritik. Do sedaj na novih vlečnicah v Podkorenu še ni dosti ljudi, čeprav so tereni nadvse primerni. Prav gotovo pa ni in ne more biti res, da je smučarstva v tujini cenejša in boljša. Če mogoče, da so v Dolomitih ali v Avstriji večji smučarski tereni, a nikakor niso poceni. Pred nedavnim mi je pripovedoval neki smučar, da je za dve uri smuke v Avstriji porabil nič manj kot 300 dinarjev. Mislim, da imajo smučarji, ki se odločajo za tujino, dovolj denarja, tja pa ne odhajajo le zaradi smuke. Trdim, da se tisti, ki se hoče dobro nasmučati, lahko dobro nasmuča na vseh naših smučiščih.

Marko Koder ni dejal, da je eden najbolj sposobnih in izkušenih kranjskogorskih žičničarjev. Vse to so povedali drugi, ki vedo, da je iznajdljiv in priden, da rad poprime za vsako delo in da z veseljem in odgovornostjo opravlja svoj poklic.

D. Kuralt

stah

Nekaj let je bila Velika planina kar pozabljena. Nekateri so se je ogibali zaradi nevarno potrajanih žičnic in zamudnega dostopa do smučišča z gondolako žičnico, ki zmore prepejati le 30 smučarjev. V prihodnje se nesreč zaradi oslabele žičnice ne bo treba več bati. Naj bodo februarja montirali nov vodilni mehanizem z zanesljivejšim varnostnim sistemom, z obnovljeno žičnico pa bo hitrejša pot na vrh.

Na Veliki planini je moč smučati na progah Gradiške, Simnovca in Tiha dolina, od planšarskega naselja pa vodi tudi 5 kilometrov dolga tekaška proga, ki dobi vse več obiskovalcev in jo bodo zato prihodnje leto podaljšali. Za smuke željne goste je obstoječa rekreativna ponudba žal preskromna. Obsežni tereni, kjer bi bilo moč urediti najlepše proge, ostajajo neizkoriščeni. Smučišča so obrnjena na kamniško stran; na obojni strani, ki gleda proti Stajerski, pa bi zaradi strmine, dolžine pobočij ter snega, ki se tod dlje zadržuje, lahko uredili tudi tekmovalne proge. Z izgradnjo cest na ono stran bi si zagotovili obisk smučarjev s Stajerske.

Tudi gostinska ponudba ne dohaja potreb smučarjev. V gostišču Simnovec in v brunarici na Zelenem robu se dobi kaj za pod zob, prepečevati pa je moč le v sindikalnih domovih, pri planšarjih ali v zasebnih počitniških hišicah. Tujce zdaj nastanjujejo v Kamniku in jih sleherni dan vozijo na planino. Ob gostilni bodo najbrž kmalu adaptirali. V Tihi dolini pa zgradili točilnico.

Pa vendar: kaj kljub številnim slabostim smučarje spet privablja na Veliko planino? Milena Skubic, ki je prišla iz Ljubljane z vso družino, pravi, da mir, okolje in cenejša dnevna karta kot drugje. Slednje pa ob današnji dragi smuki odtehta marsikatero slabost.

V Kranjski gori je veliko smučarjev, a vrste pred žičnicami niso predolge. Proge so dobro steptane, dnevna karta pa nikakor ni poceni, še posebej, če smuča vsa družina z otroki, pravi Zlato Radanič z Jesenic.

KRANJSKA GORA Kolovrat, Pehta in Bedanec

V Kranjski gori je pozimi, ko je za smuko dovolj snega, vedno dovolj smučarjev iz vse Slovenije, sosednjih republik ter bližnje in daljnje okolice. Kranjska gora je danes zasejena, tako hoteli, zasebne sobe, počitniški domovi, vikend stanovanja, penzije. Dnevno je na smučiščih Kranjske gore okoli 5.000 smučarjev. Smučišča so bila očitno premajhna, zato so se kranjskogorski turistični delavci že pred leti odločili, da bodo širili smučišča proti Podkorenu.

V Podkorenu dela stara žičnica, ki je v primerjavi z ostalimi žičnicami in vlečnicami Kranjske gore bolj malo obiskana. Za začetnike je prestrma in preveč zahtevna, za druge smučarje, ki že obvladajo vijuge, pa je očitno kar »nekam od roke«. Vsi, ki prihajajo v Kranjsko goro ali v njej preživljajo dopust ali počitnice, smučajo pri starejših vlečnicah, ki so tik ob cesti, v Podkorenu se redkeje zapeljejo. Zato pa na podkorenških strminah uživajo vsi tisti, ki bi se radi zares nasmučali, saj ni dolgih vrst. V primerjavi z drugimi vlečnicami in žičnicami je podkorenška poceni – glede na dolžino. Letos so postavili tri vlečnice in jih imenovali Kolovrat, Pehta in Bedanec, a prve dni smučarske sezone niso bile tako obiskane, kot bi si želeli. Upajo, da bo na podkorenških terenih smučalo več ljudi, še posebej februarja, ko bodo končali dela pri postavitvi nove sedežnice, za katero so že dobili dele iz uvoza. Nedvomno je na podkorenških strminah še premalo živo, vendar upajo, da se bo navsezadnje več smučarjev napotilo nekoliko dlje od Kranjske gore.

Dnevna karta v Kranjski gori velja 220 dinarjev, poldnevna pa 145 dinarjev; proge so odlično steptane, možna je večerna smuka od 17. do 21. ure zvečer. Nočna smuka postaja vedno bolj privlačna.

Na smučiščih Kranjske gore so poskrbeli za tople pijače, za sendviče, zato se smučarji ne morejo pritoževati. Dobro so uredili tudi tekaške proge, kar je dodatna zanimivost našega največjega smučarskega središča, načrtov pa imajo za prihodnje leto še dovolj. Kranjska gora tako ostaja eno izmed najbolj znanih in urejenih smučarskih središč pri nas.

»Na Gorenjska smučišča prihajam že drugo leto, kar pomeni, da imam smučanje rada in da sem zadovoljna s smučarskimi središči, ki jih imate na Gorenjskem. Smučam skupaj s prijatelji, tako, da je zabavno in veselo in tudi marsikaj se da naučiti, če si na počitnicah več dni, je dejala Svetlana iz Beograda.

GOZD MARTULJEK IN MOJSTRANA

Dobro obiskana vlečnica

Nedaleč od ceste Jesenice – Kranjska gora je vrsto let obratujeta vlečnici v Mojstrani in v Gozd Martuljku. Postavili so jih na primerne, senčne terene, prepeljali pa sta že na tisoče in tisoče smučarjev, ki jim ni toliko mar za večja smučarska središča in so zadovoljni tudi s krajšimi progami. Pripeljejo se največkrat le ob popoldnevih. Le ob času zimskih šolskih počitnic sta ti dve smučišči kot mravljišči, drugače pa zaživita šele popoldne.

V Gozd Martuljku hotel že več zim sprejema učence in študente, ki prihajajo na smučarske tečaje, prenočujejo in se hranijo v hotelu, sicer pa so podnevi na smučišču ob vlečnici. Tukaj so upravljavci postavili tudi manjši bife, kjer se lahko dobi čaj ali sendvič. Smučišče je prav prijetno za razna tekmovalna ob njem poteka tudi izredno dobra tekaška proga. Prav ob vlečnici je parkirni prostor.

Sorodna je vlečnica v Mojstrani, ki je še bližje Jesenic in zato prihaja sem dovolj smučarjev. V teh dneh je veliko začetnih in nadaljevalnih tečajev šol jeseniške občine. Na smučišče vsak dan pripeljejo mlade smučarje in zvečer se vračajo na domove. Teren v Mojstrani je dobro vzdrževan in primeren za vsakdanjo rekreacijo.

KRVAVEC

Vedno dovolj smučarjev

Ko pritisne pravi zimski mraz, se sneg obdrži, dolina je odeta v puščobno meglo, v višini nad njo pa je slutiti s soncem obsijana smu-

čišča. Gondole, ki se dvigajo proti Krvavcu, puščajo za sabo razblinjajočo se meglo in nepregledno obzorje pločevine, parkirane ob vznožju. Kranjske, ljubljanske, razne slovenske in vse več se tuje registracije je mogoče zapaziti v kači, ki se zlasti v zimskih počitnicah vije proti spodnji postaji gondolske žičnice.

Za zahtevne in pogumnejše smučarje je Krvavec še vedno najprivlačnejše smučišče. Na enajstih progah se množica kar porazgubi (resda se razprši šele na opozorilo iz zvočnika), le na Njivicah vrsti zlepa ni konca. Letos je Krvavec bogatejši še za eno smučino, s samega vrha Velikega Zvoha, vendar tja vlečnica še ne pelje. Tudi lakoto in žejo smučar na Krvavcu lahko potolaži. Okrog dvanajste ure je kljub precejšnji gneči lahko deležen enolončnice v planinskem domu na Gospincu, tudi hotel na vrhu mu lahko marsikaj ponudi. Njivicam pa je najbližja brunarica. Tam množici sestradancev kar na prostem delijo čaj, klobase, vroče hrenovke. Tudi ko izpelješ Tiho dolino, se lahko stoji okrepčati pri enem od nedavno postavljenih kontejnerjev. Te postojanke so sicer nekaj dražje kot v dolini, v ceno je namreč všteta tudi »spota« klobase iz doline na vrh. Med zadihanimi alpinci (tekačev kljub progji od »Rozke« do planine Jezerca ni bilo opaziti) nam je uspelo ujeti Braneta Kršinarja iz Ljubljane in ga za hip potegniti iz vrste. Takole je potožil:

»Na Krvavec prihajam že leta, ker mi tu najbolj ugaja. Moti me gneča, vendar v soboto in nedeljo na smučiščih tako ni pričakovati drugega. Zdej med počitnicami razločka med petkom in svetkom skorajda ni. Gneča je tudi v gostinskih lokalih, ki so jih v precejšnji meri okupirali tečajniki. Pogrešam več prenočitvenih zmogljivosti; prenočišča v primerjavi z vsakodnevno potjo sem gor niti niso pretirano draga. Spomladi, ko se otopli in je dan daljši, bi morali žičničarji za kako uro podaljšati obratovanje naprav.«

KOBLA

Še premalo vlečnic

Smučarski vlaki iz Kopra – Sežane – Nove Gorice in iz Ljubljane ter avtobusi iz vseh predelov naše domovine dnevno pripeljejo več tisoč smučarjev na Koble. Tu je edina hiba vsekakor pomanjkanje vlečnic. In kot pravi slučajni sogovornik Peter Jereb iz Ljubljane, pogreša prav nekaj manjših vlečnic na manj zahtevne in lažje terene, ki jih tu okoli pač ne manjka, niti na samem pobočju Koble ne. Rekreativci in otroci bi tako delali manj gneče in vsi obiskovalci Koble bi lažje prišli na svoj račun.

Če za Vogel lahko ztrdimo, da ni prevelikega reda v čakalnih vrstah, pa za Koble to ne velja! Že nekaj let jo skrbno urejujejo delavci vzorno skrbje za red na smučiščih; le vrste so dolge...

Snega je na Kobli dovolj, proga je na nekaj mestih pomrznjena in ledena, pa vendar v soboto ni bilo nobene resne poškodbe! Bolj se bojuje novega mokrega snega, takrat je huje, ker mnogi smučarji precenjujejo svoje znanje in kondicijo, mi je v opozorilo dejal vodja spodnje postaje Mirko Ličar iz Bistrice.

Dostop z avtomobilom na drugo postajo žičnice Koble – pri vasi Ravne – je pogosto onemogočen zaradi prevelikega snega ali pa zaradi poldnevca. Tudi srečavanje avtomobilov na tako ozki poti ni mogoče, zato vsakomur priporočam, da avto aje pusti kar na parkirišču v Bistrici, čeprav ima še tako dobre snežne verige.

VOGEL

Vse naprave ne obratujejo

Nekaj pohvalnega smo rekli za Zatrnik, medtem ko moram pristojne organizatorje smučišča na Voglu grajati – Slabo skrbje, da od nihalke ljudje sploh lahko pridejo na sonce in smučišče: spuščajo po 20 in več praznih sedežev, medtem ko morajo izletniki pri hotelu čakati tudi pol ure, da jim dovolijo na sedež za Orlovo glavo. Ta je trenutno edini teren, kjer se smučar pelje dalj od ene minute! In to naj bi se reklo: smuka!? Ali naše visokogorsko smučišče Vogel res izletniku ne more nuditi drugega kot polurno čakanje v vrsti za dvominutno smuko!? Zakaj stojijo žičnice na Sijo in druga daljša smučišča? Pravijo, da je drugod na Voglu premalo snega, da ga je samo 2 metra, moralo pa bi ga biti vsaj tri!? Nisem strokovnjak, toda kaj so žičničarji delali poleti, ko bi lahko uredili pobočja (razstrelili skale, zravnali terene, kot so to več let zapored delali na Krvavcu in na Kobli), da bi bila pozimi smuka možna tudi ob ne tako debeli snežni odeji? Povprečni Slovenec se za svoj denar hoče smučati in nasmučati, ne pa samo kuhati v dolgih čakalnih vrstah. »S sinom naju en dan na Voglu stane okroglo 1.000.– din, hrano sva prinesla s seboj«, mi je povedala Ljubljanka T. K. »Vozila se nisem skoraj nič, ker so sinu proge prekratke. Zato lahko razumete vse tiste, ki raje odhajajo v inozemstvo, kjer so tereni daljši, vrste krajše, stroški pa skoraj isti«. Tudi Andrej in Primož Dolenc z Vrhnike sta pritrčila mnenju, da danes Vogel ni užitek za pravega smučarja. Le Zagorjel graben bi lahko zaslužil to pohvalo, če bi bil pravilno urejen, vzdrževan in zato tudi življenjsko varen! Tu pa vseh svojih dolžnosti pristojni organizatorji na Voglu vsekakor niso opravili.

Gorenjska smučišča so obiskali Darinka SEDEJ, KURALT, Danica ZLEBIR, Marija VOLČJAK, Stojan ŠAJE in Igor SLAVEC.

Komentiramo Ali je to že znak za preplah

Adelbodenski veleslalom je skupaj z nedeljskim slalomom v Kitzbühlu potrdil vtis, da naši alpski smučarji v svetovnem pokalu niso več tisto kar so bili. Ne pomenimo več kot moštvo tisto, kar smo bili zadnje tri sezone.

Lahko ugotovimo, da se pri Križaju pojavlja ciklus, ko je v eni sezoni boljši v slalomu, v drugi pa v veleslalomu. Prezgodaj je dati alarm za preplah pred nedeljskim slalomom v Wengnu. Znano je, da je pravi Križaj tisti tekmovalac, ki je v Wengnu dvakrat zapored zmagal. Preplaha ne moremo dati tudi za nastop naših fantov pred svetovnim prvenstvom v Schladmingu, ki se bo začel konec januarja. Je še nekaj časa, da se popravi forma naših, a pred Schladmingom ne moremo biti tako mirni kot bi bili lahko.

Naši so bili pred sezono v tekmovanju za svetovni pokal dobro razpoloženi. Pri Križaju in tudi ostalih se je pojavila kriza. Pri tem lahko zapišemo, da je Križaj še vedno tekmovalac svetovnega ranga, vrhunski slalomist in veleslalomist. Primanjkuje, še posebno v slalomu, mu še deset dni treninga in bo spet takšen kot je bil. Tak intenzivni trening se je obrestoval Ingemarju Stenmarku, ki januarja v obeh tehničnih disciplinah zmaguje kot za šalo. Šved je od decembrskih tekem, ko mu ni šlo, treniral kot za stavo. Bil je to res trd trening, ki pa kaže, da je bil tak kot se spodobi za šampiona. O Stenmarkovih načrtih v svetovnem pokalu smo zapisali že pred začetkom sezone. V tej mu ni važen svetovni pokal, ki je v drugem planu, temveč svetovno prvenstvo v Schladmingu.

Za vse naše je še kako pomemben nedeljski slalomski nastop v Wengnu, še posebno ker vemo, kdo gre na svetovno prvenstvo. Ta nastop bo važen tudi za Križaja. Če bi najboljšemu Jugoslovanu v Wengnu uspelo, da bo spet vozil tako kot smo ga navajeni, bo spet pridobil na samozavesti. Lahko bo sproščeno in zavzeto treniral za nastop na svetovnem prvenstvu. Enako je tudi za ostale.

Smučanje je nenavaden šport. Ni pač refeno, da se ne bi moglo marsikaj spremeniti v dobrih štirinajstih dneh pred nastopi v Schladmingu.

D. Humer

Svetovni alpski pokal

Jugoslovani razočarali

ADELBODEN - To, česar smo se že dolgo bali, se je zgodilo na torkovem adelbodenskem veleslalomu za moške v svetovnem pokalu. Peterica Jugoslovancev je namreč v tem nastopu ostala brez vidnejših uvrstitev. Po treh letih se ni noben Jugoslovanc uvrstil med petnajst prvourvrstjenih tekmovalcev, katerim ta mesta prinašajo tudi točke v svetovnem pokalu. Uvrstil se je samo eden. Naš najboljši smučar v obeh tehničnih disciplinah, Bojan Križaj, je zasedel šestnajsto mesto.

Kljub temu je adelbodenski veleslalom prinesel uspeh Jugoslovancem. Zmagal je namreč, že četrtič zapored v Adelbodnu in četrtič zapored v januarskem ciklusu svetovnega pokala, Šved Ingemar Stenmark na Elanovih smučeh. Tudi to je kaj slaba uteha za jugoslovanske neuspeh. Od naših je prvi startal Bojan Križaj, ki pa s prvim delom proge ni najbolje opravil. Še slabši je bil Strel, medtem ko je Kuralit moral v sneg. Še najboljši je vozil Franko. Toda tudi njega je napaka vrgla iz tira in nato še s proge. V prvem nastopu

je bil uvrščen tudi Cerkovnik, a tudi on je imel na progi preveč težav, da bi se lahko solidno uvrstil. Križaj je v drugem nastopu vozil tako kot v prvem. Strel je tako hiter, da ni zmozel tempa in je odnehal. Tudi Cerkovnik ni pokazal kaj več in konec je bilo upov za dobro uvrstitev.

Rezultati - 1. Stenmark (Švedska) 2:34,35, 2. Ph. Mahre (ZDA) 2:36,41, 3. Julien (Švica) 2:36,82, 4. Strolz (Avstrija) 2:37,07, 5. Lüscher (Švica) 2:37,32, ... 15. Pieren (Francija) 2:39,16, 16. Križaj (Jugoslavija) 2:39,48 (1:48,52-1:20,96).

SVETOVNI POKAL - SKUPNO - 1. Ph. Mahre 237, 2. Stenmark 159, 3. Podborski 94, 4. Wenzel 85, 5. Gaspoz 69, 6. Müller 60, 7. Klammer 59, 8. Weirather 58, 9. Read in Resch 56, ... 19. Križaj in Strolz 31, ... 26. Strel 25, 27. Kuralit 4.

VELESALOM - 1. Ph. Mahre 80, 2. Stenmark 74, 3. Gaspoz 55, 4. Girardelli 27, 5. Strel in Zurbriggen 25, 7. Fournier 24, 8. Križaj in Strolz 23.

-dh

Odličen nastop Jugoslovank

BADGASTEIN - Jugoslovanske smučarke nadaljujejo z odličnimi uspehi. V četrti tekmi slaloma v svetovnem pokalu so v tem avstrijskem smučarskem središču spet posegle po točkah. Kar dve naši tekmovalki sta se uvrstili med prvo deseterico na tem težkem in ne preveč dobro pripravljenem badgasteinskem slalomu. Anja Zavadlav je bila osma in s tem dosegla svojo drugo najboljšo uvrstitev, mlada Andreja Leskovšek pa je v drugi vožnji pokazala vse odlike vrhunske tekmovalke, saj ji je iz dvainvajsetega mesta po prvi vožnji uspelo, da se je v končni uvrstitvi prebila na deveto mesto.

V Badgasteinu se je ponovno pokazalo, da se tudi pri ženskah svetovni alpski vrh širi. Vse več je mladih alpank, ki posegajo po točkah svetovnega pokala v vseh treh disciplinah. To je pokazala tudi prva vožnja, saj sta bili na primer sestri Tlaliki in Niske na odličnem drugem in četrtem mestu. Toda v drugi vožnji nista zdržali obremenitve in morali sta odnehati. Od

Andreja Leskovšek

naših je imela najboljšo izhodišče Zavadlavova, ki je bila deseta. Dornigova osemnajsta, Leskovškova dvainvajseta, Peharčeva pa sedemintrideseta. Nuša Tome, ki se je priključila karavani, pa je izpadla.

Švicarka Erika Hess je ponovno dokazala, da je ta čas najboljša slalomistka na svetu. V obeh nastopih je bila najhitrejša in njena tretja letošnja slalomka zmaga je bila zagotovljena. S to zmago je tudi na prvih mestih svetovnega pokala v slalomu in v skupnem seštevku. Med prvo deseterico slalomskih točk svetovnega pokala pa sta tudi Leskovškova in Zavadlavova.

Rezultati - 1. Hess (Švica) 1:30,66, 2. Konzett (Liechtenstein) 1:31,16, 3. Serrat (Francija) 1:32,15, 4. Cooper (ZDA) 1:32,32, 5. Zini (Italija) 1:32,62, 6. M. Epple (ZRN) 1:32,80, 7. Steiner (Avstrija) 1:32,81, 8. Zavadlav 1:33,33, 9. Leskovšek (obe Jugoslaviji) 1:34,63, 10. Marciandi (Italija) 1:34,71, 11. P. Wenzel (Liechtenstein) 1:34,72, 12. Nelson (ZDA) 1:34,77, 13. Kronbichler (Avstrija) 1:34,87, 14. I. Epple (ZRN) in Glur (Švica) 1:34,90, ... 18. Dornig (Jugoslavija) 1:35,60.

SVETOVNI POKAL - SKUPNO - 1. Hess 253, 2. I. Epple 240, 3. Sölkner 118, 4. Cooper 111, 5. Nelson 101, ... 31. Leskovšek 23, 34. Zavadlav 21.

SLALOM - 1. Hess 120, 2. Quario 57, 3. Konzett 50, 4. Pelen 47, 5. H. Wenzel 45, 6. Cooper 43, 7. Kronbichler 42, 8. Zini 41, 9. Serrat 25, 10. Leskovšek 23, 11. Zavadlav 21.

Karavana smučark se je preselila v ZRN. V Lenggracu bo danes še en slalomski nastop za točke v svetovnem pokalu.

-dh

Smučarski teki Vadba za najmlajše

KRANJ - V smučinah za tek in hojo na smučeh je vedno več najmlajših, ki so željni smučarskega teka. Mnogo je med njimi tistih, ki kažejo obilico nadarjenosti za to zimsko rekreacijo in smučarsko panogo. Prav zato se je SK Triglav, sekcija za smučarski tek, odločil, da tem otrokom ponudi organizirano vadbo pod strokovnim vodstvom.

Vadbeni popoldnevi bodo vsak torek in četrtek od 15.30 do 17. ure na vadišču SD Kokrice ob cesti Kokrica-Naklo. V času zimskih počitnic bo razpored vadbe določen naknadno po dogovoru s starši. Za vadbo se lahko prijave na vadišču pri vodji programa Ludviku Tepini, ki vam bo rad postregel tudi z drugimi nasveti.

Prvi dan vadbe naj otroci pridejo na vadišče na Kokrico v spremstvu staršev.

-dh

Šolarji na tekaških smučeh

Kranj - Šolsko športno društvo France Prešeren iz Kranja je v sodelovanju s tekaškim klubom Triglav iz Kranja priredilo občinsko osnovnošolsko prvenstvo v smučarskih tekih za leto 1982. Prijaviteljnih je bilo 151 tekačev iz šestih osnovnih šol, ki so tekli na dva kilometra dolgi progi. Ekipno je s 65 točkami zmagala osnovna šola Franceta Prešerna pred Lucijanom Seljakom, ki je zbrala 99 točk. Tudi v posebni konkurenci fantov in deklet je bila obakrat najboljša osnovna šola Franceta Prešerna, šola Lucijana Seljaka pa je bila obakrat druga. Pri fantih pa je bila ekipno osnovna šola Simona Jenka tretja. Druge osnovne šole niso imele popolnih ekip.

Med cicibankami letnik 1971 je zmagal Davor Pajk (FP), med cicibankami enake kategorije Urška Kavčič (FP), med mlajšimi pionirji letnik 1970 Borut Nunar (LS), med mlajšimi pionirkami Polona Frelih (FP), med mlajšimi pionirji letnik 1969 Mitja Kolman (Planina), med mlajšimi pionirkami letnik 1969 Barbara Hočvar (Simon Jenko), med starejšimi pionirji letnik 1968 Matej Kordež (SJ), med starejšimi pionirkami Ivica Bešter (Lucijan Seljak), med starejšimi pionirji letnik 1967 Janez Klemenčič (LS) in med starejšimi pionirkami enakega letnika Darja Mlakar (Davorin Jenko).

PRVENSTVO PREŠERNOVE ŠOLE

Kranj - SSD France Prešeren je priredilo tudi šolsko prvenstvo v smučarskih tekih na progi Kokrica-Naklo. Tekmovalo je kar 98 učenk in učencev od drugega do osmega razreda.

Med učenci drugih in tretjih razredov sta bila najhitrejša Uroš Pajk in Blaž Rebolj, med učenkami in učenci četrtih razredov Davor Pajk in Urška Kavčič, v petih razredih Jurij Jurgele in Polona Frelih, v šestih razredih Igor Gradišar (teklji so samo fantje), v sedmih razredih Vili Zaplotnik in Jasna Jurgele ter v osmih razredih Franci Žlindra in Mija Strmiša.

B. Holy

V ŽABNICI DRSAJO

Žabnica - Rokometno igrišče v Žabnici, ki bi pozimi prav lahko ostalo od vseh pozabljeno, so domači ljubitelji zimskega športa domiselno spremenili v drsališče. Ledena ploskev je dobro pripravljena. Žabničani vabijo vse, ki jih drsanje navdušuje, da jo preskusijo. »Uporaba« stane na dan le 20 dinarjev, za otroke samo 15.

Plavanje

Največ uspeha za Boruta Petriča iz VP Kranj

RAVNE - Na letošnjem osmem tradicionalnem mednarodnem mitingu na Ravnah je nastopalo nad stopeneset plavalcev iz ZRN, Avstrije, Italije, Madžarske in Jugoslavije. Od jugoslovanskih klubov so nastopili plavalci Triglava iz Kranja, Celulozarja, Rudarja, Titovega Velenja, Sente, Crvene zvezde, Jedinstva iz Zadra, Radovljice ter seveda domači tekmovalci.

Za to obdobje zimskega plavanja so bili doseženi izidi, ki so bili pričakovani. Med člani je imel največ uspeha vojak VP 1098 Kranj Borut Petrič, ki je zmagal na 100 in 200 m delfin, 100 in 200 m kravl, medtem ko je 400 m kravl dobil Borutov brat Darjan Petrič. Med mladinkami se je najbolj odlikovala Triglavanka Mateja Kosirnik, ki je osvojila štiri prva mesta. Na tem mednarodnem mitingu je Trboveljčanka Darja Alauf na 100 m hrbtno dosegla tudi novi jugoslovanski rekord za starejše pionirke.

Uvrstitve Kranjčanov - 200 m hrbtno - pionirji - 1. Prislan 2:27,43, mladinci - 3. Veličkovič 2:24,84, 200 m prsno - mladinke - 1. Kosirnik 2:43,51, pionirji - 3. Mrkaič 2:51,69, mladinci - 1. Solar 2:38,77, 2. Bešter 2:38,82, 200 m delfin - pionirke - 3. Mohorič 2:37,64, članice - 3. Berložnik 2:30,88, pionirji - 2. Marenčič 2:37,42, mladinci - 1. Marenčič 2:18,49, člani - 1. B. Petrič 2:10,78, 2. D. Petrič 2:11,24, 400 m kravl - mladinke - 1. Kosirnik 4:39,79, članice - 3. Berložnik 5:06,29, pionirji - 3. Marenčič 4:44,24, mladinci - 1. Marenčič 4:21,15, 2. Kadoič 4:22,34, 3. Solar 4:23,56, člani - 1. D. Petrič 4:05,06, 2. B. Petrič 4:05,72, 100 m hrbtno - pionirji - 1. Prislan 1:10,86, mladinci - 3. Veličkovič 1:08,95, 100 m

prsno - mladinke - 1. Kosirnik 1:18,27, pionirji - 2. Mrkaič 1:17,10, mladinci - 2. Solar 1:13,88, 100 m delfin - pionirke - 2. Mohorič 1:15,30, članice - 3. Berložnik 1:10,75, mladinke - 2. Marenčič 1:06,19, člani - B. Petrič 1:00,39, 2. D. Petrič 1:01,10, 100 m kravl - pionirji - 2. Marenčič 1:02,79, mladinci - 2. Veličkovič 1:01,30, 3. Kadoič 59,10, člani - 1. B. Petrič 54,70, 3. D. Petrič 55,96, 200 m prsno - pionirke - 2. Mohorič 2:42,92, mladinke - 1. Kosirnik 2:31,55, pionirji - 2. Mrkaič 2:33,68, mladinci - 2. Kadoič 2:20,57, 3. Solar 2:21,20, člani - 1. B. Petrič 2:10,73, 3. D. Petrič 2:15,22.

Šah

Začetek gorenjskega prvenstva

Kranj - V Kranju se je začelo gorenjsko šahovsko člansko prvenstvo. Sodelujejo 32 igralcev iz 10 klubov, med katerimi so močnejši in 9 mojstrskih kandidator. Za vodbo skrbi Šahovsko društvo Kranj, sodnik in njegov pomočnik pa sta Ljubo Djordjevič in Drago Lazar. V prvem kolu sta Jokovič in Osterman remizirala, prva tako Ciril Logar in Roblek. Preraz premagal Mazija, Roman Bumbasari, Mali in Hribar pa sta prav tako remizirala. V prvem kolu so zmagali Deželak, Petek, Ciglič, Krek in Kokotič.

Jeseničanke in Kranjčani

Trzin - V osnovni šoli Kokotičev odreda v Križah je bilo gorenjsko moštvo na šahovsko pionirsko prvenstvo. Med pionirji so slavili igralci osnovne šole in nina Kranj, med pionirkami pa šahovske osnovne šole Toneta Čufarja in Jeseničanke. Oboji so se uvrstili na republiško prvenstvo.

Starejši pionirji so igrali v posebnih skupinih. Zmagovalce smo že omenili. Med pionirji se je na drugo mesto uvrstila Lucijana Seljaka iz Kranja, na tretje mesto ška osnovna šola in četrto do peto mesto Prežihov Voranc Jesenice in Kranjska gora, na šesto Linhartova šola iz Radovljice, na sedmo in osmo mesto pa moštvo kriške osnovne šole. Med pionirkami bile Radovljičanke druge, igralke iz Prežihov, Lipničanke četrte, šahovske Žagarjeve šole iz Kranja pete in Jeseničanke šeste.

Napeto je bilo tudi v mlajši skupini. Med pionirji je zmagala Planina Kranj pred Orehkom, dvema moštvovalca domov, Jeseničani in Žirovnica ter Radovljičana. Med pionirkami pa je bila najboljša Žirovnica pred Planino, Jeseničanke in Lipnico.

Smučarja ponesrečena v Žagarjevem grabnu

Bohinj - Smrtna nesreča, ki se je pred kratkim zgodila pri reševanju predrznih smučarjev v Žagarjevem grabnu, ostalih se ni izučila, da se ne bi spuščali mimo oznak na smučišču, ki prepovedujejo jezo smučanje na tem nevarnem odseku. V nedeljo, 17. januarja, sta se namreč na istem mestu ponesrečila smučarja Milica Rulič, stara 28 let, iz Beograda in 34-letni Predrag Markovič. Pod skalo je namreč Ruličeva padla in si zlomila nogo, ko pa ji je prijatelj skušal pomagati, se je tudi sam ponesrečil. V dolino so jima pomagali gorski reševalci iz Stan Fužine.

Neslutena gmotna škoda

Podvin - V ponedeljek, 18. januarja, se je ob tretji uri zjutraj na magistralni cesti med Kranjem in Lescami pri Podvinu zgodila prometna nezgoda, v kateri je nastala ogromna materialna škoda, medtem ko voznica in sopotnik nista doživela hujših poškodb.

Zaradi neprimerne hitrosti obeh avtomobila znamke mercedes, ki ga je vozila Lucija Sotolšek, stara 34 let, iz Kranja, je vozilo v ovinku zaneslo v ogradno. Vozilo je prebrskalo in se potem prevrnilo po bregu. Sopotnik Leopold Sotolšek je utrpel lažje rane, medtem ko se je voznica poznalo bistveno več. Od skupne škode je vrednost poškodovane avtomobila ocenjena na 20.000 dinarjev, za mercedesu pa je škoda kar 600.000 dinarjev.

Dražgoše - Tradicionalnega pohoda po stezah partizanske Jelovice so se udeležili med drugimi tudi člani medobčinskega društva civilnih invalidov vojne Gorenjske in društva iz Ljubljane. Pohodov v Dražgoše se invalidi udeležujejo vse od ustanovitve medobčinskih društev. Letos se je skoraj petdeset invalidov že desetič podalo na jubilejno pot. Sicer pa so invalidi obeh društev vsako leto množično zastopani, s čimer dokazujejo enako moč in sposobnost za take kondicijske preizkuse kot ostali. - Foto: Jože Mrovčje

Smučarski tečaj za otroke

KRANJ - Šola smučanja Krvavec bo od 8. do 12. februarja v Kamni gorici organizirala smučarski tečaj za otroke. Cena tečaja je 1200 dinarjev. V to ceno so vračunani prevoz, dnevna karta za žičnico, učenje, malica in zaključno tekmovanje z nagradami.

Prijavite se lahko v Turistični agenciji Alpetoura (hotel Creina) do vključno 3. februarja.

-dh

Anja Zavadlav

Naši dopisniki

Damijana Kisovec

Ko sem prebirala Damijanin spis Alkoholizem in družina, se nikakor nisem mogla otresti dvomov. Tako doživeto in prepričljivo je opisala tegobe deklice, ki ne more več prenašati očetove pijane grobosti, da sem se spraševala: govori iz lastnih izkušenj? Če res, naj spis objavim?

Pa sem se prepričala, da ga učiteljica verjetno ne bi poslala in Damijano izpostavila vsem v posmeh, če bi bilo tako. Radovednost pa me je vendarle gnala. Hotela sem spoznati Damijano.

Je povsem običajna sedmošolka, doma iz Škofje Loke. Od večine drugih vrstnikov se morda razlikuje le v tem, da je odlična učenka, da zna pametno izpolniti

tudi prosti čas in da veliko razmišlja.

»Spisi mi običajno kar dobro uspejo,« je povedala, »odvisno od naslova. Raje imam domišljajske, doživete, žalostne teme, včasih tudi zabavne. O življenju res precej razmišljam. Moram, ker živim, gledam okrog sebe.«

Svojih del doslej ni nikjer objavljala, ker se »nerada pojavlja v javnosti«. Škoda. Izkušnje nabira pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika, obiskuje pa še likovni krožek, krožek OZN in angleščino.

»Za knjige imam kljub temu še dovolj časa. Včasih preveč, kot mi očita mami. Rada berem dobre knjige. Zvrst ni pomembna. Katere so dobre? Teško je razložiti. Včasih, ko se mi ne ljubi razmišljati, sežem po otroških, drugič po delih za odrasle.«

H. Jelovčan

Sam doma

Bilo je osem dni pred mojim in bratovim rojstnim dnevom. Oče je bil v službi, mati in brat sta šla v Škofjo Loko. S sestro sva bila sama doma. Sestra je rekla, naj ji naredim torto. Strinjal sem se. Dejal sem ji, naj poišče knjigo, v kateri ima mama recept. Zlezla je na omaro in brskala po policah. Nenadoma je na tla padla okrasna vaza, nekaj kozarcev, okrasek in najlepša posoda za torto. Ko sem zaslišal ropotanje, sem takoj pritekel v kuhinjo in videl črepinje. Vse sva hitro pospravila, a pekla naju je misel, kaj bo rekla mati. Vzela sva knjigo in pogledala

vanjo, toda recepta nisva našla. Spomnil sem se na svoj recept. Vzel sem banane in jih nasekljal in zmlel. Dodal sem tudi orehe, smetano, nasekljal mandarine in slive, marelice in pomaranče. Vse to sem zmešal. Nato sem poskusil. Bilo je okusno. S sestro sva pojedla vse.

Mama se je kmalu vrnila. Najini torti se je smejala, ko pa je stopila v kuhinjo, se je prestrašila in naju poklicala. Bila sva tepena s kuharico. Od takrat nočem več delati nobene torte.

Učenec 4. r. osn. šole Selca (brez podpisa)

Iz šolskih klopi

Deklica v invalidskem vozičku

Dandanes se veliko otrok ponesreči v prometnih nesrečah in postanejo invalidi ali pa so invalidi že od rojstva. Taki otroci se običajno težko vključijo v družbo in imajo občutek, da so manj vredni. Mi, njihovi vrstniki, jih ne razumemo dovolj in jih velikokrat za hrbtom celo zasmehujemo.

Lani, ko smo bili med počitnicami na morju na otoku Krku, sem na obali opazila deklico v invalidskem vozičku, ki je veselo klepetala s prijateljicami. Že na prvi pogled mi je bila všeč. Imela je goste in črne dolge lase ter živahne oči, ki so veselo gledale izpod očal. Z rokama je spretno potiskala kolesa invalidskega vozička. Še sama nisem vedela, kako mi je pozdrav ušel iz ust, ko sem šla mimo nje. Odzdravila mi je. Tako sva se še večkrat srečali in zmeraj sva se pozdravili. Rada bi jo bila kdaj ogovorila, a me je bilo sram pred njenimi prijateljicami.

Nekega dne, ko sem hotela še zadnjikrat kupiti sladolep pri šalji- vem slaščičarju, naslednjega dne smo namreč nameravali zgodaj zjutraj odpotovati domov, pa sem jo zagledala na pločniku. Bila je sama. Veselo sem jo pozdravila, ona pa me je ogovorila. Takoj sva si bili všeč. Povedala mi je nekaj o sebi, potem sva si izmenjali naslova in izaltili novo prijateljstvo v bližnji slaščičarni.

Zdaj, ko je od prijateljstva v invalidko Brigito minilo že nekaj mesecev, si redno dopisujeva in že kar nestršno pričakujeva naslednje počitnice, ko se bova spet srečali.

Melita Filipič, 6. e. r. osn. šole Janko in Stanko Mlakar Senčur

ČE BILA BI ČAROVNICA

Če čaravnica najhujša bi bila tega sveta, bi začarala vse, kar se da.

Travo v gozdove, gore v vode, bombone v balone in vse drugo, kar se ve.

In sužnje v gospode in gospode v sužnje, da občutili bi vse gorje, ki so ga kdaj naredili dobrim ljudem.

Tako bi čarala vse dni in noči, do konca svojih moči.

Sandra Stepan, 4. c. r. osn. šole Simon Jenko Kranj

Razmišljanje

Smrt. Kruta, neizprosna beseda, beseda, katere zven je strašen in grohkno odmeva v praznini naših src.

Nikoli si nisem predstavljala, da smrt lahko tako prizadene. Naše življenje je kot list v vetru, ki se z leti bolj in bolj suši, veter pa postaja vedno močnejši. In nazadnje pride tisti bridki trenutek, ko si, potem pa te ni več. Trenutek, ko se list tako posuši, da nima v sebi niti kapljice, veter pa ni več veter, ampak orkan; nenasišten orkan, ki suši liste, da odpadajo. Za njimi ostaja potok solza, ki jim hoče vrniti svežino. Toda potok ostane brez moči. Z leti se posuši, kajti leta prinašajo lek proti bolečinam smrti, pozabo. Pozaba smrti ne izniči, samo lajša bolečino, ki se počasi predaja in nazadnje ostane le spomin. Tega pa se ne da uničiti. To bi bilo nepošteno, sramu vredno. Kdo bi pozabil nanje, brez katerih tudi sami ne bi obstajali?

Kakšna je pravzaprav smrt? Včasih so si jo predstavljali kot človeško okostje, ogrnjeno v črno pelerino, ki s koso v roki izbira žrtve, nemočne braniti svoje največje bogastvo: življenje. Kosi življenja, ki padajo kot snopi pšenice. Toda to je bilo včasih. Mar danes bolečina ob izgubi ni enaka kot pred stoletji, tisočletji? Seveda je in prav gotovo bo tako do konca, do uničenja. Ta misel nas duševno krepi, nas dela močnejše v večnem boju za obstanek, za »biti ali ne bitie«. In v tem je naš smisel.

Alenka Dolžan, 8. b. r. osn. šole heroja Bračiča Tržič

ZDRAVJE

Moj otrok moči posteljo

Vprašanje: »Moja pet let stara punčka še vedno moči posteljo. Ne vsako noč, toda zelo redko se zbudi v suhi posteljici. Tako je vsa leta. Nobenega obdobja ni bilo vmes, ko bi ponoči lulala manj ali čisto prenehala. Ves čas, od dojenčka naprej, je tudi ne moti, da je mokra. Svetovali so mi, da naj otroka pred spanjem okopljem in spravim v posteljo dobro pregretega, v topli odeji. Resnično sem ugotovila, da je usakokrat, ko sem tako ravnala z njo, posteljica ostala suha. Vendar, da bi jo kopala vsak večer, res ne gre. Je morda kak drugačen način, da bi prenehala lulati ponoči? Naj grem z njo k psihologu? A. C. Kranj

Dr. Milena Zavrnik: »Nočno močenje otroka ni tako redek pojav. Otroci se tega ne zaveda. Zato vsak poskus staršev »zlepa«, posebno pa »zgrda« stvar lahko samo poslabša. Otroci lahko moči posteljo vsako noč ali občasno. Oboje šteje v nočno močenje. Nekoč so smatrali to kot normalno do nekako tretjega leta starosti, danes je pa ta meja nekoliko višja, do četrtega ali petega leta starosti – odvisno od tega za katero psihološko šolo gre.

Vzroki so zelo različni. Posteljo lahko močijo otroci, ki so bolni na ledvicah, mehuruji ali sečevodih. Z zdravniškim pregledom in preiskavami se te bolezni ugotovijo in večinoma danes tudi pozdravijo. S tem tudi preneha nočno močenje.

V zelo zelo redkih primerih je vzrok nočnega močenja v hrbtnici ali v vegetativnem živčevju medenice.

Najpogostejši vzrok nočnega močenja so psihični izvori: različna čustvena nesoglasja, preobčutljivost otroka itd. Otroci se zatekajo k obdobju dojenčka. S tem želijo pritegniti pozornost staršev in okolice. Želijo, da se z njimi več ukvarjajo. Včasih je vzrok pregloboko spanje, tako da otroci ne čutijo dražljajev za mokrenje in se ne zbudijo. Večinoma pa gre za celo kombinacijo vzrokov.

Sodobno zdravljenje teh težav spada danes v domeno psihologa in otroškega psihiatra. Dobe se sicer tudi zdravila, ki preprečujejo globoko spanje. Toda najbolj pomembno je ugotoviti prave vzroke in jih odstraniti. Ozdravljenje ne pride čez noč, temveč zahteva veliko potrpljenja. Predvsem pa se je treba ravnati točno po navodilih terapevta.

Nebeški močnik

Sladica, ki vam jo predstavljamo danes, je zares »nebeško« dobra. Obenem pa zelo enostavna za pripravo. Narejena je iz preprostega biskvitnega testa, za priboljšek pa ji dodamo le še čokoladni preliv in veliko stepene smetano.

TAKOLE GRE TA REČ:

Za testo potrebujemo 3 jajca, 10 dkg sladkorja, 10 dkg moke in četrta zavojčka pecilnega praška.

Rumenjake razmešamo s sladkorjem, primešamo trd beljakov sneg, moko in pecilni prašek. Testo damo v pomaščen model (ravno prav ga je za okrogel tortni model z obročem) in ga pečemo 15 minut pri vročini 230 do 250 stopinj Celzija.

Ohlajenega razrežemo na kocke. 40 dkg jedilne čokolade stopimo v skodelici mleka, dobro premešamo in ko je lepo tekoča, nadevamo v večjo stekleno (da je bolj vabljivo!) skodelo plast biskvitnih kock, te prelijemo s čokolado in premešamo s točleno smetano, pa spet kocke, pa spet čokolado in smetano... Na vrhu naj bo seveda smetana. Več je bo, boljši bo močnik. Kar blizu pol litra je potrebujemo.

Najbolje pa je, da sladico pustimo stati čez noč, da se biskvit dobro prepoji. Ponudimo ga v skodelicah za kompot h kavi, čaju.

PA SE TO: nebeški močnik lahko pripravimo iz kakršnegakoli biskvita. Če imate zanj kakšen drug preizkušen recept in vam po njem biskvit zagotovo uspe, uporabite svojega.

Varčujmo z elektriko

Električni štedilnik

V sodobnih gospodinjstvih za pripravo tople hrane največkrat uporabljamo električne štedilnike, poleg plinskih seveda. Poraba električne energije za pripravo tople hrane je v posameznih gospodinjstvih različna, odvisna pač od tega koliko in kaj kuhamo ter pečemo. V povprečju pa odpade na pripravo tople hrane tudi do 20 odstotkov porabljenih električne energije. Torej je moč tudi pri uporabi električnega štedilnika privarčevati marsikatero kilovatno uro elektrike, kar je seveda močno odvisno od njegove pravilne uporabe.

Izgube lahko razdelimo na tri vrste: izgube, ki nastanejo pri uporabi kuhalnih plošč, izgube, ki nastanejo pri uporabi pečice in izgube, ki nastanejo zaradi slabe kuhalne posode.

Kuhalne plošče so lahko navadne, hitrogrelnne in avtomatske. Sodobne navadne plošče lahko reguliramo s sedemstopenjskimi stikali: izbiramo šest močnostnih stopenj in izklapljamy ploščo. Tako na začetku kuhanja ali pečenja stikalo premaknemo na številko šest ali pet, pri nadaljnjem kuhanju pa postopoma pretikamo proti enici. Tako boste električno energijo smotrno trošili.

Hitrogrelnne plošče imajo prav tako sedemstopenjsko stikalo, vendar se hitreje segrejejo in čas od segrevanja do vrelišča je skrajšan za 30 do 40 odstotkov. Pri tem so seveda zmanjšane toplotne izgube, ko nastopi nevarnost pregretja plošče pa posebna toplotna varovalka izklopi odvečno moč.

Avtomatske plošče imajo še večje prednosti, saj omogočajo avtomatiziran potek kuhanja. Plošča ima

vgrajen termostat, ki nastavlja moč. Termostat prek tipala, ki je vgrajeno v sredini plošče (po tem avtomatske plošče prepoznamo); meri temperaturo dna lonca, v katerem kuhamo, in po potrebi grelnne spirale vkloplja in izklaplja.

Z uporabo hitrogrelnih ali avtomatskih kuhalnih plošč torej prihranimo čas in energijo. Tako na primer liter vode na navadni plošči zavre v sedmih minutah, na hitrogrelni ali avtomatski pa v petih minutah.

Prav je, da vemo

Predali

Predale, ki se težko odpirajo, namažemo ob straneh s milom.

PREDPRAŽNIKOV IMEJMO VEČ

Predpražniki varujejo stanovanje blata in prahu, ki ga prinašamo z obuvalom, toda le, če jih vedno čistimo. Vsak dan jih moramo dvigniti, izprašiti in pod njimi pomesti. Delo si olajšamo, če jih ob suhem vremenu podložimo s papirjem, da ostane prah na njem. V času deževja in mokrega snega zamenjamo mokri predpražnik s suhim. Zato jih moramo imeti več. Le tako bo predpražnik res zadržal blato in mokroto in je ne bomo s čevlji prinašali in stanovanje.

PORJAVELE ROKE

od sadja in krompirja obelimo, če jih zdrgnemo s plovcem in z limoninim sokom. Zelo umazane pa namažemo z mešanico boraksa in limoninega soka. Pomaga tudi, če roke pred delom zdrgnemo z vinskim kisom in posušimo.

PLETENO POHIŠTVO

umivamo z milnico, ki smo ji dodali malo salmiaka. Sode ne uporabljamo. Naravno pleteno pohištvo postane svetlejšje, če ga požveplamo.

Prvo srečanje s ptički

Nekega mrzlega jesenskega dne sem se vračala domov po bližnjici. Z menoj je bila tudi sošolka. Bili sva že zelo blizu vasi, ko sem nenadoma vzkliknila: »Poglej, lastovke!«

Počasi sva se jim približevali, ker sva bili prepričani, da so lastovke žive. Ko sva prišli do njih, sva videli, da je šest majhnih lastovk mrtvih. Sklepali sva, da jih je nekdo ubil, ker so bile vse krvave. Vzeli sva vsaka tri in jih zavili v brisačko. Doma sva vprašali mamico, če jih greva lahko pokopat. Mami nama je dovolila. S sošolko sva ptičke nesli v grm za kozolec. V grmu je bila odprtina in vanjo sva položili lastovke. Odprtino sva zakrili s kamnom. Poleg sva dali še šopek dišečih rož.

Še danes vidim pred očmi ta grozni in žalostni prizor.

Anica Koren, 5. e. r. osn. šole France Prešeren Kranj

»Ko imaš največ dela, se dol usediš, je star slovenski pregovor. Če boš lepo v miru preudaril, kje najprej poprijeti in kako naj delo teče, boš največ naredil in delo ti bo šlo zlahka od rok. Pomembno pa je tudi, da si med napornim delom privoščimo nekaj minut počitka. Vsaj toliko, da v miru popijemo kavico ali skodelico čaja.

Organizacija gospodinjanskega dela

DELO IN ODMORI

Preden zaključimo osnovne misli o organizaciji gospodinjanskega dela, ne moremo mimo higiensko zdravstvene zahteve, da so pri vsakem delu potrebni odmori.

Pri današnjem gospodinjanskem delu, ki ga opravljamo večkrat že utrujeni, z naglico in nervozno, so odmori še veliko potrebnejši. Morda boste ugovarjali, češ da zanje ni časa. Večkrat zadostuje, da pri dlje trajajočem delu samo za kratek čas delo premenjamo in zaposlimo drugo skupino mišic. Na primer: likamo navadno po več ur, vmes se odpočijemo, če si skuhamo kavo, če v omari pripravimo prostor za novo perilo, če odložimo raztrgane kose perila v kosaro za krpanje in podobno.

Popolnejši pa so odmori, ko za največ deset minut popolnoma počivamo. Mirno ležanje s podloženimi nogami je za žene nujen zdravstveni ukrep, ki nam daje novih moči, da nedokončano delo nato hitreje izvršimo, svojemu zdravju in tudi dobru razpoloženju pa veliko koristimo.

KAM?

ALPETOUR

Turistična agencija

SCHLADMING, svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, odhod 5. in 7. februarja, 1 dan z avtobusom

MÜNCHEN, mednarodni obrtniški sejem, avtobus, dva in tri dni, odhod 14. in 19. marca

SICILIJA, posebno letalo, dva dni, odhod 26. marca

HOTELI BOHINJ, še prosta mesta, odlična smuka na Voglu, možnost kredita

DNEVNE KARTE za žičnice Vogel po znižani ceni v naših poslovalnicah v Ljubljani, Radovljici in na Bledu

INFORMACIJE IN PRIJAVE V VSEH ALPE-TOUROVH TURISTIČNIH POSLOVALNICAH.

DIXIE

ZAVRTITE SE
OB
DIXIE GLASBI

KRANJSKI DIXIE
ANSAMBEL igra

danes zvečer

v restavraciji hotela Creina v Kranju. Pričetek je ob 20. uri, rezervacije pa sprejemajo na telefon: 23-650.

Jutri igra v restavraciji skupina Modrina.

VABLJENI!

KOMPAS JUGOSLAVIJA

KOMPAS SPOROČA:

- Hercegnovi, PRAZNIK MIMOZE, 4 dni, 4/2, letalo
- Podkloster, smučanje, 1 dan, odhodi vsako soboto, cena: 600,-
- Križarjenje z »LIBURNIJO«, 10 dni, 16/4, cena od 15.000,- do 30.000 din. Reka - Dubrovnik - Korint - Athene - Delfi - Olympia - Itaka - Krf - Bari - Reka
- KARNEVAL v Novem Vinodolskem, 3 dni, 19/2, avtobus

STROKOVNA POTOVANJA:

- Pariz - INTESUC - EUROPAIN, 4 dni, 12/2
- Köln - DOMOTECHNICA, gospodinjinski aparati in železnina, 4 dni, 9/2
- Frankfurt - sejem glasbil, 4 dni, 12/2 - 15/2
- Berlin - ITB - med. turistična borza, 4 dni, 26/2
- Hannover - DIDACTA 82, mednarodna razstava učil, 2 dni, 8/3
- Frankfurt - med. spomladanski sejem, 4 dni, 1/3
- Hannover - CONSTRUCTA 82, med. gradbena razstava, 2 dni, 7/2
- Verona - KMETIJSKI SEJEM, 2 dni, 19/3

KOMPAS - ZIMA - POMLAD OB MORJU:

Hoteli: Portorož, Poreč, Vrsar, Rovinj, Medulin, Rabac, Opatija, Crikvenica, Selce, Mali Lošinj, Rab, Dubrovnik, Primošten, Makarska, Baška voda, Bled in Kranjska gora

NA VOLJO JE BOGAT PROGRAM SMUČANJA V ŠOLSKIH POČITNICAH IN POMLADANSKE SMUKE!

Vse informacije in programe dobite tudi v novi poslovalnici Kompas v Kranju na Koroški cesti 2 (stara pošta), telefon 28-472, 28-473, Telex: 34663

POSOJILNICA BOROVlje

Če greš v Avstrijo, menjaj pri domači
POSOJILNICI v BOROVljAH

Postgasse 4, telefon: 9943 4227-3235

Veselo pustovanje v Novem Vinodolskem in praznik mimoze v Hercegnovem

Po uspešnih izletih v Rovinj, Medulin, Novi Vinodolski in silvestrovanju na vlaku Kompas v sodelovanju z Dnevnikom organizira VESELO PUSTOVANJE v Novem Vinodolskem. Udeleženci se bodo zbrali v petek, 19. februarja ob 15. uri v Ljubljani na Trgu Osvoboditve, od koder bodo avtobusi odpeljali proti Novemu Vinodolskem. Po namestitvi v sobah v turističnem naselju Zagori bo večerja in v kongresni dvorani naselja folklorna pustna prireditev in predstavitve predpustnih in pustnih običajev, ki se imenujejo »mesopuste«. Po prireditvi bo ples s srečolovom pustnin. **Drugi dan - sobota, 20. februarja:** po zajtrku bo prosto dopoldne za sprehode, družabne igre, športna tekmovanja, za maskiranje itd. Po kosilu, sredi popoldneva bo nastop v maskah za otroke, udeležence izleta - z glasbo in pogoštitvijo najmlajših. Po večerji bo Kompasov ples v maskah in med plesom »Zitak« - sojenje pustu v vinodolskem slogu po starih običajih. **Tretji dan - nedelja, 21. februarja:** po zajtrku se bodo izletniki iz naselja Zagori odpeljali v Novi, kjer bo velika tradicionalna pustna povorka. Dovolj bo tudi časa za ogled mesta in za obisk tamkajšnjega narodopisnega muzeja in galerije slikarjev samoukov. Po ogledu povorka bo povratek v naselje in kosilo ter priprave na odhod, ki je predviden za 15. uro. Ob povratku bo še krajši postanek v Novem Vinodolskem z možnostjo ogleda nastopov tamkajšnjih in okoliških folklornih skupin.

Izlet stane 2.250 din. Otroci od 4. do 10. leta plačajo le 1.700 din, če spijo v sobi s starši (tretje ležišče). Za otroke do 4. leta je izlet brezplačen, če spijo skupaj s starši in v avtobusu nimajo svojega sedeža. Poseben popust »za zvestobe« imajo udeleženci Kompasovega silvestrovanja na vlaku in prejšnjega izleta v Novi Vinodolski - plačajo le 2.100 din.

Kompas tudi letos organizira izlet na tradicionalni praznik mimoze v Hercegnovem. Odhod je 4. februarja, traja pa 4 dni. Prvi dan bo po letalu do Dubrovnika in avtobusnem prevozu do Hercegnovega namestitve v hotelu »Igalo«. Naslednji dan bo po zajtrku ogled Razstave cvetja in ptic, izletniki pa si bodo ogledali seveda tudi znamenitosti Hercegnovega. Dovolj časa bo za obisk hotelskega pokritega bazena in trim kabine. Po večerji bo zabavni večer s plesom in nastop črnogorske folklorne. Naslednji dan se bodo izletniki lahko udeležili izleta z ladjo po zalivu Boka Kotorske ali avtobusnega izleta ob črnogorski obali. Zvečer bo po večerji velika MASKERADA MIMOZE 82 v veliki dvorani hotela. Zadnji dan se bodo izletniki po zajtrku odpeljali do plantaž, kjer bodo lahko nabrali mimoze. Po kosilu bo odhod proti Dubrovniku, kjer bo dovolj časa za ogled mesta. Povratek z letalom bo v večernih urah. Izlet stane 4.550 din. Otroci do 7. leta imajo 30% popusta, oziroma 50% popusta, če spijo s starši.

Na podlagi 162. člena zakona o davkih občanov (Uradni list SRS, št. 21-224/74, 39-468/74, 5-180/76, 10-381/76, 31-1393/76 in 8-483/78) izdajajo uprave za družbene prihodke občin

Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič

POZIV

k vložitvi napovedi za odmero davkov občanov

za leto 1981 za zavezanca, katerim se odmerjajo davki po preteku leta
in za leto 1982 za zavezanca, katerim se odmerjajo davki vnaprej za tekoče leto.
Napoved je treba vložiti do vključno 31. januarja 1982.

Napoved za odmero davkov morajo vložiti:

Za leto 1981

1. Zavezanec davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1981;
2. Zavezanec davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1981;
3. Zavezanec davka od osebnega dohodka iz avtorskih pravic, patentov in tehničnih izboljšav, katerim se davek odmerja po dejanskem dohodku, o dohodkih doseženih v letu 1981;
4. Zavezanec davka na dohodke od premoženja in premoženjskih pravic, o dohodkih doseženih v letu 1981. Pod novo dano obliko davka spadajo tudi dohodki, doseženi z oddajanjem stanovanjskih ali poslovnih prostorov oziroma zgradb v najem ter dohodki od podnajemnin, dohodki od oddajanja opremljenih sob pa le, če doseženi dohodek presega 10.000 - dinarjev;
5. Zavezanec davka od premoženja - na posest gozdnega zemljišča za leto 1981. Napoved morajo vložiti občani, ki po določbah zakona o kmetijskih zemljiščih ne štejejo za kmeta, če posedujejo več kot 0,5 ha gozdnega zemljišča in če njihov dohodek v letu 1981 presega 20.000,00 dinarjev oziroma skupni dohodki vseh družinskih članov presega 10.000,00 dinarjev letno na družinskega člana;
6. Zavezanec davka iz skupnega dohodka občanov o dohodkih, prejetih v letu 1981. Napoved morajo vložiti občani, katerih skupni čist dohodek v letu 1981 presega 330.000 dinarjev.

Napoved vložijo:

- zavezanec iz 1. točke, ki ima poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območje je poslovni prostor; ostali zavezanec, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanec iz 2. in 3. točke pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanec iz 4. točke, če gre za dohodke od nepremičnin, pri upravi za družbene prihodke občine, na kateri območju nepremičnina leži, če gre za dohodke od premičnin, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče;
- zavezanec iz 5. točke pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju leži gozdno zemljišče;
- zavezanec iz 6. točke pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju so imeli v letu 1981 najdaljši stalno prebivališče.

Za leto 1982

1. Zavezanec davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1982;
2. Zavezanec davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja intelektualnih storitev, katerim se odmerja davek v pavšalnem letnem znesku za leto 1982.

Napoved vložijo:

- zavezanec iz 1. točke, ki ima poslovni prostor, pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območje je poslovni prostor; ostali zavezanec, ki nimajo poslovnega prostora, pa pri upravi za družbene prihodke občine, v kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani;
- zavezanec iz 2. točke pri upravi za družbene prihodke občine, na kateri imajo stalno prebivališče, če pa zavezanec nima stalnega prebivališča na območju občine, na katerem ga imajo njegovi družinski člani, pa pri upravi za družbene prihodke občine, na katere območju imajo stalno prebivališče njegovi družinski člani.

Napoved za odmero davkov je treba vložiti na predpisanem obrazcu, ki se dobi pri upravi za družbene prihodke občin. Pozivamo zavezanca, da napovedi vložijo v roku, določenem v tem pozivu, ker bo za nepravočasno vložitev napovedi odmerjeni davek povečan za 10% oziroma najmanj 100 dinarjev, zavezancem, ki ne vložijo napovedi pa za 20% oziroma najmanj 200 dinarjev.

Uprave za družbene prihodke
občin
Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič

AGROSTROJ LJUBLJANA

Podjetje za proizvodnjo kmetijske mehanizacije in opreme n. sol. o. Ljubljana, Draga 41

po sklepu komisije za delovna razmerja delavcev objavlja prosta dela oziroma naloge

ZA POČITNIŠKI DOM NA BLEDU

- priprava in kuhanje toplih in hladnih obrokov in ostala kuhinjska dela
 - KV kuharica (1 delavka)
- Pogoji: - poklicna gostinska šola, 2 leti delovnih izkušenj

Delo se združuje za nedoločen čas s poskusnim delom, ki je v skladu s Pravilnikom o delovnih razmerjih delavcev. Kandidatu se nudi možnost bivanja v domu.

Kandidati naj v 15 dneh po objavi pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: DO Agrostroj Ljubljana, Draga 41.

OSNOVNO ZDRAVSTVO GORENJSKE o. o. TOZD SOCIALNA MEDICINA IN HIGIENA GORENJSKE, Kranj b. o.

Gospodarska ulica 9

objavlja prosta dela in naloge

- TELEFONISTA**
 - dokončana osnovna šola - KV telefonist.
 - poskusno delo 1 mesec
- KURIRJA**
 - dokončana osnovna šola.
 - izpit za voznike B kategorije.
 - poskusno delo 1 mesec
- SNAŽILKE (5 delavk)**
 - dokončana osnovna šola.
 - tečaj higienskega minimuma.
 - poskusno delo 1 mesec

Pismene ponudbe z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi oglasa na gornji naslov.

Izbira kandidatov bo objavljena v 15 dneh po preteku razpisnega roka.

SKUPŠČINA OBČINE RADOVLJICA Sekretariat za obč. upravo in družbene dejavnosti

Razpisna komisija objavlja na podlagi 10. člena pravilnika o delovnih razmerjih prosta dela in naloge

- FINANČNEGA REFERENTA I ZA OSEBNE DOHODKE**
- REFERENTA II ZA STROŠKOVNO KNJIGOVODSTVO**

Poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima srednjo izobrazbo ekonomske, upravno administrativne ali splošne smeri in 12 mesecev delovnih izkušenj, pod točko I, ter 6 mesecev delovnih izkušenj pod točko 2
- da je moralno politično neoporečen

Za dela in naloge pod točko 1. je zaželen tečaj na knjižnem stroju DARO 1720 MKS. Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo je 45 dni.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v roku 15 dni po objavi na naslov: Skupščina občine Radovljica, Sekretariat za obč. upravo in družbene dejavnosti.

Kandidati bodo obveščeni v 30 dneh po opravljeni izbiri

Komunalno podjetje

KOVINAR JESENICE

Komisija za delovna razmerja TOZD Kovinska predelava objavlja prosta dela in naloge

ELEKTRIKARJA za nedoločen čas

- Kandidati morajo izpolnjevati naslednja pogoja:
- pogoj izobrazbe - poklicna šola elektro stroke, šibki tok.
 - dve leti delovnih izkušenj na podobnih delih

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev na naslov: Komunalno podjetje Kovinar - Komisija za delovna razmerja TOZD Kovinska predelava v 15 dneh od dneva objave oglasa.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh od dneva sklepa o izbiri.

zavarovalna skupnost triglav

Gorenjska območna skupnost Kranj

obvešča vse lastnike in zavarovance stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij in opreme, da bodo zavarovalni zastopniki v dneh od 26. do 28. 1. 1982 pregledovali zavarovalne police v Senčurju, Voklem, Vogljah, Trbojah, Zerjavki, Prebačevem, Visokem, Nemiljah in Srednji vasi.

Zavarovance prosimo, da pripravite police, da bi pregled polic zavarovanih in dejanskih vrednosti potekal kar najhitreje.

V primeru izredno slabega vremena bo pregled opravljen kasneje.

Za sodelovanje se lepo zahvaljujemo.

zavarovalna skupnost triglav

Gorenjska območna skupnost Kranj

Odbor za medsebojna delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

SKLEPANJE PREMOŽENJSKIH ZAVAROVANJ IN POSREDOVANJE PONUDB ZA SKLENITEV ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ TER INKASIRANJE PREMIJ V ZASTOPU BLEJSKA DOBRAVA

Za opravljanje navedenih del in nalog morajo kandidati poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- da imajo popolno srednješolsko izobrazbo oziroma najmanj poklicno izobrazbo.
- da imajo 2 leti delovnih izkušenj.
- odslužen vojaški rok.
- posebno veselje za delo z ljudmi in terensko delo

Pri izbiri bodo imeli prednost kandidati, ki stanujejo v območju zastopa.

K prošnji za sklenitev delovnega razmerja je potrebno predložiti kratak življenjepis in zadnje šolsko spričevalo. Prošnja mora biti napisana lastnoročno in jo je treba nasloviti na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav, Gorenjska območna skupnost - Poslovna enota Jesenice, Cesta M. Tita 16/1.

Rok za oddajo prošnje poteče 15 dan po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni najkasneje v roku 30 dni po poteku objavljenega roka.

ISKRA
Industrija za telekomunikacije
in računalništvo
KRANJ, n. sol. o.

Delavski svet TOZD TOVARNA RAČUNALNIKOV KRANJ

razpisuje imenovanje

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TEMELJNE ORGANIZACIJE

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- visokošolska izobrazba elektrotehniške, strojne ali ekonomske smeri
- 5 letne delovne izkušnje na ustreznih področjih dela
- aktivno znanje najmanj enega svetovnega jezika
- poznavanje trendov razvoja in proizvodnje ter strateških usmeritev temeljne organizacije
- pogoje, določene z družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj

Mandatna doba za imenovanje je 4 leta.

Istovrstno delavski svet TOZD TOVARNA RAČUNALNIKOV KRANJ

razpisuje

dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

- VODJE RAZVOJA**
- VODJE GOSPODARSKE PRIPRAVE PROIZVODNJE**
- VODJE PROIZVODNJE IN TEHNOLOŠKE PRIPRAVE PROIZVODNJE**
- VODJE KONTOLE KVALITETE**
- VODJE EKONOMSKEGA ODDELKA**
- VODJE PRIPRAVE TRGA**
- VODJE VZDRŽEVANJA IN SISTEMSKE POMOČI**

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod točko 1: visokošolska izobrazba elektrotehniške smeri - šibki tok
- pod točko 2: visokošolska izobrazba tehniške ali ekonomske smeri
- pod točko 3: visokošolska izobrazba tehniške ali organizacijsko-proizvodne smeri
- pod točko 4: visokošolska izobrazba tehniške ali organizacijske smeri
- pod točko 5: visokošolska izobrazba ekonomske smeri
- pod točko 6: visokošolska izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri
- pod točko 7: visokošolska izobrazba elektrotehniške, organizacijske ali druge ustrezne smeri

Skupni pogoji za vsa razpisana dela in naloge:

- 5-letne delovne izkušnje na ustreznih področjih dela
- znanje tujega jezika
- pogoje, določene z družbenim dogovorom o uresničevanju kadrovske politike v občini Kranj, oziroma na področju ljubljanskih občin.

Mandatna doba za vsa razpisana dela in naloge je 4 leta.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v priporočenem pismu v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: ISKRA TELEMATIKA KRANJ, Služba za kadrovske in splošne zadeve, Savska loka 4, 64000 Kranj, z oznako »razpis za TOZD RAČUNALNIKI.«

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem razpisnem roku.

ZVEZA TELESNOKULTURNIH ORGANIZACIJ OBČINE RADOVLJICA

Razpisna komisija objavlja prosta dela in naloge

ADMINISTRATORKE - BLAGAJNICE

za nedoločen čas
z enomesečnim poskusnim delom

Za opravljanje dela je potrebno dobro znanje strojepisja ter opravljanje nalog po programu dela izven rednega delovnega časa.

Kandidate z ustreznimi izobrazbo, ki imajo veselje do opravljanja dela v športu in izpolnjujejo ostale pogoje, naj pošljejo ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: Zveza telesnokulturnih organizacij občine Radovljica, Gorenjska cesta 20.

UPRAVNI ORGANI IN STROKOVNE SLUŽBE OBČINE KRANJ

razpisujejo naslednja dela in naloge:

SNAŽILKE v splošnih službah

- Pogoji:
- nekvalificirana delavka.
 - enomesečno poskusno delo

Za razpisana dela in naloge bo sklenjeno delovno razmerje za določen čas, s polnim delovnim časom - za čas nadomeščanja odsotne delavke na porodniškem dopustu.

Kandidati naj pošljejo pismene vloge s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Občina Kranj - splošne službe, Kranj, Trg revolucije 1, najkasneje v 15 dneh po objavi razpisa.

ELAN

Tovarna športnega orodja
Begunje na Gorenjskem

Na osnovi 10. člena
Pravilnika o delovnih
razmerjih TOZD Smučarji
in sklepa komisije za
delovna razmerja TOZD
Smučarji

objavlja prosta dela
in naloge

DELOVODJA I

- Pogoji:
- delovodska šola strojne ali lesne smeri.
 - tečaj iz varstva pri delu.
 - 2 leti prakse na istih delih.
 - poskusno delo 3 mesece

Pismene prijave z dokazili o izobrazbi sprejema kadrovska služba ELAN tovarna športnega orodja Begunje na Gorenjskem 15 dni po objavi.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 30 dni po izteku objave.

ZIVINOREJSKO VETERINARSKI ZAVOD GORENJSKE - KRANJ

DEŽURNI VETERINARJI

od 22. 1. do 29. 1. 82

za občino Kranj in Trzinč
BEDINA Anton, dipl. vet.,
Kranj, Betonova 58, telefon
23-518
GASPERLIN Bostjan, dipl.
vet., Kranj, Tugo Vidmarja
8, tel. 26-836

za občino Škofja Loka
HABJAN Janko, dipl. vet.,
Žiri 130, tel. 00-280
KRIŽNAR Miro, dipl. vet.,
Godešič 134, tel. 62-130

za občino Radovljica in
Jesenice
PAVLIČ Franc, dipl. vet.,
Zasip, Stagne 24, tel. 77-630
Dežurna služba pri Živino-
rejsko veterinarskem zavodu
Gorenjske v Kranju, Iva
Slavca 1, tel. 25-778 ali
22-781 pa deluje nepreki-
njeno.

MALI

telefon
27-960

OGLASI

(nasproti porodnišnice)

C. JLA 16 uprava
komercialna 28-463

PRODAM

Prodaj STROJ za brušenje parketa.
Novak, Tomičičeva 42, Kranj 437
Prodaj KRAVO, ki bo tretjič teletila.
Likožar Jernej, Voklo 38 471Prodaj nekaj JABOLK voščenk in
drobni KROMPIR Podbrezje 31. Dup-
lje 472
Prodaj 140 kg težkega PRAŠICA za
zakol. Logonder. Strahinj 51. telefon
47-130 473
Prodaj KAVČ Hrastje 118, Kranj 474
Prodaj električno ročno krožno ŽAGO
znamke ELU tip MH 155. Naslov v
oglasnem oddelku 475
Prodaj 1500 kg BETONKEGA ŽE-
LEZA, premera 10 mm, in ZIDNO
OPEKO Naslov v oglasnem oddelku 476
Prodaj brejo TELICO Pot na Jo-
šta 63 477
Prodaj kg težkega mesnatega
PRAŠICA za zakol. Križnar Jože, Okrog-
lo 14, Naklo 478Prodaj PRAŠICA (120 in 140 kg). Go-
riče 7 447
Prodaj suhe BUTARE. Petrič. Tra-
ta 1, Velesovo 479
Nerabljen POROČNO OBLEKO in
usnjen PLASČ prodaj 50 odstotkov
ceneje. Sifra: Ugodno 480
Prodaj 140 kg težkega PRAŠICA za
zakol. Škofjeloška 32, Kranj-Strazišče
481
Prodaj 2.200 kosov KLINKER OPE-
KE 25x65x15 rjave barve, ljubčna, za
oblaganje teras, garaž, fasad in podobno.
Bidovec Franc, Kranj, Jurčičeva 2, tele-
fon 21-719 482
Prodaj mlado KRAVO po izbiri.
Mlaka 1, Begunje 483
Ugodno prodaj enojno POSTELJO z
jogijem in kompletno predbno OMARO
Sora. Telefon 27-112 484
Prodaj mladega plemenskega KO-
STRUNA. Predmost 26, Poljane 485
Prodaj OSLA in več OVC. Langerholc
Tone, Trnje 5, Škofja Loka 486
Prodaj dobro ohranjeno navadno le-
seno tritonsko HARMONIKO. Telefon
064-70-015 487
Prodaj 12-strunsko akustično KI-
TARO EKO. Mokritski Zvonko, Kidri-
čeva 34, Kranj 488
Prodaj rabljeno SEDEŽNO GAR-
NITURO. Ogled od 16. ure dalje. Kle-
menc, Bistrica 181, Tržič 489
Prodaj čistokrvne dolgodlake NEM-
SKE OVCARJE, stare sedem tednov.
Telefon 064-50-241 490
UGODNO! RADIO-OJACEVALEČ
HI-FI 140, 2 x 70 W z boxi, v garanciji -
prodaj za 1,5 SM. Rozman, Kranj -
Strazišče, Seljakovo naselje 15 491
Prodaj 14 dni starega BIKCA simen-
talca. Naklo 45 532
Prodaj plemenskega VOLA. Pivka 15,
Naklo 533
Prodaj dvoredni PLETILNI STROJ
singer, tip 2100 - 2200 ter OTROŠKO
POSTELJICO, KOŠEK in ZAJCE. Bu-
koviča 19/A, Vodice 534Prodaj 1800 kosov cementne STREŠ-
NE OPEKE, robnike in slemena VESNA.
po zelo ugodni ceni. Seljak Alojz. Pred-
dvor 87 535
Prodaj po 40 kg težke PRAŠICE in
150 kg težkega PRAŠICA. Grad 43, Cer-
klje 536
Ugodno prodaj 6500 ZIDAKOV BH. 4
OKNA z roletami inles, 140x140, črnobel
TV gorenje topas in TV mojca. Oblak,
Cerklje 171 537
Prodaj FIŽOL. Sp. Brnik 38, Cerklje
538
Prodaj TELICO simentalco za pleme
in 16-colski GUMI VOZ. Glinje 5, Cerklje
539
Prodaj 7 tednov stare PRAŠICE.
Cerkljanska Dobrava 1, Cerklje 540
Prodaj eno leto staro TELIČKO si-
mentalko. C. na Klanec 9, Kranj 541
Kombiniran ŠTEDILNIK (4 elektrika,
2 plin) prodaj. Informacije po tel. 26-682
dopolnjen: 28-621 popoldan 542
Prodaj 3 mesece stare PRAŠICE.
Stanonik, Lög 9, Škofja Loka 543
Prodaj TELICO simentalco, lahko,
brejo 4 mesece. Stara Loka 52, Škofja
Loka 544
Prodaj dva PRAŠICA težka po 190 kg.
Trata 17, Škofja Loka 545
Zaradi odhoda v JLA prodaj nove
dvomanevalne ORGLE delta z enoletno
garancijo. Subic Janez, Log 10, Škofja
Loka 546
Prodaj globok italijanski OTROŠKI
VOZICEK. Kranjc, Novi svet 10, Škofja
Loka 547
Prodaj suhe smrekove PLOHE. Na-
sovske 10 548
Prodaj PRAŠICE, težke od 30 do
150 kg. Posavec 16, Podnart 549
Prodaj SMUČI CR 160 cm, OKOVJE
tyrolia in »PANCERJE« št. 37, vse novo.
Smledniška 48, Kranj 550
Prodaj avstrijsko POROČNO OBLE-
KO, krem barve, št. 38. Smledniška 48,
Kranj 551
Prodaj polovico KRAVE za v skrinjo.
Jama 8, Mavčiče 552
Prodaj SLAMOREZNIČO epple, tip
900, z motorjem. Hrastje 45, telefon 064
49-000 553
Prodaj suha trda DRVA in PEU-
GEOT 204, karamboliran. Telefon 45-368
554Kupim manjši prenosni TELEVIZOR
in 230 betonskih kvadrov, dimenzije
40x20x20. Kadunc Janez, Štefotova 3,
Senčur, tel. 41-027 467
Kupim TRAKTOR od 30 do 45 KM
pogon na vsa 4 kolesa. Mlinar, Ravne 1,
Žiri 468
Kupim rabljeno SAMONAKLA
DALNO, PRIKOLICO. Kopač Albin,
Dobračeva 127, Žiri 469
Kupim MOTOR diesel torpedo in de-
bilec za kamen. Telefon 24-970 470
Kupim MEŠALEC za beton. GRAD
BENO BARAKO ali krajnike, deške in
opaženje, punte in bankine. Tel. 28-327
580
Kupim 1000 kg SLAME. Sp. Brnik 11,
Cerklje 580
Kupim rabljeno POHISTVO: tri pol-
kavče ali kavče, tri stole z mizo in nizko
trdelno omaro. Telefon 064-62-814 581

VOZILA

Kupim TOVORNI AVTO, skupne teže
od 3-5 ton (B-kategorija). Naslov v
oglasnem oddelku 500
Prodaj NSU 1200 C PRINZA, celega
ali po delih. Bernard Zlato, Levstikova 6,
Bled 501
Ugodno prodaj osebni avto LADA
1200, letnik 1972. Krivec, Zg. Bitnje 138,
Zabnica 502
Prodaj ZASTAVO 101 za rezervne dele
Telefon 061-627-034 503
Prodaj NSU 1200 C, letnik 1971 -
december. Jarnevič, Ljubljanska 5, Kranj
504Prodaj osebni avto ZASTAVA 750 L,
letnik izdelave 1974. Klemenčič Avgust,
Podjibelj 86 505
Kupim ZASTAVO 750, do 20.000 prevo-
ženih km in rabljeno OMARO (približno
190 x 110 cm) temnejše barve. Naslov v
oglasnem oddelku 506
Prodaj FORDA 15 MXL. Dolinšek
Franci, Tupaliče 55, Preddvor
ZASTAVO 750, letnik 1972, prvič regis-
trirano 1977, garancirano, registrirano
decembra 1982, ugodno prodaj. Telefon
064-23-112 507Ugodno prodaj SPAČKA, letnik 1974,
obnovljenega. Ogled v soboto od 9
ure dalje. Podboršek Jani, Struževo n. a.,
Kranj, tel. 28-741 508
Prodaj dobro ohranjeno ZASTAVO
750 lux, registrirano za eno leto -
SMUČI RC 04, 200 cm. Telefon 70-166
509Prodaj LADO 1600, letnik 1978 -
december. Mandal Ramo, Za žago 1, Bled
510MAZDO i200, prodaj. Informacije
Peko - Deteljica popoldan ali na naslov
v: Kavčič Jože, Grahovlje 7, Tržič 511Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1972,
dobro ohranjeno. Informacije vsak
od 15. do 18. ure po tel. 25-126 512Prodaj registrirano ZASTAVO
letnik 1972. Preddvor 57 513Ugodno prodaj karamboliran
1000, registriran do decembra 1982. Fran-
lih, Radovljica, Cankarjeva 32 514Prodaj TAM 5000, v dobrem stanju.
Telefon 24-970 515Prodaj FIAT 125, star štiri leta, v
formaciji po tel. 67-061 516Prodaj ZASTAVO 101 lux, letnik
1976. Informacije po tel. 79-412 popoldan
517Prodaj avto 126-P, dobro ohranjen,
letnik 1979. Kocjan Ana, Zg. Jesenice
106/B 518Prodaj BMW 2002, letnik 1971 ali
menjam za »šifota«. Vovk Miro, Kajuhova
va 26, Bled 519Prodaj GOLF, letnik december 1979,
rumene barve. Telefon 28-782 520Prodaj ZASTAVO 750, karoserija let-
nik 1975, motor - 1971. Telefon 81-608
521Nove BLATNIKE in PRAGE, komple-
tno volansko električno stikalo, z
AKUMULATOR, 12 V, vse za fiat 125
prodaj. Mandelc Franc, Bled, Mlinarjeva
c. 24 522Ugodno prodaj CITROEN GSX 1.1,
letnik 1977/12, odlično ohranjen, 2 x
ščiten, pozimi nevožen in garancirano,
menjam za novo ZASTAVO 128 ali 101
Možon, Stošičeva 4, Kranj 523Prodaj FIAT 126, letnik 1978. Pogon-
nik Anton, Kamna gorica 20 524Ugodno prodaj leto staro, odlično
ohranjeno ZASTAVO 101 confort. Ogled
po dogovoru. Telefon 064-40-641 525Prodaj ZASTAVO 101, letnik 1974,
ali po delih. Voglje 129 526Prodaj FIAT 126-P, letnik 1977, v
Preddvor 32 527126-P, letnik 1979, prodaj. Marbo
Roman Naklo 98 528Prodaj MOTOR automatic, lahki
Stane, Trata 22, Škofja Loka 529Ugodno prodaj HONDO 500 foot
Pivk Milan, Virmaše 47, Škofja Loka 530Prodaj ZASTAVO 750, letnik 1977
Varl, Češnjica 23, Podnart, tel. 70-079
531Prodaj ZASTAVO 101, po delih
Suceva 1, Kranj, tel. 22-668 532Prodaj vseh 5 VRAT za Z-101 (rah-
ljene), streho in okrasno masko. Demko
Lesce, Na trati 15, popoldan 533Prodaj DIANO 6, letnik 1978, za
SM. Ogled popoldan, Murgelj Srečo,
Frankovo naselje 115, Škofja Loka 534Prodaj novo školjko za Z-750 in avto
Z-750 po delih ter motor za GS citroen
potreben popravila. Bilban, Vodice 110
535Prodaj osebni avto MAZDA 1200 LX,
in kupim motor za Z-1300. Zg. Brnik 80,
Cerklje 536Prodaj VW 1200, starejši letnik,
voznem stanju, registriran. Grad 27,
Cerklje 537Prodaj karambolirano SKODO 100 L,
celo ali po delih. Ciperle, Dobruša 7,
Vodice 538Ugodno prodaj avtomobilsko PRI-
KOLICO in 80-litrski BOJLER. Bohin-
Mavčiče 51/A 539Prodaj ZASTAVO 750, celo ali po
delih in MENJALNIK za Z-750 ter ostale
rezervne dele. Lindov Matevž, Sp. Jete-
sko 13 540Prodaj R-4, letnik 1975, registriran
decembra, celega ali po delih, cena 1
SM. Cerklje 161 541Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgotrajni boleznici za
vedno zapustila ljuba mamica, hčerka in sestra

SABINA OKRŠLAR

roj. Drakaler

Zahvaljujemo se vsem, ki so ji po žrtvovalno stali ob strani v času
njene boleznici. Posebno se zahvaljujemo dr. Hriberniku in sestri
Olgi iz Zdravstvenega doma v Kranju, dr. Mlinarič in osebju bol-
nišnice na Golniku ter dr. Markežu in osebju bolnišnice na Je-
senicah.

Hčerka Karmen, mama Marija in sestra Regina z družino

Kranj, 18. januarja 1982

ZAHVALA

Ob nepričakovani in boleči izgubi dragega moža,
očeta in sinaMARJANA
BIRKAse iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami, poklonili cvetje in izrekli sožalje na
kakiškoli način. Iskrena hvala sodelavcem Merilnih naprav - Iskre Kranj, ki so nam stali ob
strani in predstavniku za lepe poslovilne besede. Hvala pevcem iz Nakla za prelepo petje ter g. ka-
planu za lep pogrebni obred in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili v mnogo prerani grob.

ŽALUJOČI: žena Justa, sin Sašo in mama Jožefa ter drugo sorodstvo

Strazišče, 22. januarja 1982

Končana je truda polna življenjska pot naše ljubljene nepozabne mame

MARIJE RUS

vdove urarja

Pokopali smo jo v ožjem družinskem krogu 16. januarja 1982

PROSIMO TIHEGA SOŽALJA

Hvala g. kaplanu Ivancu za lep govor.

ŽALUJOČE hčerke: Renata z družino, Majda in Marija z otroki in vnuki,
sestra Nežika Robljek ter sorodstvo

Kranj, Ljubljana, Švedska, Dolsko

ZAHVALA

Ob nenadni, nepričakovani, boleči in nenadomestljivi izgubi
našega dragega moža, očeta, brata, strica in zetaJOŽETA
KOROŠČA

iz Velesovega 38

se iskreno zahvaljujemo navdse dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancom, sovaščanom in
sodelavcem, ki ste sočustvovali z nami v najtežjih trenutkih, nam ustno in pisмено izrekli sožalje in
ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti ter s cvetjem in vencem zasuli njegov prezgodnji grob.Iskrena hvala tudi govornikom za ganljive besede pred domačo hišo in ob odprtem grobu.
Posebno zahvalo smo dolžni OOS in Cestnemu podjetju Kranj, AMD Cerklje, GD in KS Velesovo,
AMD Senčur in Gorenjske, AMZ Slovenije, TD Cerklje, Občinskemu sindikalnemu svetu Kranj,
OOS LB TBG Kranj, Organizaciji LT Kranj, Živila - TOZD Maloprodaja, OŠ Davorin Jenko
Cerklje ter pevcem in godbi iz Tržiča. Iskrena zahvala tudi duhovščini za pogrebni obred.

VSEM IN VSAKEMU POSEBEJ SE ENKRAT ISKRENA HVALA!

ŽALUJOČI VSI NJEGOVI

Velesovo, 9. januarja 1982

KUPIM

Kupim VODNO KOLO na korce. Dol-
har Jože, Predlošje 21, Kranj 492
Kupim italijanski zložljivi športni VO-
ZICEK. Telefon 064-50-147 - Bešter 493
TRAKTORSKI OBRAČALNIK za
seno sip 220 in GUMI VOZ kupim. Tele-
fon 061-722-480 494
Kupim ELEKTROMOTOR z reduk-
torjem ali samo REDUKTOR v razmerju
1:10, moč motorja od 0,35 - 1 kW. Kert,
Cirče 24, Kranj, tel. 28-074 495
Kupim SAMONAKLADALNO PRI-
KOLICO 16-kubično. Naslov v oglasnem
oddelku 496

Vabimo občane, da se udeležijo pogrebnih slovesnosti neidentificiranih žrtev letalske nesreče na Korziki, med katerimi so tudi Podobnikovi iz Stražišča. Odhod avtobusa izpred doma krajevne skupnosti Stražišče bo v petek, dne 22. januarja 1982 ob 15. uri.

KK SZDL Stražišče

Prodajam 1 hektar KMETIJSKEGA ZEMLJIŠČA v bližini Komende Poizve se v trafiki Cerklje 618

ZAPOSLOTITVE

Zaposlim delavca z vozniki dovoljenjem B kategorije. KLJUČAVNIČARSTVO Pelko Alojz, Visoko 8, Šenčur

STRUGARJA oziroma KOVINARJA za pričitev za delo na stružnih aparatih sprejem. Ponudbe pod: Dogovor 458

Dvakrat tedensko dobi zaposlitev CI-STILKA za čiščenje delavniških prostorov. MIZARSTVO 'OVSENIK'. Jezerška c. 108/C, Kranj 531

V redno delovno razmerje sprejemam tri MIZARJE ali delavce za mizarstva strojna dela. OMAN Rajko, Gozd Martuljek 85/A - MIZARSTVO 619

ORODJARJA ali REZKALCA, sprejemam za izdelavo orodij za plastiko. Ponudbe na Glas pod: Tudi honorarno 620

OBVESTILA

GRADITELJI: Preskrbite si pravočasno opako za gradnjo. Ljubljanske operkarne vam nudijo ves potreben material kot je: modularni blok, zidak vseh vrst, dimnik schiedel in strešnik novotex. Vse informacije vam nudi ANDREJ SMOLEJ, Kranj, Oprešnikova 15, tel. 25-579

Sprejemam naročila za BETONSKE STEBRE ZA KOZOLCE. Dobava maja 1982. Organiziram prevoz in postavitve. Telefon 47-144 209

Na novo je odprta avto-mehanična delavnica za vozila ZASTAVA in OPEL v Kranju, Zasaška 23 - Orehek, Kunaver Jože, tel. 064-27-296 621

Popravljam vseh vrst TRANZISTORSKE SPREJEMNIKE, GRAMOFONE, KASETOFONE. Silvo Mulej, Staneta Žagarja 57, pri pirnari 622

Izdelujem INSTALACIJE CENTRALNIH OGREVANJ. Dimitrijevič Zvone, St. Žagarja 27, Radovljica 623

SIVAM KRILA (tudi hlačna). Izdelava v 4 dneh. Mayer, Veljka Vlahoviča 6, 7. nadstropje, Kranj 624

Sporočam, da je zaradi smrti Atona Vovka, kovaška delavnica Grad 47 pod Krvavcem zaprta. Obveščam vse lastnike in organizacije, da dvignejo svoje izdelke ali material in poravnajo neplačane račune. Kovačnica bo odprta v soboto, 30.1.1982 od 9. do 10. ure. Prosim, da ste točni, da ne bi bil kdo oškodovan

VOVK VIDA 625

IZDAJAM POČITNIŠKA STANOVANJA - do 6 oseb, približno 75 kv. m, z balkonom, 2 sobi, velika kuhinja, kopalnica, VW, 10 km oddaljeno od jugoslovanske meje, približno 2 km vlečnice. Tedenška, stanarina 3.500S. Oddajam tudi SOBE + zajtrk: 100.-oS dnevno (govorimo slovensko). Lausegger Johann, Slov. Plajberg 92, 9170 Borovlje, telefon 9943/4227/280516 626

HOKEJSKA SEKCIJA KOKRICA vabi VSAKO NEDELJO ob 16. uri na PLES z ansambлом SIBILA 627

PRIREDITVE

HOKEJSKA SEKCIJA KOKRICA vabi VSAKO NEDELJO ob 16. uri na PLES z ansambлом SIBILA 627

TRGOVCI

SOBOTA ŽELEZNIKI-NEDELJA PRIMSKOVO

IZGUBLJENO

Izgubil se je NEMŠKI OVČAR, star devet mesecev, sliki na ime 'DIK'. Poštenega najditelja prosim naj sporoči po telefonu: 21-719 632

OSTALO

Ansambel išče BASISTA ali BARITONISTA za igranje narodnozabavne in komercialne glasbe. Telefon 064-28-530 po 20. uri 628

POZOR - MORJE ZA SNEG! Mladenič, star 25 let vam nudi stanovanje na morju v zameno za prezimovanje v bližini žičnice. Zoran Bonifačič, Frane Barbaliča 5, 52000 Pula 629

POUČUJEM matematiko in fiziko za srednje šole. Debeljak, Škofja Loka, tel. 62-091 630

Iščem VARSTVO za 8-mesečnega otroka. Telefon 45-131 631

TRŽNI PREGLED

KRANJ

Solata 60 din, špinača 80 din, cvetača 80 din, korenček 40 din, česen 120 din, čebula od 20 do 25 din, fižol od 90 do 100 din, pesa 30 din, slive 70 din, jabolka od 20 do 30 din, hruške 40 din, grozdje 40 din, med 110 din, pomaranče 72 din, limone 70 din, ajdova moka 60 din, koruzna moka 30 din, kaša 80 din, surovo maslo 38 din, smetana od 90 do 120 din, skuta od 80 do 100 din, sladko zelje od 30 do 40 din, kislo zelje 40 din, kislja repa 40 din, klobase 50 din, orehi 350 din, jajčka od 8 do 9 din, krompir 10 din, radič 200 din.

JESENICE

Solata 60 din, špinača 45 din, cvetača 50 din, korenček 30 din, česen 142 din, čebula 20 din, pesa 15 din, paradižnik 80 din, jabolka 26 din, hruške 51 din, grozdje 45 din, limone 60 din, ajdova moka 51 din, koruzna moka 21,50 din, surovo maslo 229,30 din, smetana 98 din, skuta 76,30 din, sladko zelje 19 din, kislo zelje 19,30 din, kislja repa 17,50 din, orehi 383,30 din, jajčka od 6,30 do 6 din, krompir 10,90 din.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 23. januarja bodo odprte naslednje dežurne prodajalne:

KRANJ

Central: Delikatosa - Maistrov trg 11, Na vasi - Šenčur, Naklo v Naklem in Diskont Vino, Kranj od 7. do 13. ure, vse ostale prodajalne pa bodo odprte od 7. do 19. ure: Klemenček - Duplje, Krvavec - Cerklje, Hrib - Predvdor, Kočna - Zg. Jezersko.

Zivila: Dežurne prodajalne so odprte od 7. do 19. ure in sicer: PC Globus, PC Bitnje, SP Šenčur, PC Britof, PC Vodovodni stolp, M. Pijade 12, PC Zlato polje, Kidričeva 12, SP Planina-Center, Ul. Gorenjskega odreda 12, PC Klanec, Liko-zarjeva 16, SP Cerklje.

V nedeljo, pa so dežurne naslednje prodajalne Centrala Kranj od 7. do 11. ure:

Delikatosa, Maistrov trg 11, Krvavec - Cerklje, Naklo v Naklem, Na vasi - Šenčur.

JESENICE

Delikatosa - Posloval. 7, Titova 7 in Delikatosa - Kašta 4 na Plavžu, Tavčarjeva 6.

BOHINJ

Špecerija Market, Bohinjska Bistrica

BLED

Špecerija Market Dobe, Zivila Delikatosa

GORJE

Zivila Market, Zgornje Gorje

LESCE

Murka Lesce

RADOVLJICA

KŽK Radovljica

LOTERIJA

Srečka št.	din	Srečka št.	din
30	80	57971	6.040
70	100	200521	20.040
160	160	429621	20.040
85470	6.100		
002210	500.000	3	40
080660	20.000	8183	440
		00283	2.040
		338423	20.040
62912	2.000	369593	100.040
92812	4.000		
020492	20.000	45	60
		65	60
14	80	355	60
47386	100	92205	4.000
24	60		
44	100		
154	200	27	120
04934	4.000	47	60
16104	2.000	57	80
22154	8.200	997	160
206154	20.200	2647	860
236094	20.000	3947	460
245954	20.000	07087	2.000
328194	20.000	08537	4.000
		340337	20.000
06	60	416967	20.000
9746	1.000	421307	20.000
47386	2.000		
74056	6.000	19	80
250056	20.000	59	60
		4179	600
0978	600	9519	480
22668	8.000	26119	6.080
093228	20.000	47149	8.000
151568	20.000	64909	2.000
496798	20.000	68619	8.080
		191199	1.000.000
1	40	207639	20.000
3791	440	416379	50.000

STANOVANJA

Iščeva enosobno manjše STANOVANJE ali GARSONJERO na relaciji Kranj-Tržič za dve leti. Ostalo po dogovoru. Sifra: Predplačilo 524

Zamenjam enosobno STANOVANJE s centralno kurjavo za dvosobno ali večje na območju Vodovodnega stolpa. Naslov v oglašnem oddelku. 525

SOBO iščem v Kranju ali okolici. Za uslugo pomagam delati. Ponudbe pošljite pod šifro: Pošten in delaven 526

Oddam SOBO dekletu, ki ima službo v dveh izmenah. Naslov v oglašnem oddelku 527

Dvosobno lastniško STANOVANJE z garažo na Bledu, menjam za odgovarjajoče ali manjše brez garaže na Bledu. Sifra: Bled 527

Kupim manjše STANOVANJE v Kranju ali okolici. Sifra: Čim hitreje 528

Oddam opremljeno komfortno dvosobno STANOVANJE s centralnim ogrevanjem za 1 do 2 leti v Kranju za predplačilo. Ponudbe pod: Nekadilec 612

V opremljeno SOBO sprejemam moške sestanovavce. Stritar, C. na Klanec 31, Kranj 613

Prodajam dvosobno STANOVANJE, Kleindienst, Bistrica 183, Tržič 614

Na STANOVANJE vzamem upoko-penke srednjih let, za manjšo pomoč v gospodinjstvu. Sifra: Poštena in pri- 615

Samski moški, srednjih let, nealkoholik, nujno išče SOBO kjerkoli v okolici Kranja. Ponudbe: Samski 616

Starejše enosobno STANOVANJE v Kopru zamenjam za primerno v Kranju ali na Gorenjskem. Telefon 21-290 633

POSESTI

GARAŽO v Kranju - (Planina) prodam najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod šifro: 170.000 529

KMETIJO na območju Gorenjske vzhajam v najem za nedoločen čas. Kasneje možen odkup po dogovoru. Klinar Srečo, Murova 28, Jesenice 530

STAREJŠE KMEČKO POSLOPJE, potrebno popravila, kupim v okolici Radovljice ali Naklega. Pokličite po tel. 064-79-535 408

Kupim starejšo HIŠO, večjo PARCELO ali nedograjeno HIŠO z zemljo v okolici Kranja. Plačam z gotovino. Ponudbe pod: Čimprej - gotovina 617

ABC POMURKA

LOKA proizvodno, trgovsko in gostinsko podjetje n. sol. o. Škofja Loka

objavlja naslednja prosta dela oziroma naloge

v TOZD JELEN

1. POSLOVODJE SAMOPOSTREŽNE RESTAVRACIJE PRAJERCA na Spodnjem trgu v Škofji Loki

Pogoj: - poslovodska šola - smer kuharstvo in 2 leti prakse prakse na podobnih delih ali - poklicna gostinska šola - smer kuharstvo in 4 leta prakse na podobnih delih. Poskusno delo traja 60 koledarskih dni.

2. DELAVKE V KUHINJI V OBRATU STARI MAYR v Kranju delovno razmerje se sklone za določen čas za nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta Poskusno delo traja 30 koledarskih dni.

V DSSS

3. ELEKTROMECHANIKA Pogoj: - šola za KV elektromehnika in 2 leti prakse. Izpit B kategorije, ker se delo opravlja na terenu, poskusno delo traja 45 koledarskih dni.

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov ABC Pomurka, Loka, D888 - kadrovska služba, Kidričeva 53, Škofja Loka v 15 dneh po objavi oglasa.

ZAHVALA

Ob prerani smrti dragega očeta, starega očeta, brata in strica

JANKA BEŠTRA

Markovega iz Rovt pri Podnartu

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, mu poklonili cvetje in nam izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo sodelavcem obeh sinov iz tovarne Plamen Kropla - Remont in Iskra Kranj - TOZD TEA, ZB Podnart, lovske družinami Jošt in Kropla za izkazano lovsko čast in ganljive besede slovesa. Hvala tudi pevcem iz Podnarta in župniku za obred.

VSI NJEGQVI

Rovte, Jama, Radovljica, Buenos Aires

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je v prometni nesreči pri Frankfurtu izgubil življenje

JANEZ FABIJANČIČ

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 23. januarja 1982, ob 15. uri izpred hiše žalosti na pokopališču v Otočah.

ZALUJOČI: žena Mira, hči Urška, sin Danijel, mama Francka, brat Marjan in nečakinja Boža ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše mame, babice in prababice

IVANE DOLENC

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in prijateljem za izrečeno sožalje, podarjene vence in spremstvo na njeni zadnji poti. Hvala nečaku Janezu za besede ob odprtem grobu in duhovnikom za lepo opravljen pogrebni obred.

VSI NJENI

Škofja Loka, 19. januarja 1982

ZAHVALA

V bolečini sporočamo, da nas je mnogo prerano zapustila ljubljena hčerka in sestrica

IRENA MIŠKOVIČ

stara komaj 8 mesecev

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, sosedom, ki ste jo pospremili na zadnji poti in ji darovali cvetje in izrazili sožalje, še posebej se zahvaljujemo družinami Kutin in Zarnik ter sodelavcem Tehnične operative IAA - Brnik.

Se enkrat iskrena hvala vsem, ki so nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali

Zalujoči: ati, mami, bratec Igor ter drugo sorodstvo

Kranj, Rijeka, Banja Luka, 12. januarja 1982

EVI V SPOMIN

23. januarja 1982 bo minilo 25 žalostnih let, odkar je utrujena do onemoglosti, po kratki bolezni v cvetu mladosti za vedno tiho zaspala najina ljubljena hčerka edinka, 22-letna

EVA DOLINŠEK

medicinska sestra

Z BOLEČINO V SRCU

DOLINŠKOVA

Kranj - Planina

Obdavčevanje dohodkov iz kmetijstva

Dobre javne razprave naj odpravijo nejasnosti

Novi predlog obdavčevanja dohodkov od kmetijstva mora biti kmetom dobro razložen - Predvsem mora biti takšen, da pridni ne bodo kaznovani in da bo resnično spodbujal večje pridelovanje hrane

V prihodnjih dneh se po Sloveniji začnejo javne razprave o drugem obdavčevanju dohodkov iz kmetijstva. Kmečki davki so nedvomno trenutno ena najbolj vročih tem na našem podeželju, saj je zanimanje za to novost prekrilo celo pogovore o preniknih cenah proizvodov in previsokih cenah reprodukcijskih materialov in krmil. Zato se bo v javne razprave nedvomno potrebno dobro pripraviti, saj največkrat, to je znano iz prakse, največ slabše volje in nasprotovanje povzročijo prav slabo informiranje in prešaba razlaga novosti. Predlog novega načina obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva je potrebno obrazložiti tako, da bo vsak kmet lahko vsaj približno izračunal, kakšne bodo njegove obveznosti iz dohodka, kaj se šteje med stroške, kakšne prispevke bo ob določenem čistem dohodku plačeval za zdravstvo in pokojninsko zavarovanje, kakšne olajšave lahko pričakuje in končno, kakšne njegove pravice na podlagi ustvarjenega dohodka.

Kot sogovornika v pogovoru o spremembah davčnih obveznosti za kmete smo povabili Antona Potočnika, vodjo pospeševalne službe pri Gorenjski kmetijski zadrugi Kranj in Janeza Šumija, kmeta iz Struže pri Kranju. »Tudi v kmetijskih združenjih smo o predlogu novega načina obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva še zelo slabo seznanjeni,« je povedal Anton Potočnik, »zato bo nujno potrebno pripraviti široko in dobro informacijo. Kako naj sicer povemo kmetom, kaj lahko pričakujejo od sprememb, posebno še, ker so prve vesti o novem obdavčenju že precej razburile kmete.«

Temeljno vodilo pri pripravljanju predlaganega načina obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva je bilo, da mora davčni sistem omogočiti kmetom, da na osnovi osebnega dohodka uveljavljajo enake pravice in obveznosti kot jih imajo delavci. Hkrati pa mora davčni sistem spodbudno delovati na povečevanje pridelovanja hrane.

»To pomeni, da se tudi pri kmetu izračuna osebni dohodek za njegovo delo. Iz tega potem plačuje svoje zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, višina osebnega dohodka pa je odvisna od obsega kmetijske proizvodnje. Davčna osnova bo ostanek čistega dohodka, ki ostane, ko so pokriti vsi stroški pridelave in druge obveznosti na kmetiji ter se odšteje osebni dohodek kmeta. Pravico do izračuna osebnega dohodka imajo vsi člani gospodinjstva, ki delajo na kmetiji, kar hkrati pomeni, da vsak lahko, tudi žena in drugi družinski člani na podlagi osebnega dohodka uveljavlja pravice do zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja.«

Osební dohodek in druge obveznosti za posamezno kmetijo naj bi obračunavali na podlagi ugotovljenega dohodka na posamezni kmetiji. Ta se bo ugotavljal na podlagi posebnih meril, ki bodo podobna sedanjemu katastrskemu dohodku. Ugotovljeni dohodek bo odvisen od površine kmetijskih zemljišč, vrste in količin pridelkov, vsakoletnih cen pridelkov, razliena lega zemljišč, možnost za uporabo strojev in prodajo pridelkov, organizacija odkupa, oddaljenost od prometnih zvez in potrošniških središč - skratka večji poudarek bo dan gospodarskim in geografskim možnostim, ki lahko vplivajo na dohodek na kmetiji in sedaj niso upoštevani.

Tako bodo v obdavčitev zajete tudi neobdelana in slabo obdelana zemljišča, ne glede na to ali je bil na njih dosežen dohodek ali ne.

Po dejanskem dohodku pa naj bi bili obdavčeni tisti kmetje in občani, ki se ukvarjajo z določeno vrsto kmetijske proizvodnje, ki ni ali pa je le v manjši meri vezana na obdelavo zemljišč in dosejajo večje dohodke. To so občani, ki se ukvarjajo z rejo perutnine, pitanjem govedi in prašičev na industrijski način, s farmsko rejo drugih živali in specializirano proizvodnjo jagodičja, vrtnin, cvetja in podobno. S specializirano proizvodnjo sadja in grozdja pa le v primeru, če ne gre za organizirano proizvodnjo v združenjih.

Kmetjer, ki bodo obdavčeni po dejanskem dohodku bodo morali voditi posebne evidence oziroma knjigovodstvo, kmetom, ki bodo imeli ugotovljen dohodek pa tega ne bo treba. Oboji pa bodo plačevali davek od ostanka čistega dohodka in od

osebni dohodkov prispevke za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje kmetov. Dokler ne bodo predpisani s področja zdravstvenega in starostnega zavarovanja kmetov omogočali, da se zavarujejo tudi družinski člani, se bo njihovo delo priznavalo med stroške v višini povprečnega čistega osebnega dohodka kmetijskega delavca.

»Nedvomno bo potrebna širša in precizna javna razprava,« je menil Janez Šumi, »ker je še veliko nejasnosti. Kmetje o predlogu novega načina obdavčevanja še premalo vemo. Kljub temu pa menim, da bomo gorenjski kmetje prizadeti. Gorenjci smo, to je znano, zelo pridni in varčni in smo v preteklih letih zelo veliko vlagali v večjo proizvodnjo. Zato tudi veliko pridelamo. Res nam je pri tem družba pomagala, vendar menim, da bomo vlaganja najboljše povrnili z več pridelki, ne pa z davki. Včasih smo pridelali 60 mernikov pšenice na treh ha, sedaj pa je pridelek na ha veliko večji.

Vsekakor pa bo nujno potrebno, da sekcije za kmetijstvo pri krajevnih skupnostih in občinskih konferencah poskrbijo za čimboljše javne razprave, da bomo kmetje vsaj vedeli, kaj se pripravljajo in bomo lahko dali pripombe. Bojimo se namreč, da bo, če ne drugače, davčni sistem tako zakompliciran, da se ne bomo znašli ne kmetje, ne zadrugi in ne davkarje. Vsekakor pa bo hudo narobe, če bodo pridni preveč obdavčeni.«

Na potezi so torej občinske in krajevne konference SZDL. V javnih razpravah naj bi kmetje dobili povsem konkretne odgovore na vprašanja, ki jim po prvih informacijah še nikakor niso jasna in povedali tudi svoje mnenje in predloge, ki jih nikakor ne gre prezreti. Saj je končno od njih odvisno, kako polne bodo naše mize v prihodnjih letih.

L. Bogataj

Pridni ne smejo biti udarjeni

V javno razpravo prihaja nov način obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva, katerega glavni cilj je izenačevanje pravic in obveznosti kmetov z delavci v združenem delu in spodbujanje pridelovanja hrane. Osnova za obdavčenje naj ne bi bil več katastrski, temveč čisti ostanek dohodka od ugotovljenega dohodka na določeni kmetiji, po dejanskem dohodku pa naj bi bili obdavčeni le kmetje s povsem specizirano farmsko rejo perutnine, živine in podobno. Čeprav je bilo o novosti že precej napisanega in so imele oddaje na televiziji velik odmev, kmetje o novem predlogu še zelo malo vedo, kar opozarja, da je nujno potrebno organizirati široko javno razpravo in kmete dobro seznaniti s predlaganimi spremembami.

Anton Ovsenik s Primskovega pri Kranju: »Vse kar vem o predlaganih spremembah, sem slišal na televiziji. Kako se bodo novi davki obnesli pa najbrž nihče ne ve. Kakor smo razumeli, bo tisti, ki več dela, moral plačati več davka, tisti, ki nič ne dela pa nič. Teško je zato verjeti, da bi obdavčevanje dohodka spodbujalo pridelavo hrane. Res, družba v zadnjem času zelo skrbi za gnojila in krmila, vendar to ni vse, če pa nam bodo po drugi strani jemali voljo do večje proizvodnje. Menim, da zaradi večjih obveznosti noben kmet ne bo pustil

zemlje, le manj bi lahko pridelali.«

Franc Krč s Primskovega pri Kranju: »Veliko se govori o novi davčni politiki. Če bodo davki pravilno odmerjeni, dobri pridelovalci hrane ne bodo prizadeti, če pa bo obratno, se bo pridelovanje hrane takoj zmanjšalo. Res pa je, da če bomo od prihodka odštevali osebne dohodke in stroške, ne bo noben kmet imel toliko dohodka, da bi plačal kaj prida davka. Imam 10 ha zemlje, na njej delam, obnavljam stroje in naprave, zato ostanek dohodka ni velik. Ukvarjam se z mlekarstvom. Mleko pa ima stalno kontrolo cen. Zato zaslužek ni velik. Več lahko zaslužijo razni pridelovalci zelenjave, kjer se cene prosto oblikujejo. Menim, da že s prenikno ceno mleka, plačam velik davek.«

Angelca Strupi, kmetica z Rupe: »Kaj dosti o spremembah davčnih obveznosti za kmete še nisem slišala. Le na televiziji sem nekaj poslušala in nekaj prebrala v časopisu. Seveda me pa zanima kako bo. Hudo bo narobe, če bodo tisti, ki so v preteklih letih veliko vlagali v kmetijo in preusmerili proizvodnjo, plačevali veliko davka. Tako se bo pridelava zmanjšala. Skoraj nemogoče se mi tudi zdi, da bi vodili knjigovodstvo. Za to ni časa pa tudi usposobljeni nismo za tako delo.«

L. Bogataj

Rečica pri Bledu - Na križišču ceste, ki pelje na Rečici proti Bledu in ceste, ki zavije na blejski grad, leži v snegu, narobe obrnjen prometni znak, ki naj bi pravilno postavljen označeval mimovozečim voznikom križišče s prednostno cesto. Na tem odseku je zdaj veliko promet, saj vozijo proti Zatrniku številni avtobusi in osebna vozila iz vseh krajev Slovenije in Jugoslavije, zato se marsikateri voznik počuti silno neprijetno, ko zapelje v križišče. Dokler se bodo vozniki bližje prednostne uganke, bo še dobro: huje bo tedaj, ko bo prišlo do nesreče. - Foto: D. Kuralt

Počitnice na snegu, pa ne za vse

V gorenjskih občinah se še niso lotili enotnih programov za zimsko počitnice, ki bi vsebovali še kaj drugega kot smučanje - Glavno breme leži na osnovnih šolah - Povsod tečajji smučanja, ponekod tudi teka in drsanja - Kljub sprejemljivi ceni bo večina otrok ostala doma

Spričevala o polletnem uspehu, četudi se v njih ne bleščijo same petice, prinašajo otrokom posebno veselje. Pred njimi je tri tedne bolj ali manj razposajenih počitnic, ko se bodo zjutraj lahko po mili volji pretegovali v postelji, potem pa smuknili v topla oblaci in ven: na smuči, sanke ali drsalke.

Pa so trije tedni odmora res tako prijetni? Že lani ni bilo malo šolarjev, ki so zatrjevali, da je zadnji teden skoraj odveč. Dolgočasilo so se. Tudi letos se bodo. Vsi starši si ne morejo privoščiti dopusta, še manj družinsko smuko v domačih ali tujih smučarskih centrih: tečajji, ki jih pripravljajo v šolah in zelo redkih delovnih organizacijah, pa tudi ne trajajo dlje kot teden dni. Kaj potem? V dolinah povsod ni dovolj snega, drsališča bodo nabita. Posebno mestni otroci bodo za marsikaj prikrajšani. Ostalo jim bo le stopnišče bloka, nekaj malega prostora med avtomobili na parkirišču ali poslušanje plošč pri enako dolgočasem soščolcu. In nenehna vprašanja zaskrbljenih staršev, kaj so počeli.

A pustimo razmišljanje in dvome, ki so morda v teh težko pričakovanih dneh povsem odveč. Poglejmo, kaj so na Gorenjskem pripravili za otroke, da bi bile njihove počitnice čim bolj koristne, razposajene in navsezadnje tudi poceni.

V nobeni občini se niso lotili enotnega programa, ki bi vseboval še kaj drugega kot le smučanje. Seveda za to niso odgovorni le učitelji. Pobud manjka iz drugih koncev, najsibo iz društev prijateljev mladine, iz kulturnih in športnih društev, iz delovnih kolektivov, krajevnih skupnosti. Letos je prepozno, naslednjo zimo pa bi se vendarle dalo kaj storiti tudi na tem področju, mar ne?

Kot že rečeno, so se v prizadevanjih za čim boljše počitnice najbolj izkazale šole. Nismo povprašali v vseh, saj smo prepričani, da bi nam povsod povedali približno enako.

V jeseniški občini so se v aktivu učiteljev telesne vzgoje dobro zmerili. Napravili so skupen program

tečajev, ki pa ga bodo zaradi raznih senosti šol seveda izpeljali ločeno. Otroci oziroma starši bodo povsod le stroške prevoza do smučišča, potem ko bo za drugo dodala družinska telesnokulturna skupnost občinska telesnokulturna skupnost. Podobno pot so ubrali tudi v dovijški občini. V osnovni šoli prof. Josipa Plemlja so, podobno kot v Linhartovi, povedali, da so pobudo za tečajje dobili od telesnokulturne skupnosti, medtem ko je organizacijski plat prevzel blejski smučarski klub. Otroci bodo odšteli le denar za žičnice.

V Kranjski občini so se morali šolarji znajti povsem sami. Zato bodo tudi cene prevozov, hitrih in vadbe hudo prizadele žepe staršev. Kranjski gori, kjer pripravljajo dnevni tečaj šola France Prešernov na stal, skupaj z enolončnico, 1,50 dinarjev, medtem ko bo zadnji tečaj počitnic tečaj v tekih pri šoli plačen. Stražiški šolarji se bodo vozili na Stari vrh za 1200 dinarjev običutno cenejši, le po 200 dinarjev bodo tečajji v Torkli, Besnici, Zabeli in Mavčičah. Če bo seveda dovolj snega.

V šoli Peter Kavčič v Škofji Loki so dejali, da grešajo enoten občinski program. Sami bodo pripravili petdnevni tečaj na Starem vrhu na Soriški planini za 1250 dinarjev na mestnih gričkih pa bodo otroci tečajjih smučali in tekli za 250 dinarjev. Razen tega se bodo skupaj s kino podjetjem zmenili za nekaj tinejskih predstav.

Med počitnicami bodo oživele tudi trziške smučine. Tečajje pripravljajo v vseh šolah. Vanje so pritegnili predšolske otroke, za bolj izkušene pa bo smuka skupna na Zelenici. Po sebnost je tečaj drsanja.

Števila prijav nikjer ne omejujejo. Kljub temu pa ugotavljamo, da večji del šolarjev ostal doma. Razen kot v dopoldanskem varstvu, ki ga pripravljene organizirati vse šole. Sodeč po izkušnjah iz prejšnjih let bo ponudba tudi tokrat neodmerna. H. Jelovčan

Sistematični psihološki pregledi otrok

Jesenice - Januarja letos je dispanzer za mentalno zdravje Zdravstvenega doma Jesenice v sodelovanju s pediatričnim dispanzerjem uvedel novost - sistematične psihološke preglede triletnih otrok. Pregled poteka v okviru psihiatrične preventivne in omogoča zgodnje odkrivanje otrok, ogroženih v duševnem ali osebnostnem razvoju. Pregled daje tudi možnost za hkratno ustrezno informiranje staršev, za nadaljnje spremljanje razvoja otrok. Preventivni pregled sestavljajo psihološki, pediatrični pregled in pa laboratorijske preiskave.

Otrok je vabljen na pregled v mesecu svojega rojstva. Ob sprejemu medicinska sestra s starši izpolni vprašalnik, nato psiholog sprejme mater in otroka, po opravljenem pregledu ugotovi psihični status otroka in ga vpiše v kartoteko. Pregledu lahko sledi še pogovor, ki naj pomiri starše, da je vse v redu, če pa gre pri otroku za razvojne težave, je seveda treba starše z otrokom vključiti v svetovalni psihološko-pedopsihiatrični-pedagoški proces. Če je potrebno, otroka takoj sprejmejo v obravnavo, sicer pa je naročen na kontrolo v psihohigiensko ustanovo.

S. Jensterle

Drzna roparja črpalka prijeta

Medvode - V noči med sredino in četrtkom sta prodajalca na bencinskem servisu v Medvodah na klancu pri nočni službi okrajnih treh presenetila dva zakrinkana napadalca, ki sta terjala dnevnega izkupiček. Prodajalec Radivoje Karanov, ki sta mu roparja grozila s pištolo, se je skušal braniti in je enega od njiju udaril stolom po glavi. Čeprav sta storilca dobobra pretepla, črpalkar ni izgubil razsodnosti. Enemu od njiju je potegnil krinko od glave, potem ko sta roparja odnesla pete s torbico, v kateri je bilo 5.000 dinarjev, pa je takoj obvestil miličnike.

V četrtek, 21. januarja, dopoldne so storilca že prijeli, za kar gre zahvala celovito pripravljene akciji miličnikov in občanov, ki so znali samozaščitno ukrepati. Roparja sta bila 21-letni Dragomir Setnikar in 19-letni Boris Jovčič, oba iz Ljubljane, ki jima je tisti nočni podvig ni bila prva edina tovrstna akcija. D. L.

Na poti štafeta bratstva

Preteklo nedeljo, 10. januarja, je planinska štafeta bratstva in enotnosti, ki si jo izmenjavajo mladi iz občin Buje, Varaždin, Svilažnac, Brus, Radovljica in Zveze slovenske mladine Koroške, krenila iz Kroke v Dražgoše. Nosili so jo mladi pohodniki po poteh Tončka Dežmana skupaj s planinci iz Svilažnja. Februarja jo bodo ponesli na Stol, še isti mesec pa jo bodo sprejeli koroški Slovenci v Avstriji in jo ponesli na Bleščevo planino. Do maja bo štafeta obiskala še Buje, Varaždin, Novi Sad, Sarajevo, Nikšić, Peč, Svilažnac v Srbiji in Dračevo v Makedoniji. Od tod jo bodo mladi ponesli v Beograd, kjer jo bodo predali muzeju »25. maja«.

Zamisel, naj bi letos štafeta prepotovala planinske vrhove vseh republik in avtonomnih pokrajin, je nova. Letošnjo štafeto palico je izdelal mladinec iz Kamne gorice Rafael Solar in z njo izrazil simbol bratstva. Brane Grohar